

TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2018

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

SISÄLLYSLUETTELO

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	3
Kunnan hallinto	5
Taloudellinen kehitys	6
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	10
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	10
Rahoituslaskelma ja tunnusluvut.....	12
Investoinnit	13
Tase	15
Kunnan kokonaistulot ja -menot (ulkoinen)	18
Kuntakonsernin toiminta ja talous	19
Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	19
Konsernin toiminnan ohjaus.....	20
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	21
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	22
Konsernitase ja sen tunnusluvut	23
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja keskeiset johtopäätökset	25
Tilikauden tuloksen käsittely	26
Käyttötalouden toteutuminen	27
2000 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO	28
3000 KONSERNIPALVELUT	33
4000 PERUSPALVELULAUTAKUNTA	40
5000 SIVISTYSLAUTAKUNTA	58
7000 TEKNINEN LAUTAKUNTA	80
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	94
Verotulojen ja valtionosuuksien erittely	95
Investointien toteutuminen	96
Rahoitusosan toteutuminen 2018	98
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	99
Tilinpäätöslaskelmat	104
Tuloslaskelma (ulkoinen)	104
Rahoituslaskelma	105
Tase	106
Konsernituloslaskelma	108
Konsernin rahoituslaskelma	109
Konsernitase.....	110

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	112
Tuloslaskelman liitetiedot.....	114
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista.....	115
Tasetta koskevat liitetiedot.....	117
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	117
Käyttöomaisuuden muutokset.....	118
Pysyvien vastaavien sijoitukset.....	119
Omistukset muissa yhteisöissä 31.12.2018	120
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	121
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	123
Konsernin liitetiedot.....	125
Konsernituloslaskelman liitetiedot	125
Konsernitaseen liitetiedot.....	126
Kunnan vesihuoltolaitos	127
Tuloslaskelma.....	127
Vesihuoltolaitoksen tase	129
Rahoituslaskelma	130
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	131
Toistaiseksi palkatun henkilöstön määrä kunnan toimialoittain 31.12.2018.....	131
Työntekijöiden määrä yhteensä 31.12.2018.....	131
Luottamushenkilömaksut	132
Tilintarkastajien palkkiot.....	132
Intressitahotapahtumat	132
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2018.....	133
Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	134

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2017 oli kuntataloudessa poikkeuksellisen hyvä vuosi. Viime vuosi ei ollut. Kuntaliiton tiedotteen mukaan Kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa hälyttävän synkältä. Tulos painui vuonna 2018 negatiiviseksi 196:ssa eli peräti noin kahdessa kolmasosassa kunnista, kun vuotta aiemmin miinusmerkkisiä tuloksia oli 55 kunnassa. Syömävelkaan jouduttiin turvautumaan jopa 38 kunnassa, kun vuotta aiemmin vuosikate oli pakkasella vain neljässä kunnassa. Valitettavasti Uuraisten kunta on niiden kuntien joukossa, joissa vuosikate painui negatiiviseksi. Tulos heikkeni dramaattisesti vuodesta 2017 vuoteen 2018. Reagoimme nopeasti talouden negatiivisiin muutoksiin strategiamme mukaisesti. Talouden negatiivinen kierre on katkaistava jo tänä vuonna ja informaatio-ohjauksen tueksi tarvitaan resurssiohjausta. Tavoitteena on pienentää ns. toimintakatetta jo vuoden 2019 aikana, mikä koostuu koko organisaation yhteisistä säästöistä käyttötalousmenoihin sekä pyrkimyksestä käyttötaloustulojen lisäämiseen. Henkilöstön talkoovapaiden käyttöä suositellaan. Toimintakatteen pienennys tuodaan aikanaan valtuustoon talousarvion muutoksena. Mutta se on nykytilannetta ja tulevaa.

Nyt on syytä tarkastella viime tilikautta. Erittäin heikko taloudellinen tulos johtuu monesta tekijästä. Kannattaa tutustua tarkkaan tämän tp-kirjaseen toimi- ja tulosalueiden toimintakertomuksiin. Sieltä löytyy vastauksia. Lyhyesti tiivistettynä talousarvion ylitykset johtuivat mm. seuraavista tekijöistä: sosiaalityön menot (perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu, vammaishuolto), terveydenhoidon menot, varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot, perusopetuksen menot, ennakoimattomat henkilöstön palkankorotukset (kunta-alan yleissopimuksen muutokset v.2018, ei kyetty ennakoimaan vielä loppuvuonna 2017 budjettia laadittaessa), aineiden ja tarvikkeiden ostot, odotettua heikommat myyntituotot (esimerkiksi metsä) sekä sijaiskustannukset (esimerkiksi varhaiskasvatuksessa vuorohoidon tarpeen kasvu).

Toimintatuotot toteutuivat lähes budjetoidusti (n. 4,6 Meu), mutta vuodesta 2017 laskivat melkein 300.000 euroa. Yksi selittävä tekijä oli puunmyyntitulojen väheneminen. Osa vuosina 2017 ja 2018 tehdyistä kaupoista tuloutuu vasta vuonna 2019. Toimintakuluissa henkilöstökulut (n. 9,6 Meu) pysyivät jokseenkin muuttamattomina talousarviossa, mutta tulee huomioda se, että henkilöstökuluja lisättiin 110.000 eurolla kesken talousarviovuoden 2018. Palvelujen ostoihin v. 2018 käytettiin melkein 12 miljoonaa euroa. Ja palvelujen ostot ylittivät n. 0,5 miljoonalla eurolla talousarvion. Kunnan järjestämistä palveluista olevien palveluiden osalta ylitys oli n. 200.000 euroa, ja tässä on huomioitava se, että talousarviomuutoksella lisättiin ostopalveluihin n. 100.000 euroa. K-S:n shp kuntayhtymältä ja Jyväskylän kaupungilta (Jyte) ostettavat terveydenhuollon ostot ylittivät myös talousarvion n. 300.000 eurolla. Tätä ei huomioitu talousarviomuutoksella.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot ylittivät budjetin n. 100.000 eurolla. Avustukset pysyivät kuta kuinkin budjetoidussa, mutta siinäkin on huomioitava talousarviomuutos, jolla valtuusto myönsi 122.000 € lisämaararahan. Muutettuun talousarvioon verrattuna tilinpäätöksen toimintakulut (24.653.707,39 euroa) ylittivät 0,7 miljoonalla eurolla ja alkuperäiseen talousarvioon yli miljoonalla eurolla. Toimintakate, joka tulisi kattaa verotuloilla ja valtionosuuksilla, oli yhteensä 20.053.553,73 euroa. Se ylittyi 725.000 eurolla. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 toimintakate kasvoi yli 7 %.

Verotulot (10.655.663,34 euroa) toteutuivat 100.000 euroa arvioitua pienempänä ja valtionosuudet (9.070.242,00 euroa) vähenivät vuodesta 2017 vuoteen 2018 n. 50.000 euroa. Kaiken lisäksi rahoitustuottojen ja -kulujen erotus muodostui 35.000 euroa tappiolliseksi heikon sijoitusvuoden johdosta, mikä aiheutti n. 150.000 euron poikkeaman verrattuna talousarvioon.

Alkuperäisessä talousarviossa tavoiteltiin n. 1 miljoonan euron vuosikatetta, joka talousarviomuutosten myötä pieneni n. 600.000 euroon. Edellä mainittujen tekijöiden yhteisvaikutus oli noin miljoona euroa, mikä aiheutti sen, että vuosikate painui 364.000 euroa negatiiviseksi ja tilikaudelta muodostui alijäämää n. 1,6 miljoonaa euroa. Taseessa onneksi oli edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää, mutta pahasti tämä

tp 2018 sitä rokottaa. Investointien nettomenot olivat 999.175 euroa, joka oli vajaa 80.000 euroa enemmän verrattuna muutettuun talousarvioon. Kaiken tämän seurauksena oli, että toimintaa rahoitettiin velalla. Taivoite, ettei nettovelka kasvaisi vuonna 2018, ei toteutunut. Lainakanta/asukas on n. 4000 euroa kun uuraislaisia vuoden lopussa oli 3779 henkilöä (kasvua 31 henkilöä). Julkisen velan osalta on tarkasteltava sitä, miten se kohdentuu. Jos se kohdentuu investointeihin, on se Uuraisten kaltaisessa kasvukunnassa ollut ymmärrettävää. Velan kohdentuessa kulutukseen, se on syömävelkaa. Sitä kuvaa kunnassa se, että rahoitusvajetta on paikattu lyhytaikaisilla luotoilla. Niitä ei ”vipeiksi” voi kuitenkaan kutsua, koska kunta saa rahaa hyvin edullisella korolla, mutta velat on maksettava pois. Talous ei ole kunnossa, jos velka kuitataan pois toisella. Ne on maksuvalmiuden turvaamiseen tarkoitettua rahoitusta, ei jokapäiväisen elämiseen. Toisaalta viime vuoden syömävelka kohdentui lapsiin ja nuoriin, mikä voidaan nähdä myös investointina tulevaisuuteen. Ja nuorekkaan kunnan tilapäisenä haasteena ja kasvukipuna.

Paljon tapahtui positiivista. Nuorekas ja kasvava Uurainen vietti viime vuonna 150-synttäreitään! Kunnan luottamushenkilöt johtivat kuntaa rakentavalla otteella ja viranhaltijat / työntekijät tarjosivat palveluita uuraislaisille. Joukkomme täydentyi myös uusilla viranhaltijoilla ja työntekijöillä. Ja huolimatta talouden kyykkämisestä, havaittavissa oli uudenlaisia ideoita ja tekemisen meininkiä. Sen näki suun muodosta!

Juha Valkama
kunnanjohtaja

KUNNAN HALLINTO

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta kuntalain 14 §:n mukaisesti. Uuraisten kunnanvaltuusto valittiin kuntavaaleissa 2017. Vuoden 2018 aikana valtuutettu Timo Pekkarinen jätti eropyynnön luottamustoimestaan ja hänen tilalleen kunnanvaltuustoon nousi ensimmäinen varavaltuutettu Jussi Nygren.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 9.4.2017 toimitettujen kuntavaalien tuloksen mukaan:

Suomen Keskusta	8
Perussuomalaiset *	5
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	4
Suomen Kristillisdemokraatit	2
Kansallinen Kokoomus	1
Vasemmistoliitto	1

* Tuulia Johansson erosi Perussuomalaisten ryhmästä 2017 ja muodosti oman ryhmän.

Kunnanhallitus

Uuraisten kunnanhallitukseen kuului seitsemän jäsentä, joilla kullakin oli henkilökohtainen varajäsen. Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Juha Valkama. Kunnanhallituksen toimikausi on 2017-2019, joten uusi kunnanhallitus valitaan vuoden 2019 kesäkuussa. Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2018 yhteensä 21 kertaa, käsitellen kaikkiaan 291 pykälää. Kunnanhallituksen kokoonpano muuttui vuoden aikana siten, että kunnanhallituksen jäsen Veli-Matti Arposen varajäseneksi tuli Matleena Kivelä. Kivelä siirtyi aikaisemmin varajäsenenä toimineen Timo Pekkarisen tilalle Pekkarisen erotessa valtuustosta.

Lautakunnat

Kunnassa toimi kuusi lautakuntaa, sivistyslautakunta, peruspalvelulautakunta, tarkastuslautakunta, tekninen lautakunta ja sen alainen ympäristöjaos sekä keskusvaalilautakunta. Kunnanhallituksen ja lautakuntien alaisuudessa voi lisäksi toimia erikseen valittuja työryhmiä.

TALOUDELLINEN KEHITYS

Suomen talouden tuotanto on vuonna 2018 lisääntynyt laaja-alaisesti, mutta vuotta 2017 hitaammin. Vuoden 2018 loppupuolella talouden korkeasuhdanne alkoi hiljalleen taittumaan. Valtiovarainministeriön arvon mukaan julkinen talous vahvistuu ja tasapainottuu vielä lähivuosina, alkaen kuitenkin heikentymään 2020-luvun alussa.

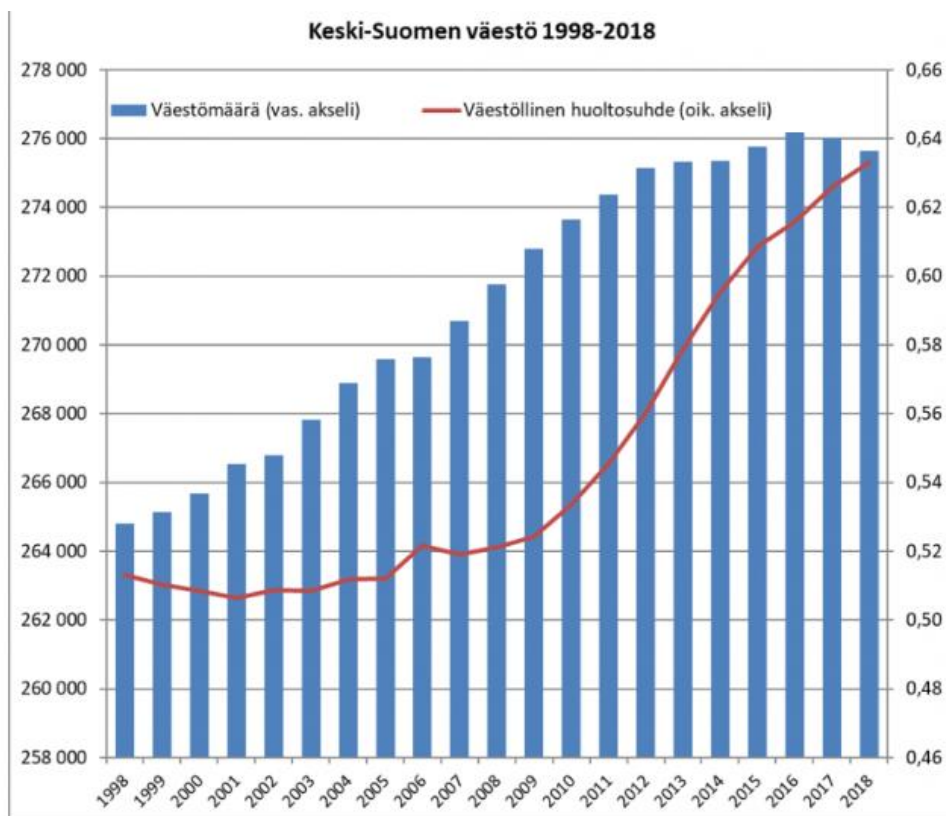
Työllisyys on parantunut nopeasti, mutta maailmantalouden kasvu vaimenee. Valtiovarainministeriön arvon mukaan maailmantalouden nopeimman kasvun vaihe on ohi ja kasvu hidastuu lähivuosina. Kauppa-konfliktit Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä heijastuvat myös vientiin globaalissa taloudessa. Näillä on heijastevaikutukset myös Suomen ulkomaankauppaan sekä rahoitusmarkkinoihin. Euroopan talouden osalta esimerkiksi Brexitillä sekä Italian talouspolitiikan suunnalla on vaikutuksensa myös Suomen ulkomaankauppaan ja sen kehittymiseen. Investointien kasvun hidastumista ennustetaan vuodelle 2019.

Kuluttajahintoihin ovat vaikuttaneet energian hinnan nousu sekä palkkojen korotukset. Kuitenkin julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee lähivuosina.

Oman alueen kehitys

Uuraisten kunnan väestönkasvu jatkuu edelleen positiivisena. Kunnan asukasmäärä 31.12.2018 oli 3779 henkilöä. Kasvua edellisvuoteen oli yhteensä 32 henkeä, mikä tarkoittaa noin 0,9 % kasvua väkilukuun. Tämä on hiukan pienempi määrä kuin vuoden 2016 ja 2017 välillä, jolloin väkiluku kasvoi 1,28 prosenttia.

Vuonna 2018 väestö kasvoi Keski-Suomessa neljässä kunnassa: Uuraisilla, Jyväskylässä, Toivakassa ja Muuramessa.

Keski-Suomessa oli joulukuun 2018 lopussa yhteensä 15 795 työtöntä työnhakijaa. Se on 10,3 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uuraisilla työttömiä työnhakijoita joulukuun lopulla oli ELY-keskuksen raportin mukaan 152 henkilöä, joka on 33 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna.

Tilikauden olennaiset tapahtumat

Tilikauden aikana suurimmat investoinnit kohdistuivat kevyen liikenteen väyliin (toteutettiin yhteishankkeena ELY-keskuksen kanssa, 350 000 €), Kruunutien rakentamiseen (90 000 €), Hirvasen lähiliikunta- paikan rakentamiseen (50 000 €) sekä Kyynämöisten koulun Kiepin sisätilamuutoksiin (40 000 €).

Organisaation toiminnan järjestämisen kannalta keskeisiä muutoksia oli loppuvuonna 2017 käynnistetty palkanlaskennan ostaminen Äänekosken kaupungilta. Toiminta jatkuu edelleen ja Uuraisten kunnan käytävissä on 1,5 palkanlaskijaa. Aluearkkitehtitoiminnan osalta Uurainen luopui omasta aluearkkitehdistä ja vuoden 2019 alussa tehdyllä valtuuston päätöksellä, ostaa jatkossa aluearkkitehtipalvelut Saarijärven kaupungilta. Vuonna 2018 suunniteltiin myös ympäristötoimen yhteistyötä siten, että ympäristötoimen palvelut ostettaisiin Äänekosken kaupungilta. Tämä ei kuitenkaan toteutunut, vaan asia palautettiin kunnanhallituksen toimesta jatkovalmisteluun joulukuussa 2018.

Uuraisten Valokuituverkot Oy:tä koskevia asioita kunnanhallitus ja – valtuusto käsittelivät vuoden aikana useaan otteeseen. Yhtiöllä oli vuoden aikana taloudellisia ongelmia. Osakeantia koskevasta kunnanvaltuuston päätöksestä (kv 28.5.2018 § 24) valitettiin hallinto-oikeuteen, joka asetti päätöksen täytäntöönpanokieltoon kesäkuun 2018 lopulla. Hallinto-oikeuden lopullista päätöstä pykälästä ei ole vielä tilinpäätös- kirjän kirjoittamiseen mennessä annettu.

Uusi kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus astui voimaan 1.2.2018 ja on voimassa 31.3.2020 saakka. Sopimustarkastusten mukana tuli palkankorotuksia, joiden vaikutukset näkyivät jo vuoden 2018 puolella. Viranhaltijoiden / työntekijöiden tehtäväkohtaista palkkaa tai siihen rinnastettavaa kokonaispalkkaa korotettiin 1.5.2018 lukien 1,25 prosentilla, jos tehtäväkohtainen palkka 30.4.2018 mennessä oli vähintään 2080,00 euroa. Jos tehtäväkohtainen palkka oli tuon summan alle, korotus oli 26 euroa kuukaudessa. Seuraavat korotukset tulevat 1.4.2019.

Sopimukseen sisältyi myös tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän maksaminen, joka Uuraisilla paikallissopimuksen mukaisesti maksettiin 31.12.2018. Tuloksellisuuteen perustuva kertaerä kirjattiin kokonaisuudessaan vuoden 2018 tilinpäätökseen kuluksia ja siirtovelaksi. Uuraisilla tuloksellisuuteen perustuva kertaerä oli kaikkiaan 50 698,22 euroa. Kertaerää maksettiin yhteensä 228 työntekijälle.

Paikallisesti Uuraisten kunnassa päivitettiin tehtävän vaativuuden arviointijärjestelmä KVTES:n ja TS:n sopimusaloilta. Järjestelmää hyödynnettiin paikallisen järjestelyerän jakamisessa, joka tuli jaettavaksi vuoden 2019 alussa.

Vuoden kuluessa päivitettiin kunnan asianhallintajärjestelmä sekä muuta ohjelmistoa, laadittiin kunnalle uusi visuaalinen ilme sekä päivitettiin muun muassa hallintosääntöä (kunnanvaltuusto 28.5.2018).

VISIO: Kasvava ja kehittyvä maaseutukunta – ajan hermolla! Uurainen tarjoaa luonnonläheisen asuinympäristön. Uuraisilla toisista pidetään huolta. Kunta palvelee joustavasti kuntalaisia, joiden ulottuvilla ovat toimivat peruspalvelut.
MISSIO: Uuraisilla on hyvät puitteet elää ja asua – on suurta olla kasvava kunta. Kunta päättää omista asioistaan vaikuttaen kuntalaisten elämään.

TEEMAT

- Maankäyttö ja kaavoitus
- Palvelut ja yhteisö
- Yrittäjyys ja työllisyys
- Prosessit ja rakenteet
- Talous, resurssit ja varainhankinta
- Henkilöstö

STRATEGISET PAINOPISTEET JA MENESTYSTEKIJÄT

<p>Toimiva ja houkutteleva elinympäristö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harkittu maanhankinta strategista kohdista • Joustavuus ja mutkattomuus • Positiivinen kuva kunnasta toimii vetovoimatekijänä • Riittävän monipuolinen tontti- ja toimitilarjonta, parhaiden ratkaisujen etsiminen yhdessä 	<p>Hyvinvoiva, yritteliäs ja palveleva Uurainen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut • Kuntalaisten osaamisen ja mielipiteiden hyödyntäminen • Paljon harrastus- ja vapaa-ajan paikkoja ja mahdollisuuksia • Uuden teknologian hyödyntäminen • Matala kynnyks työllistymiseen, yrityksen perustamiseen, yritystoiminnan laajentamiseen • Hyvä yrittäjyysilmapiiri 	<p>Toimiva johtamisjärjestelmä ja yhdessä valmistelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luottamus luottamus- henkilöiden ja viranhaltijoiden kesken • Hyvä tiedonkulku • Hyvä ilmapiiri lisää tuottavuutta 	<p>Tasapainoinen ja kestävä talouskehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työllisyysasteen nostaminen Uuraisilla • Kiinteistöjen elinkaariajattelu → suunnitelmat kiinteistöjen ylläpitämisessä ja omistamisessa, kiinteistöistä saatavien tuottojen tarkastelu • Ansiotulo- ja kiinteistöveroprosentin pitäminen kohtuullisena • Nopea reagointi talouden muutoksiin 	<p>Osaava ja motivoitunut henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innostunut, innovoiva henkilöstö, jolla on hyvä muutosvalmius, sitoutuneisuus oman työn ja organisaation kehittämiseen • Vastuun jakaminen työyhteisössä • Yhdessä tekemisen meininki • Rekrytointi, tiedettävä minkälaista osaamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia tarvitaan • Selkeät työyhteisön pelisäännöt ja työnkuvat
---	--	--	---	--

UURAISTEN KUNTA | Virastotie 4 | 41230 Uurainen | Puh. (014) 267 2600

Kuva: Uraisten kunnassa laadittiin vuonna 2016 strategia vuosille 2017–2022.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnat ovat historiallisten muutosten edessä meneillään olevien hallinnon uudistusten myötä. Tulevat vuodet edellyttävät vahvaa muutosten hallintaa. Innovointi, ennakointi, kokeilut sekä toiminnan kehittäminen ovat keinoja, joilla toimintaa uudistetaan ja kehityksessä pysytään mukana.

Vuoden 2019 aikana Suomessa toimitetaan ainakin kahdet vaalit: eduskuntavaalit huhtikuussa 2019 ja europarlamenttivaalit toukokuussa 2019. Uuden eduskunnan ja hallituksen valinta tulevat vaikuttamaan myös kuntiin ja niiden tulevaan kehitykseen. Sote- ja maakuntauudistus ja sen aikataulu ovat muuttuneet jo kuluvan hallituskauden aikana moneen otteeseen, joten kunnat odottavat uutta aikataulua uudistuksen hyväksymisestä ja voimaantumisesta. Tämä määrittää myös uudistukseen valmistautumista. Uuden aikataulun myötä täsmentyy myös maakuntavaalien aikataulu.

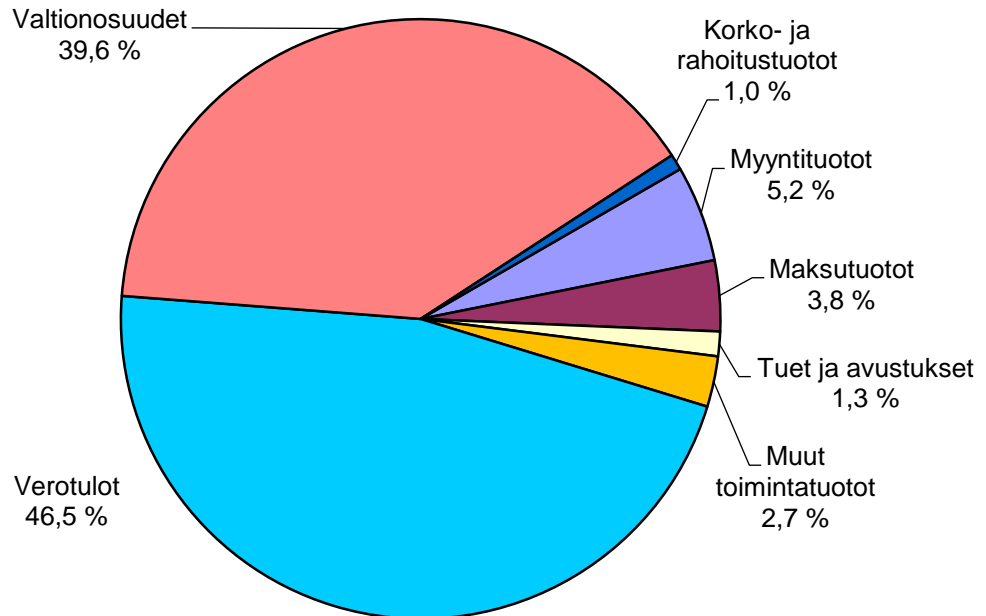
Kuntatalous näyttää vuoden 2019 helmikuussa saatujen tilinpäätöslukujen perusteella hälyttävän negatiiviselta ja se tulee vaikuttamaan myös tulevaan kehitykseen. Kuluja on hillittävä ja talouden rakenteita tarkistettava myös Uuraisilla. Työ on jo aloitettu aktiivisella taloustyöryhmätoiminnalla.

Kuntaliiton arvion mukaan tulos painui vuonna 2018 negatiiviseksi peräti 196:ssa kunnassa. Vuotta aiemmin vastaava tulos oli 55 kuntaa. Keskeisiä syitä negatiiviseen tulokseen on vero- ja valtionosuuksien tippuminen vuonna 2018. Samaan aikaan kuntien menot ovat kuitenkin kasvaneet yli kolmen prosentin verran. Kuntaliitto arvioi, että yksi syy heikkoon tulokseen on kilpailukykysopeus.

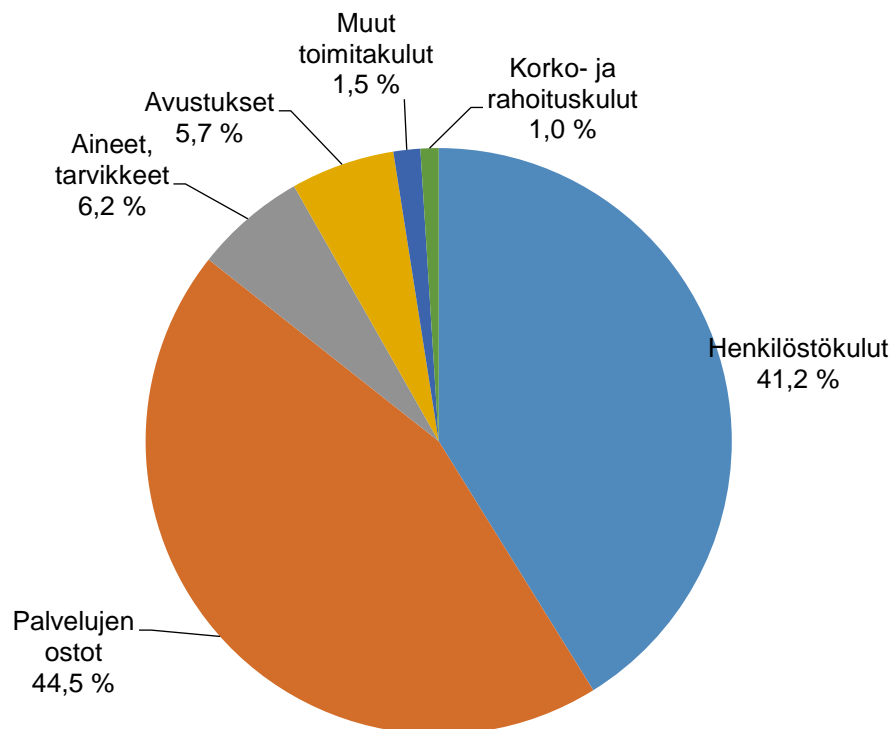
Vuonna 2019 kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti palkkoja korotetaan kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden osalta 1%:lla.

Kuntien tulevaisuuteen vaikuttavat kuntalaisten tarpeita ja käyttäytymistä muuttavat globaalit muutostrendit sekä maakuntauudistuksen tehtävien ja vastuiden uusjako. Nämä tulevat haastamaan kuntien nykyisiä toimintamalleja ja toiminnantapoja niin henkilöstön kuin päättäjienkin osalta.

Tuloslaskelman tulot

Tuloslaskelman menot

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

(ulkoinen)

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	1000 eu- roa	1000 eu- roa
Toimintatuotot	2 992	3 385
Valmistus omaan käyttöön	20	8
Toimintakulut	-23 066	-22 015
Toimintakate	-20 054	-18 622
Verotulot	10 656	10 847
Valtionosuudet	9 070	9 118
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	196	368
Korkokulut	-60	-70
Muut rahoituskulut	-172	-35
Vuosikate	-364	1 606
Poistot ja arvonalentumiset	-1 282	-1 461
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	-1 646	145
Tilinpäätössiirrot	15	15
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 631	160

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	12,98	15,38
Vuosikate/Poistot, %	-28,39	109,93
Vuosikate, euro/asukas	-96,32	428,50
Asukasmäärä	3 779	3 748

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnitelmakaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnitelmakautta pitemmällä jaksolla.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	2018	2017
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-365	1 606
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-63	-116
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 102	-3 809
Rahoitusosuudet investointimenoihin	38	140
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu-		
lot	128	146
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 364	-2 033
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-200	-74
Antolainasaamisten vähennykset		33
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000	2 525
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 957	-461
Lyhytaikaisten lainojen muutos	700	
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	728	-1 201
Rahoituksen rahavirta	1 271	822
Rahavarojen muutos	-93	-1 211
Rahavarat 31.12. 1 000 €	3 678	3 771
Rahavarat 1.1. 1000 €	3 771	4 982

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-5 068	-4 965
Investointien tulorahoitus, %	-34,25	43,76
Lainanhoitokate	-0,16	0,90
Kassan riittävyys, pv	47,05	52,02
Asukasmäärä	3 779	3 748

Investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €:

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %:

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate:

= (Vuositulot + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksumuutoksiin.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.:

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Kassasta maksut, M€

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv):

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

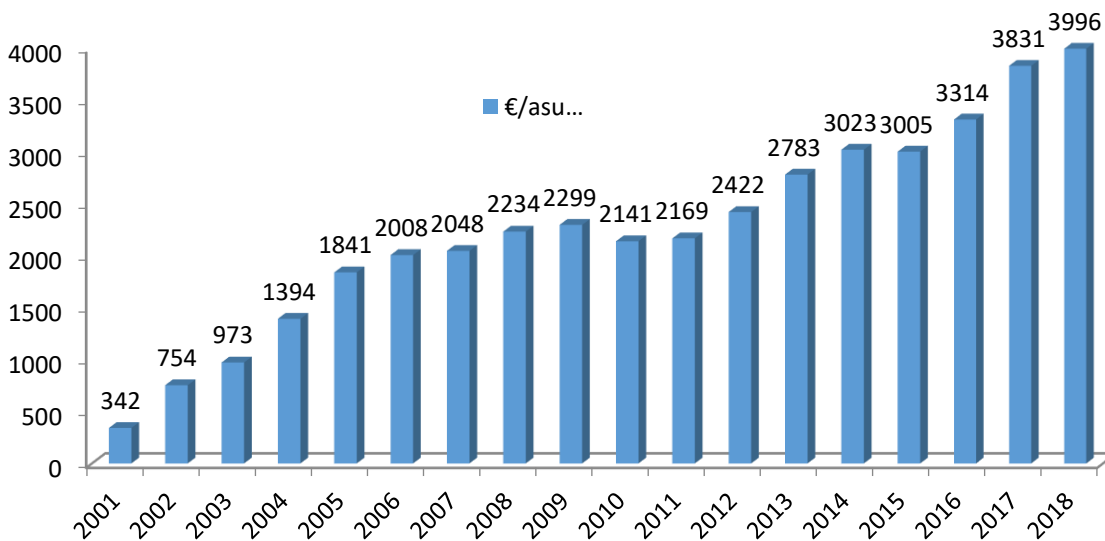
Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarat ja kassasta maksut otetaan kaavaan edellä esitetyllä tavalla laskettuna.

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Toimintakertomuksessa tasetiedot tulee esittää siten eriteltynä, että niistä voidaan laskea taseen tunnusluvut. Toimintakertomuksen tasetarkastelu voidaan tehdä miljoonan tai tuhannen euron tarkkuudella. Kuntajaoston taseen laatimisesta antaman yleisohjeen mukaisesti tarkempi erittely, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tasekirjan tilinpäätöslaskelmat-osassa.

LAINAKANTA €/asukas

Tase

VASTAAVAA	2018	2017
	1000 euroa	1000 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	27 107	27 189
Aineettomat hyödykkeet	1 030	729
Aineettomat oikeudet	29	56
Muut pitkävaikutteiset menot	1 001	673
Aineelliset hyödykkeet	21 999	22 587
Maa- ja vesialueet	2 894	2 857
Rakennukset	15 927	16 388
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 971	3 000
Koneet ja kalusto	189	217
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	18	125
Sijoitukset	4 078	3 873
Osakkeet ja osuudet	2 976	2 971
Muut lainasaamiset	684	484
Muut saamiset	418	418
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	29	31
Valtion toimeksiannot	15	17
Lahjoitusrahastojen varat	14	14
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 964	5 514
Vaihto-omaisuus	265	237
Muu vaihto-omaisuus	265	237
Saamiset	1 021	1 506
Pitkäaikaiset saamiset	95	3
Lainasaamiset	95	3
Lyhytaikaiset saamiset	926	1 503
Myyntisaamiset	509	535
Lainasaamiset	71	122
Muut saamiset	106	200
Siirtosaamiset	240	646
Rahoitusarvopaperit	3 515	3 526
Muut arvopaperit	3 515	3 526
Rahat ja pankkisaamiset	163	245
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32 100	32 734

VASTATTAVAA	2018	2017
	1000 euroa	1000 euroa
OMA PÄÄOMA	12 574	14 205
Peruspääoma	7 333	7 333
Muut omat rahastot	3 249	3 249
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	3 623	3 463
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 631	160
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
VARAUKSET	531	546
Poistoero	531	546
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Muut pakolliset varaukset		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	17	19
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	17	14
Muut toimeksiantojen pääomat		5
VIERAS PÄÄOMA	18 978	17 964
Pitkäaikainen	14 203	10 640
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 792	10 209
Lainat julkisyhteisöiltä	150	193
Mut velat/Liittymismaksut ja muut velat	261	238
Lyhytaikainen	4 775	7 324
Joukkovelkakirjalainat	700	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	416	3 914
Lainat julkisyhteisöiltä	43	43
Saadut ennakot	95	94
Ostovelat	2 091	1 951
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	288	143
Siirtovelat	1 142	1 179
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 100	32 734
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	40,95	45,19
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	83,12	76,53
Velat ja vastuut prosenttia käytötuloista, %	83,46	76,81
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	1 992	3 623
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	527	967
Lainakanta 31.12., 1.000 €	15 102	14 358
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 996	3 831
Lainasaamiset 31.12., 1.000 €	684	484
Asukasmäärä	3779	3748

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %:

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa Valmistus omaan käyttöön, Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja Pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut.

Lyhytaikaisten lainojen ja Oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona.

Kunnan kokonaistulot ja -menot (ulkoinen)

(ulkoinen)

Tulot	1000 euroa	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	2 992	10,80
Verotulot	10 656	38,45
Valtionosuudet	9 070	32,73
Korkotuotot		0,00
Muut rahoitustuotot	196	0,71
Satunnaiset tuotot	0	
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-68	-0,25
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	38	0,14
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	128	0,46
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset		0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000	14,43
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	700	2,53
Oman pääoman lisäykset	0	
Kokonaistulot yhteensä	27 712	100,00
Menot		
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	23 066	80,84
- Valmistus omaan käyttöön	-20	-0,07
Korkokulut	61	0,21
Muut rahoituskulut	172	0,60
Satunnaiset kulut	0	
Tulorahoituksen korjauserät	0	
Pakollisten varaustan muutos	0	
Pakoll.var. lis.(-), väh.(+)	0	
- Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustappiot	-5	-0,02
Investoinnit		
Investointimenot	1 102	3,86
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	200	0,70
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 957	13,87
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	
Oman pääoman vähennykset	0	
Kokonaismenot yhteensä	28 533	100,00

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS**Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt**

	Omistusosuus %	Yhdis- telty	Ei-yhdistelty
Tytäryhteisöt			
*Uuraisten Vuokratalot Oy	100	x	
*Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalo	70	x	
*Kiinteistöosakeyhtiö Oikarinmäki	100	x	
Kuntayhtymät			
*Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri	1,13	x	
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (konserni)	1,83	x	
*Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky	1,47	x	
*Keski-Suomen liitto	1,00	x	
Osakkuusyhteisöt			
*As.Oy Uuraskoto	35	x	
*As.Oy Uuraisten Ykkösriveri	33	x	
*Uuraisten Valokuituverkot Oy	24,9	_____	_____ x
Yhteensä		= 9	= 1

Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain mukaan kunnan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Valtuusto linjaa kuntastrategiassa kunnan omistajapolitiikan. Omistajaohjauksen periaatteet ovat luonteeltaan pysyviä toimintaperiaatteita, jotka määrittelevät sen, miten kunnan omistamia yhtiöitä johdetaan, ohjataan ja valvotaan. Valtuuston linjaamat periaatteet ohjaavat konsernijohdolle kuuluvaa omistajaohjauksen käytännön toteuttamista ja siihen liittyvää päätöksentekoa niin kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä kuin laajemminkin osaomistusyhteisöissä, kuntien yhteistoimintaorganisaatioissa ja kunnan sopimussuhteissa. Omistajaohjauksella pyritään varmistamaan kuntastrategiaan sisältyvän omistajapolitiikan toteutuminen. Omistajaohjauksen linjaukset ovat tulleet kuntalakiin vasta kuntalain uudistuessa vuonna 2017.

Uuraisten kuntastrategian yhtenä painopisteenä on toimiva johtamisjärjestelmä ja yhdessä valmistelu, jonka mukaisesti omistajapolitiikka ja omistajaohjaus konserniohjeineen rakentuu. Kunnanvaltuusto hyväksyi 20.03.2017 §11 Kunnan omistajapolitiikan ja konserniohjeen. Samassa yhteydessä hyväksyttiin omistajapolitiikalle strategiset tavoitteet ja niiden arviontikriteerit ja tavoitetasot. Kunnan tytäryhteisöille vuonna 2008 valtuuston hyväksymät tavoitteet ovat pysyneet pääosin ajankohtaisina.

Omistajaohjauksen väline on konserniohje, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen. Uuraisten kuntakonserniohje hyväksyttiin myös tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa ja hallituksissa.

Kuntalain 47 §:ssä on määritelty konserniohjeen vähimmäisisältö. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1)kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2)konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3)tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6)kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7)kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntakonsernin toiminta ja talous muodostavat keskeisen lähtökohdan konserniohjaukselle. Kuntakonsernia tarkastellaan entistä enemmän myös taloudellisena kokonaisuutena: talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, kaikkien kuntien tulee laatia täydellinen konsernitilinpäätös ja ns. kriisikuntakriteerit on ulotettu konsernitasolle. Kriisikuntakriteereihin on tulossa lakimuutoksia vielä tämän hallituskauden aikana, sillä kuntalakiin koskevat muutokset ovat olleet kunnissa lausunnoilla vuoden 2018 syksyllä.

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Myötävaikuttaminen perustuu kuntastrategiaan, omistajapolitiikkaan ja yhteisölle asetettuihin tavoitteisiin sekä yhteisöistä ja toimintaympäristön muutoksista saatuun tietoon perustuviin arviointeihin. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräysvallan käyttöön. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa eli se on molempipuolista myötävaikuttamista.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017
	1000 euroa	1000 euroa
Toimintatuotot	8 286	8 912
Toimintakulut	-29 453	-28 447
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappi- osta)	1	-5
Toimintakate	-21 166	-19 540
Verotulot	10 656	10 847
Valtionosuudet	10 806	10 774
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6	8
Muut rahoitustuotot	223	389
Korkokulut	-157	-191
Muut rahoituskulut	-181	-43
Vuosikate	187	2 244
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 927	-1 765
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		-350
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-1 740	129
Tilinpäätössiirrot		3
Vähemmistöosuudet	5	1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 735	133

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	28,1	31,3
Vuosikate/Poistot, %	9,7	106,1
Vuosikate, euroa/asukas	49	599
Asukasmäärä	3779	3748

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	187	2 244
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-57	-115
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 971	-5 099
Rahoitusosuudet investointimenoihin	39	142
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	149	184
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 653	-2 644
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-200	-74
Antolainasaamisten vähennys		33
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 130	3 838
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 361	-838
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 067	-418
Oman pääoman muutokset	-1	-5
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-5
Vaihto-omaisuuden muutos	-29	-55
Saamisten muutos	509	-1 092
Korottomien velkojen muutos	270	-24
Rahoituksen rahavirta	2 385	1 360
Rahavarojen muutos	-268	-1 284
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 510	4 773
Rahavarat 1.1.	4 778	6 057
	-268	-1 284

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä**

5 vuodelta (t €)	-6 755	-5 825
Investointien tulorahoitus, %	6,4	45,3
Lainanhoitokate	0,1	0,8
Kassan riittävyys, pv	44,1	50,2

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2018	2017
	1000	1000
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	38 205	37 039
Aineettomat hyödykkeet	1 296	1 087
Aineettomat oikeudet	228	257
Muut pitkävaikutteiset menot	1 001	777
Ennakkomaksut	67	53
Aineelliset hyödykkeet	35 596	34 848
Maa- ja vesialueet	3 627	3 455
Rakennukset	25 544	26 462
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 976	3 007
Koneet ja kalusto	515	482
Muut aineelliset hyödykkeet	11	10
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 923	1 432
Sijoitukset	1 313	1 104
Osakkuusyhteisöosuudet	99	93
Muut osakkeet ja osuudet	594	593
Muut lainasaamiset	200	
Muut saamiset	420	418
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	44	48
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 053	7 792
Vaihto-omaisuus	318	289
Saamiset	2 225	2 729
Pitkäaikaiset saamiset	95	5
Lyhytaikaiset saamiset	2 130	2 724
Rahoitusarvopaperit	3 664	3 678
Rahat ja pankkisaamiset	846	1 096
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>45 302</u>	<u>44 879</u>

VASTATTAVAA	2018	2017
	1000	1000
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA	14 838	16 552
Peruspääoma	7 333	7 333
Muut omat rahastot	4 157	4 158
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 084	4 928
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 736	133
VÄHEMMISTÖOSUUDET	334	339
PAKOLLISET VARAUKSET	198	186
Muut pakolliset varaukset	198	186
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	34	37
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	22 517	18 273
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	261	240
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 923	4 331
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	5 197	4 921
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	45 302	44 879

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Konsernin omavaraisuusaste, %	33,49	37,63
Suhteellinen velkaantuneisuus	100,51	90,94
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	101,27	91,70
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1000 €	3 348	5 061
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/asukas	886	1 350
Konsernin lainat, euro/asukas	6 467	6 031
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euro	24 440	22 604
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euro	200	
Kunnan asukasmäärä	3 779	3 748

Konsernin omavaraisuusaste prosentteina lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti:

Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / \text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot}$

Konsernin tunnusluvun laskennassa otetaan mukaan oman pääoman lisäksi vähemmistöosuus ja konsernireservi. Koko pääoma edellä olevassa kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois.

Muut konsernitaseen tunnusluvut lasketaan vastaavalla tavalla konsernitaseen eristä kuin kunnan taseen tunnusluvut.

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA KESKEISET JOHTOPÄÄTÖKSET

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Samalla se on riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin. Riskienhallinnan tulee sisältyä kuntakonsernin ja sen organisaatioiden normaaliin toimintaan. Kyse ei ole erillisestä prosessista.

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuuston asettaman tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi ohjaa päätöksentekoa ja sen tulee johtaa kehittämiseen. Talousarviota laadittaessa on kiinnitetty huomiota mahdollisimman konkreettisten ja mitattavissa olevien, keskeisten ja yksiselitteisten mittareitten käyttöön.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 3.9.2013 Uuraisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet 1.1.2014 alkaen. Lisäksi kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016. Sisäisen valvonnan ohjeet on suunnitelmassa päivittää ja ajankohtaistaa vuonna 2019.

Kunnanhallitus ja lautakunnat on veloitettu antamaan toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä toimialoillaan. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja riskien hallinta on järjestetty koko kunnassa, onko valvonnassa havaittu puutteita ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää

- a. strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista;
- b. toiminnan lainmukaisuutta;
- c. hyvän hallintotavan toteutumista;
- d. riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa

Organisaation tulee johtamis- ja hallintojärjestelmänsä avulla varmistaa toiminnassaan seuraavat asiat:

- Lainmukaisuus
- Vastuulliset taloudenhoidon ja toiminnan menettelyt
- Vaikuttavuudeltaan tehokkaat palveluntuotantjärjestelmät
- Systemaattiset seurannan ja arvioinnin menettelyt

Sisäisen valvonnan ohje velvoittaa toimielimet ja viranhaltijat tekemään oman tehtäväalueensa osalta sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan suunnitelman sekä huolehtimaan sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Lisäksi toimielimet ja tilivelvolliset viranhaltijat ovat velvollisia vuosittain valmistelemaan vastuualueeltaan kunnanhallitukselle selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta.

Tilikauden 2018 olennaiset tapahtumat ja toimenpiteet

- EU:n tietosuojasetuksen myötä kunnassa tehtiin kevään ja kesän 2018 aikana monipuolisesti tietosuojatoimenpiteitä. Tietosuojavastaavaksi nimettiin asianhallinta- ja palvelusihteeri. Keväällä 2018 kunta teetti myös tietosuojaselvityksen, jotta tietosuojariskit pystyttäisiin ennakkoimaan ja minimoimaan entistä paremmin.
- Tilintarkastus kilpailutettiin vuosille 2019-2021. Tilintarkastusyhteisöksi valittiin BDO Audiator Oy. Vuoden 2018 aikana Uuraisten kunnan vastaava tilintarkastaja vaihtui.
- Kunnanhallituksen alaisten toimintojen osalta sekä lautakuntien osalta raportit toimitetaan kunnanhallitukselle kevään aikana.

- Tilinpäätöksessä on eri toimialoittain käsitelty toimialan tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä toimialan sisäinen valvonta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimialajohtajat ja vastuualueiden esimiehet ovat huolehtineet siitä, että oman toimialan menot suoritetaan, tulot kannetaan oikeamääräisinä ajallaan ja että sisäinen valvonta on riittävää.

Kunnanhallitus on seurannut kunnanjohtajan sekä talous- ja hallintopäällikön tekemiä päätöksiä ja kunnanjohtaja ja lautakunnat toimialajohtajien päätöksiä säännöllisesti. Esimiehet ovat vastaavasti seuranneet alaistensa päätöksiä. Seurannalla on varmistettu, että päätöksenteon kaikilla tasoilla noudatetaan lainsäädäntöä, hallintosääntöä ja hankintaohjeita.

Kunnanhallitukselle on raportoitu talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain ja sijoituksista vuosittain. Kyseistä seuranta tehtiin myös johtoryhmässä.

Työtehtävien järjestelyissä on pyritty välttämään vaarallisia työyhdistelmiä. Vakuutusturvan kattavuus ja ajantasaisuus on tutkittu vuosittain yhdessä vakuutusmeklarin kanssa. Vakuutukset kilpailutettiin vuoden 2017-2018 vaihteessa.

Konserniohjeet on päivitetty vuonna 2017. Yhtiökokousedustajille ja yhtiön hallintoelimissä toimiville edustajille on tarvittaessa annettu tapauskohtaisen harkinnan perusteella ohjeistus. Eriyiskysymyksiä on tarkasteltu yhdessä yhtiöiden hallintoelimien edustajien ja kunnanhallituksen edustajien kanssa. Kunnanjohtaja on lisäksi osallistunut yhtiöiden erityiskysymysten käsittelyyn. Sisäisen valvonnan toiminnassa ei ole havaittu ongelmia kertomusvuonna. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty tyydyttävällä tasolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmää pyritään kehittämään entistä parempaan suuntaan tilikaudella 2019.

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kunnanhallituksen on kuntalain mukaan toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Tilikauden alijäämä katetaan ensisijaisesti edellisten tilikausien ylijäämällä ja taloussuunnitelmavuosien ylijäämillä ja toissijaisesti rahastopääomalla ja peruspääomalla.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (Kuntalaki 110.3 §)

Tilikauden 1.1.–31.12.2018 tulos ennen poistoeron (14.067,06) ja rahastojen vähennystä (0,00) on 1.646.365,38 €. Tilikauden alijäämäksi muodostuu – 1.631.398,32 euroa.

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä, että tilikauden 1.1.–31.12.2018 alijäämä -1.631.398,32 € kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä. Taseessa on ennen vuoden 2018 alijäämää 3.622.789,42 €.

Vuoden 2018 alijäämän kirjaamisen jälkeen taseeseen jää jäljelle 1.991.391,10 € aikaisempien kausien ylijäämää.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailussa on lisäksi käytävä ilmi, onko meno, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta annetaan toimintakertomuksen toteutusvertailuosassa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama toteuman ja muutetun talousarvion välillä. Lisäksi vertailutietona esitetään edellisen tilikauden toteutuma.

Toteutusvertailun jälkeen esitetään suunnitelmapoistot (jotka on selitetty tarkemmin liitetiedoissa) ja laskennalliset erät, jotka sisältävät keskitetysti hoidettavat tehtävät (osa konsernipalvelujen tehtävistä, tilintarkastus), sisäiset vuokrat sekä palautusjärjestelmän mukaisen alv:n.

2000 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muu- tokset	TA 2018 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	430 512	329 500	0	329 500	223 095	-106 405
Toimintakulut	-552 119	-584 000	0	-584 500	-547 027	37 473
Toimintakate	-121 606	-255 000	0	-255 000	-323 932	-68 932

Suunnitelmapoistot -39 634 €

Laskennalliset erät -25 151 €

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallituksen tehtäväalueeseen sisältyvät myös tilintarkastus, kunnallisverotus, elinkeinotoimi ja metsätilat.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Talousarviokaudella kunnan talous ei ollut tasapainossa, tunnuslukuista vuosikate muodostui negatiiviseksi. Täten tulo-rahoituksella ei pystytty kattamaan nettoinvestointeja.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Hyvä tiedon kulku ja ilmapiiri viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kesken		
	Mittari arviointikriteeri: Hyvä tiedonkulku jo asioiden valmisteluvaiheessa. Vahva yhteistyö asioiden valmistelussa	Tavoitetaso 2018 Tietoteknisten edellytykset hyvään tiedon kulkuun saavutettu. uuden organisaatiomallin mukainen valmistelutyön käytännöt vakiintuneet
Toteutuminen Tiedonkulku kohennettiin. Vuoden aikana pidettiin strategian toteuttamiseen ja ajankohtaisiin asioihin liittyviä päätöstoimielinten iltakouluja. Päätäjillä on käytettävissä urainen.fi säpo-osoite, mikä on keskeinen tiedon välittämisen kanava. Ylikunnallisten yhteistyöhankkeiden valmisteluun on otettava kunnan päättäjiä varhaisemmassa vaiheessa.		

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Asukasluku		3 710	3 735	3 800	3779
Tulo- ja menora- kenne					
Kunnallisveron taso, %		20,50	20,50	20,50	20,50
Kiinteistöveron taso, %					
- yleinen		1,00	1,00	1,05	1,05
- vakituisten asuin- rak.		0,40	0,41	0,43	0,43
- muiden asuinrak.		1,00	1,00	1,10	1,10
- yleishyödyllisen yhteisön		0,00	0,00	0,00	0,00
- asuntotark. kaa- voitetun rakenta- mattoman rak.pai- kan		2,50	2,50	2,50	2,50
Aktiivinen konser- niohjaus ja omista- japolitiikka	Tavoitekeskustelut tytäryhteisöjen ja kumppanuusneuvot- telut eri yhteistyöta- hoiden kanssa.	Toteutunut ta- voitteiden mu- kaisesti	Tytäryhteisö- jen talous on positiivinen, kuntayhty- mien nousu hyvin pieni.	Tytäryhteisö- jen ta- lous on po- sitiivinen, kuntayhty- mien nousu hyvin pieni.	Tytäryhteisö- jen talous on positiivinen. Asiakaspal- veluiden osto kuntayhtymil- tä ylitti muu- tetun talous- arvion 3 %:lla.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Omistajapolitiikkaan liittyviä riskejä kyettiin ehkäisemään konserniohjeen toteuttamisella. Käytännössä tämä tarkoitti operatiivista yhteistyötä konsernin sisällä, esim. tytäryhtiö Uuraisten Vuokratalot oy hankki vuoden 2018 alusta lähtien isännöintipalvelut Uuraisten kunnalta.

Riskeistä tilikaudella 2018 toteutui tulojen ja menojen epätasapaino, jossa tulo-rahoitusta ei ole riittävästi menojen kattamiseen. Vuosikate muodostui negatiiviseksi, mikä kertoo vaikeasta kulujen ja tulojen epäsuhdasta. Kunta joutui rahoittamaan käyttötaloutta velalla (ns. syömävelkaongelma).

Talousarvion tavoitteena oli, ettei kunnan nettovelka kasvaisi. Tätä ei saavutettu. Edellä kuvatusta talous-tilanteesta johtuen kunta joutui maksuvalmiutensa turvaamiseksi ottamaan pitkäaikaisen ta-lainan lisäksi runsaasti lyhytaikaista lainaa (kuntatodistukset).

Sijoitusriski liittyy osana sijoitustoimintaan ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Vuoden 2018 aikana kunnan sijoitettu varallisuus ei tuottanut tavoitteen mukaisesti.

Kunnalla on omavelkaisia takauksia n. 8,0 M€. Näistä vajaa puolet on takauksia samaan konserniin kuu-luville yhteisöille. Muille annetuista takauksista suurin on Uuraisten Valokuituverkot Oy:n lainalle annettu takaus. Tilikauden aikana kunta joutui takaajana lyhentämään ko. velasta 300.000 euroa regressivelkajär-jestelyillä. 31.12.2018 tämä takausvastuu oli 2.366.933,06€. Lyhennystä ei ole kirjattu kuluksi, vaan siitä on kunnanvaltuuston 28.5.2018 § 24 päätöksen mukaan kirjattu 200.000 € pääomalainaksi, 95.000 € pitkäaikaiseksi lainaksi ja 5.000 € on käytetty osakkeiden oston.

2100 Yleishallinto

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muu- tokset	TA 2018 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	277	9 500		9 500	14.495	4 995
Toimintakulut	-479 307	-533 620		-533 620	-506 725	26 895
Toimintakate	-479 030	-524 120		-524 120	-492 230	31 890

Suunnitelmapoistot - 39 634 €

Laskennalliset erät - 25 151 €

Toiminnan kuvaus: Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät keskusvaalilautakunnan, kunnanvaltuuston, tilintarkastuksen, kunnallisverotuksen, elinkeinotoimen sekä kunnanhallituksen vastualueet. Uuraisten kunta kuuluu Laukaan kunnan hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen. Keskusvaalilautakunta vastaa lakisääteisten vaalien sekä mahdollisten kansanäänestysten järjestämisestä kunnassa. Vuoden 2018 alussa järjestetään presidentinvaalit ja maakuntavaalit järjestetään lokakuussa 2018.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

- o Vuonna 2018 kunta teetti yritys-kyselyn, mikä lähetettiin kaikkiaan 270 yrittäjälle, joista 43 vastasi siihen. Kyselyssä tiedusteltiin muun muassa yritystoiminnan tämänhetkisestä tilanteesta ja sen kehittymisestä, kiinnostuksesta yrityspalveluseteliin ja yrityskummitoimintaan, rekrytointitarpeista, kiinnostuksesta työkokeilijoiden ottamiseen sekä erilaisten työllistämistä tukevien palvelujen tuntemuksesta. Kyselyn perusteella kunnan elinvoimatoimi sai kokonaisarvosanan 3 asteikolla heikko 1 – erinomainen 5.
- o Yrityspalvelusetelitukea toteutettiin vuonna 2018. Sen avulla yrittäjä voi hankkia juuri omaan tarpeeseensa sopivaa neuvontaa. Tukea saaneet yritykset antoivat setelistä positiivista palautetta. Yrityskyselyn perusteella yrityspalveluseteli sai arvosanan 4,75 asteikolla heikko 1 – erinomainen 5.
- o Yrittäjien tueksi kunta tarjosi Yritystulkin, josta löytyy liiketoimintasuunnitelmapohjat, laskentaohjelmat, sopimus-pohjat ja käytännön tietoa yrittäjälle. Tarkempaa tietoa nettipohjaisen yleis-palvelun käytöstä ei ole.
- o Keski-Suomen Uusyrittäjäkeskuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä. Asiakaskäyntejä Uuraisilla oli 14 kappaletta ja asiakkaita 11 (naisia 8 ja miehiä 3). Uusia yritysideoita myllytettiin 10 kappaletta ja uusia yrityksiä syntyi neuvonnan tuloksena 3 kpl vuoden 2018 aikana. Uusia työpaikkoja näiden kautta syntyi 4 kpl. Kaiken kaikkiaan Uuraisille syntyi 17 uutta yritystä ja saman verran lakkasi. Lakanneista yrityksistä osa oli toimintansa jo aikaa sitten lopettaneita, jotka rekisterinpitäjä virallisesti totesi lakanneiksi/purkautuneiksi yrityksiksi.
- o Uuraisten kunta liittyi Keski-Suomen Yrittäjät ry:n hallinnoimaan yrityskummitoimintaan ja jatkoi matkailualan yhteistyötä Jyväskylän kaupungin hallinnoimaan VisitJyväskylän kanssa.
- o Yrittäjätilaisuuksia järjestettiin yhteistyökumppaneiden kanssa vuoden 2018 aikana seuraavasti: Yrittäjien hankintailta 6.2.2018, Matkailuyritysten info 15.2.2018, Yritystulkin koulutus 12.3.2018, Tietosuojakoulutus pk-yrityksille ja yhdistyksille 21.3.2018, Maaseutumessujen

palautepalaveri 2.8.2018, Yrityskummitoiminnan Road Show 9.10.2018 ja Uuraisten Yrittäjät ry:n ja kunnan vuoden yrittäjän palkitsemistilaisuus 30.11.2018.

- o Tonttien markkinointia ja yritysten kontaktointia tehostettiin. Avuksi hankittiin Jyväskylän ta-
lousalueen toimitilakysyntäkartoitus, ja yksinomaan tämän perusteella kontaktoitiin noin 20
yritystä. Lisäksi oli muita kontakteja.
- o Kunnanhallituksen alaisista määrärahoista avustettiin Uuraisten 4H -yhdistystä 5000 eu-
rolla ja avustusta vastaan edellytetään yhdistykseltä työsuoritteita, jotka kohdistuivat kun-
nan nuorisotoimeen.
- o EU:n yleinen tietosuoja-asetus EU 2016/679 tuli voimaan 24.5.2016 ja sitä sovelletaan
25.5.2018 alkaen. Tietosuoja-asetus velvoittaa julkisen sektorin toimijoita nimittämään tie-
tosuojavastaavan. Tietosuojavastaavan tehtävän hoitamiseksi ei perustettu uutta virkaa,
vaan vuoden 2018 aikana nimettiin asianhallinta- ja palvelusihteeri tietosuojavastaavaksi.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Matala kynnys työllistymiseen, yrityksen perustamiseen, yritystoiminnan laajentamiseen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018
Kunnan elinvoimaisuuden kehittäminen yritysten toimintaa ja kasvua edesauttamalla	yrityspalvelusetelin käyttö uudet yritykset Uuraisilla yritystoiminnan tietoaineisto yritysten saatavilla	Yrityspalvelusetelin jatketaan vuonna 2018. sopimus Uyk:n kanssa yritystulkki
toteutuminen: Yrityspalveluseteliä käytti 6 yritystä, uusia yrityksiä syntyi 17 ja kaikki yritystoimintaan tarvittava tietoaineisto oli kunnan verkkosivuilla saatavilla (yritystulkki).		

Kriittinen menestystekijä: Hyvä yrittäjyysilmapiiri, aktiivisuus		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018
Kunnan ja yrittäjien keskinäisen yhteistyön vahvistaminen	yrittäjätilaisuudet	järjestetään vähintään viisi yrittäjätilaisuutta yhteistyökumppanien kesken
toteutuminen: Yrittäjätilaisuuksia järjestettiin yhteistyökumppanien kanssa seitsemän kpl.		

Kriittinen menestystekijä: Positiivinen kuva kunnasta toimii vetovoimatekijänä		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018
Vetovoiman kehittäminen	kasvun ylläpitäminen keskustaajama on viihtyisä ja vetovoimainen, puhdas luonto yhteydet yrityksiin ja yritystonttien tarjonta	Kuntamarkkinointi toimitilatilakysyntäkartoitus
Toteutuminen: Visuaalinen ilme uudistettiin, vuoropuhelua yritysten kanssa pidettiin yllä		

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018
yrittäjätilaisuudet	kpl		5	5	7
uudet yritykset	kpl	9	5	5	17
yrityspalvelusetelin käyttö	kpl			5	6
kontaktoidut yritykset (yritystonttien markkinointi)	kpl			10	25

Asiakastyytyväisyys	asteikolla 1-5	3,5	3	4	3
---------------------	----------------	-----	---	---	---

2200 Maa- ja metsätilat

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muu- tokset	TA 2018 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	430 235	320 000		320 000	208 600	- 111 400
Toimintakulut	-72 812	-50 880		-50 880	-40 302	10 578
Toimintakate	357 423	269 120		269 120	168 298	- 100 822

Suunnitelmapoistot 0 €

Laskennalliset erät 0 €

Toiminnan kuvaus: Kunnan metsien hyödyntäminen ja hoito metsäsuunnitelman 2021 mukaan.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Toiminnan painopisteenä on puun myynti ja metsänhoitotöiden tekeminen.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Myrskyn, tulipalon, saastumisen tai muun luonnonkatastrofin johdosta ei aiheutunut vahinkoja metsäomaisuudelle.

Sitä vastoin puunmyyntitulojen vaihtelut vaikuttivat siihen, ettei tuotot toteutuneet vuodelle 2018 arvioidun mukaisesti. Vuoden 2017 ja 2018 puunmyyntiin liittyvistä kaupoista n. 100.000 euroa tuloutuu tilikaudelle 2019.

3000 KONSERNIPALVELUT

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 338 616	1 361 710	0	1 361 710	1 423 117	61 407
Toimintakulut	-1 740 626	-1 826 580	0	-1 826 580	-1 895 270	-68 690
Toimintakate	-402 010	-464 870	0	-464 870	-472 153	-7 283

Suunnitelmapoistot -39 694 €

Laskennalliset erät 276 467 €

Tilivelvollinen: talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Konsernipalvelut vastaa muun muassa valtuuston ja hallituksen kokousjärjestelyistä, ICT-palveluista, asianhallinnasta, informaatiopalveluista, taloussuunnittelusta, kirjanpidosta, maksuliikenteestä sekä keskusarkistonhoidosta. Konsernipalveluihin kuuluu lisäksi ruoka- ja siivouspalvelut. Palkanlaskenta kuului aikaisemmin konsernipalveluihin, mutta nykyään hoidetaan yhteistyösopimuksella Äänekosken kaupungin kanssa.

3100 Keskusvirasto

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	28 949	18 710	0	18 710	20 786	2 076
Toimintakulut	-446 521	-476 170	0	-476 170	-513 917	-37 747
Toimintakate	-417 573	-457 460	0	-457 460	-493 131	-35 671

Suunnitelmapoistot -31 249 €

Laskennalliset erät 392 432 €

Tilivelvollinen: talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Keskusviraston vastuulla on sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu. Kunnan puhelinvaihdetoiminnalla, neuvonnalla, tiedotuksella ja markkinoinnilla vastataan kunnan ulkoisesta kuvasta. Keskusviraston sisäinen asiakaspalvelu vastaa muun muassa taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja IT-tuen ja arkistonhoidon tukipalveluista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuonna 2018 muutoksia tapahtui ohjelmistoissa ja henkilöstössä. Vuoden 2017 loppupuolella yhteistyösopimuksella Äänekosken kaupungille siirretty palkanlaskenta sulautui mukaan konsernipalveluiden toimintaan ja toiminta vakiintui vuoden 2018 aikana. Hallintosäätöä päivitettiin toukokuussa 2018. Tiedonhallintaa kehitettiin ottamalla käyttöön asianhallintajärjestelmä Tweb. Lisäksi päivitettiin matkalaskuohjelma, taloushallinnon ohjelmisto sekä työajanseuranta toimistotyöaikaan tekevien osalta. Asianhallinta- ja palvelusihteerin vastuualueelle siirtyi tietosuojavastaavan tehtävä. Neuvontapalveluihin työllistettiin vuoden aikana palkkatuella kaksi henkilöä.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: joustavuus ja mutkattomuus asioinnissa		
Tavoite	Arviointikriteeri: Palvelun saatavuus	Tavoitetaso 2018: Säilytetään joustavat ja hyvät virastopalvelut
Toteutuminen Keskusviraston neuvonnassa on ollut kokoaikainen henkilö koko vuoden 2018 palkkatuella palkattuna. Työpanoksen ansiosta on pystytty tarjoamaan korkealaatuista virastopalvelua sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille.		

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Positiivinen kuva kunnasta toimii vetovoimatekijänä		
Tavoite	Arviointikriteeri: kuntakuvan huomioiminen kaikessa asioinnissa	Tavoitetaso 2018: Asiakaslähtöisyyden täsmentäminen kaikessa sisäisessä ja ulkoisessa asiakaspalvelussa ja siihen liittyvässä viestinnässä.
Toteutuminen Uuraisten kunnan visuaalinen ilme päivitettiin vuonna 2018 ja kuntaan luotiin brändikäsikirja. Positiivista kuntakuvaa on tuotu esiin tehostetun viestinnän kautta, jota on laajennettu eri sosiaalisen median kanaviin. Markkinoinnin kehittäminen jatkuu vuonna 2019 kotisivu-uudistuksella.		

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: kuntalaisten osaamisen ja mielipiteiden hyödyntäminen		
Tavoite	Arviointikriteeri: etukäteistiedottaminen kuntalaisia koskevista merkittävistä asioista. Kunnan neittisivujen pitäminen ajantasaisina ja kiinnostavina	Tavoitetaso 2018: Laajennettu kuntalaisten ja asiantuntijoiden vaikuttamismahdollisuuksia valmistelussa oleviin asioihin
Toteutuminen Kunnan verkkosivuja pidettiin ajantasaisena ympäri vuoden. Esityslistojen ja pöytäkirjojen valikot uusiutuivat asianhallintajärjestelmän päivityksen myötä. Kuntalaiset pääsivät vaikuttamaan kunnan toiminnan suunnitteluun esimerkiksi webropol-kyselyiden kautta.		

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tp 2016	Tp 2017	Tp 2018
tehokas laskutus ja maksatusprosessi	maksetut viivästyskorot euroa	227 €	616 €	82 €
	sähköisten laskujen osuus kaikista ostolaskuista	61 %	67 %	75 %
	sähköisten laskujen osuus kaikista myyntilaskuista	31 %	32 %	33 %

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Riskeinä muun muassa pieni henkilöstömäärä ja mahdollisuus vaarallisen työn yhdistelmiin. Uusia ohjelmistoja on tullut paljon ja pääkäyttäjiä on harvalla: riski tietotaidon ja ohjeistuksen saamiseen esimerkiksi pitkissä sairauslomatapauksissa. Kuntakonsernin kokonaisriskit vaikuttavat kassan riittävyteen ja reskontran toimimiseen.

Sisäinen valvonta: Seuranta. Pyritään kehittämään sisäistä valvontaa ja sen käytäntöjä erityisesti tulevalla tilikaudella.

3300 Henkilöstöhallinto

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	32 414	28 000	0	28 000	33 698	5 698
Toimintakulut	-112 511	-111 990	0	-111 990	-138 867	-26 877
Toimintakate	-80 097	-83 990	0	-83 990	-105 169	-21 179

Suunnitelmapoistot 0 €

Laskennalliset erät - 2 682 €

Tilivelvollinen: talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Henkilöstöhallinnon vastuulla on työterveyshuollon järjestäminen, työkykyä ylläpitävä toiminta ja työsuojelu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Kunta tuki henkilöstön lounasruokailua kahdella eurolla/ateria. Henkilöstön hyvinvointia tuettiin Smartumin liikunta- ja kulttuuriseteleillä ja hyvinvointiseteleillä. Vuonna 2018 järjestettiin koko kunnan yhteinen henkilöstökokous ”Henkilöstökokous pyörillä”, jossa tutustuttiin Uuraisten kuntaan linja-autokyydillä ja lopulta vietiin yhteistä aikaa Huutoniemessä. Kunnanhallitus palkitsi hyvästä työtuloksesta teknisen toimen työntekijät ja palkinto jaettiin henkilöstökokouksessa. Joulun alla henkilöstökokous järjestettiin koulukeskuksen ruokalassa. Työsuojelutoimikunta vastasi ensiapukoulutusten järjestämisestä keväällä ja syksyllä 2018. Lisäksi työsuojelutoimikunta järjesti hyvinvointi-iltapäivän ja pikkujoulut

Uuraisten kunnan työterveyshuollon järjestää Jyväskylän kaupungin liikelaitos Työterveyshuolto Aalto, joka vuoden 2019 alussa muuttui Työterveys Aalto Oy:ksi. Kunta tarjoaa yli 6 kk työsuhteisille työterveys-painotteisen yleislääkäritasoisena sairaanhoidon. Tyky-toimintaa järjestetään ja tuetaan vuosittain kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti.

Kunnassa aloitti vuoden 2018 alussa aiempaa laajempi työsuojelutoimikunta, joka kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa. Työsuojelutoimikuntaan kuuluu työsuojelupäällikkö, kolme työsuojeluvaltuutettua sekä kolme varavaltuutettua. Yhteistoimintaelin kokoontui vuoden aikana 8 kertaa.

Tehtävien vaativuuden järjestelmä TVA laadittiin KVTES:n ja TS:n sopimusaloille syksyllä 2018. Esimiehille järjestettiin esimiesinfoja parin kuukauden välein koko vuoden ajan ja infoissa käytiin läpi ajankohtaisia esimiestyöhön vaikuttavia ja siinä huomioitavia asioita.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun tilannetta seurattiin tiiviisti koko vuoden ajan.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Osaaminen, ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen		
Tavoite	Arviointikriteeri: kouluttautumismahdollisuudet	Tavoitetaso 2018: tuetaan osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä kartoittamalla kehittämistarpeet kehityskeskusteluissa ja tarjoamalla kaikille työntekijöille kouluttautumismahdollisuuksia kunnan koulutussuunnitelman mukaisesti.
Toteutuminen Vuoden aikana kunnan työntekijät kouluttautuivat aktiivisesti 320 koulutuspäivän verran. Lisäksi järjestettiin sisäisiä koulutuksia muun muassa ohjelmistoista.		

Kriittinen menestystekijä: Hyvä työilmapiiri		
Tavoite	Arviointikriteeri: osallistaminen, mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä, sitoutuneisuus, innostuneisuus, innovointikyky, avoimuus, hyvä muutosvalmius.	Tavoitetaso 2018: yhteisten asioiden suunnittelu oleellisena osana työyksiköiden palaverikäytäntöjä, henkilöstön vaihtuvuuden seuranta ja lähtöhaastattelu / kysely työsuhteen päättyessä, työyksiköiden kehittäminen työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella.
Toteutuminen Vuoden aikana järjestettiin yhteisiä esimiesinfoja ja henkilöstökokouksia, lisäksi osastot pitivät oman yksikkönsä sisäisiä palavereja. Konsernipalveluissa pidettiin osastopalavereja ja kehityskeskusteluja, jotka oli mahdollista valita myös kävelykehityskeskusteluina. Kunnanvirastolla pidettiin kesästä lähtien kerran / pari kuussa yhteisiä aamupalavereita, joissa vaihdettiin tietoa ja kuulumisia muista yksiköistä ja muista ajankohtaisista asioista, kuten kunnan poliittisessa päätöksenteossa olevista asioista. Kehityskeskustelulomakkeet päivitettiin. Kokonaisuutena pyrittiin aktiivisesti erilaisin toimenpitein parantamaan sisäistä tiedonkulkua ja viestintää henkilöstöön päin.		

Kriittinen menestystekijä: työyhteisön johtaminen		
Tavoite	Arviointikriteeri: hyvinvoiva ja tuloksellinen työyhteisö, esimiesosaaminen,	Tavoitetaso 2018:

	avoimuus, selkeät työyhteisön pelisäännöt	esimiespalavereissa käsitellään yhteisiä asioita, esimiestyöhön liittyvien vastuiden tämentäminen ja esimiestyön kehittäminen, tiedottaminen kaikilla organisaatiotasoilla avointa ja mahdollisimman reaalialaikaista, työyhteisön pelisääntöjen pitäminen ajantasalla
Toteutuminen Viestintää ja tiedonkulkua esimiesten suuntaan pyrittiin tehostamaan.		

Kriittinen menestystekijä: Rekrytointi		
Tavoite	Arviointikriteeri: rekrytointien onnistuminen	Tavoitetaso 2018: rekrytoinneissa huomioidaan myös tulevaisuuden tarpeet
Toteutuminen Rekrytoinnit tehty harkitusti sisäisten ohjeistusten mukaan.		

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TP 2018
1. Sairauspoissaolojen vähentäminen	sairauspäivien lkm (kalenteripäivää) vakituisen henkilöstön sairauspoissaolopäivät/hlö	2 792 14,8	3 587 18,4	3668 kalenteripäivää
2. Varhaisen tuen toimintamallin tuntemus	henkilöstökyselyyn vastanneista % tuntee järjestelmän		90 %	90 %
3. Työhyvinvoinnin kehittäminen	Työhyvinvointia ylläpitävien kurssien ja koulutusten saatavuus	Eri yksiköt ovat järjestäneet omia yksikkökohtaisia hyvinvointitapahtumia. Työergonomiaan kiinnitetty huomiota.		Työergonomiaan kiinnitetty runsaasti huomiota.

4. Vaikuttavan työsuojelun järjestäminen	Työsuojelun ja toimintaohjelman toteuttaminen. Vaara- ja läheltäpiti-ilanne ilmoitusten lkm/v	Haitta- ja vaaratekijöiden kartoituksessa saatuihin tuloksiin on puututtu vuoden aikana.	alle 10 kpl	alle 10 kpl
--	---	--	-------------	-------------

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Työhyvinvointia heikentävät tekijät ja sairauspoissaolot.

Sisäinen valvonta: Henkilöstön sairauspoissaolomääriä ja sitä kautta työhyvinvointia seurataan ja esmiesten ja työterveyden kanssa tehdään asian osalta yhteistyötä.

3400 Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 277 253	1 315 000		1 315 000	1 368 632	53 632
Toimintakulut	-1 181 593	-1 238 420		-1 238 420	-1 242 485	-4 065
Toimintakate	95 660	76 580	0	76 580	126 147	49 567

Suunnitelmapoistot -8 445 €

Laskennalliset erät -113 282 €

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö tuottaa ruoka- ja siivouspalveluita pääosin kunnan omaan käyttöön. Valmistuskeittiötä on kaksi koulukeskuksella ja palvelukeskuksella. Palvelukeittiötä, joihin toimitetaan ruoka kunnan valmistuskeittiöistä, on Kynämöisten koululla, Höytiän koululla, Pikkulan päiväkodilla. Lisäksi ruokaa toimitetaan Jokilaivaan, Uraspajaan, yksittäisille kotona asuville ikäihmisille (n. 20 hlö). Palvelukeskuksessa on neljä eri osastoa. Palvelukeittiötä, joihin toimitetaan ruoka kunnan ulkopuoliselta toimijalta, on Hirvasen koululla ja Hirvasen päiväkodilla. Siivouspalvelu huolehtii kunnan toimitilojen siisteydestä. Hirvasen koulun ja Hirvasen päiväkodin siivous on ulkoistettu.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Kiinnitettiin erityistä huomiota koulujen ruokapalveluihin. Perustettiin ruokaryhmät joka koululle yhteistyön ja tiedonkulun parantamiseksi eri osapuolien välillä. Hirvasen uuden koulun ja Hirvasen päiväkodin ostopalveluna hankittavien aterioiden osalta ollut laadullisia ongelmia ja jouduttiin tekemään erittäin paljon laadunvalvontaa. Hirvasen koululla tehtiin siivouksen osalta tarkistusmitoitus valmiissa tiloissa huomioiden käyttäjien havainnot.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut

	Mittari arviointikriteeri: -Laadukkaat palvelut -Palvelun saatavuus	Tavoitetaso 2018 Kiinnitetään erityistä huomiota koulujen ruokapalvelun kehittämiseen ja laadunvalvontaan mm. perustamalla ruokaryhmät joka koululle. Vastataan palvelun tarpeeseen ja valitaan yhteistyössä kulloinkin paras toimintatapa. Koulujen ruokalistat lisätään asiakkaiden toiveesta kaikkien koulujen Wilmaan.
<p>Toteutuminen Kiinnitettiin erityistä huomiota koulujen ruokapalvelujen kehittämiseen. Perustettiin jokaisella koululla omat ruokaryhmät, joissa myös koulun edustus. Yhteistyön tuloksena mm. päivitettiin ruokalistaa ja huomioitiin kouluruoka 70 v. juhluvuosi. Joitakin toiveruokia lisättiin kiertävälle ruokalistalle. Ruokalistoja ei saa laitettua Wilmaan. Koulun mielestä riittävää, että ruokalistat ovat Uuraisten kunnan nettisivulla.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
kustannusten maltillinen kehitys	tuotettujen aterioiden hinta €/ateria	3,07 €	3,13 €	3,06 €	3,08 €
	siivottavien neliöiden kustannukset / vuosi	20,08 €/m ² /v (1.8.2016 alk: 19,67€/m ² /v)	20,44 €/m ² /v (1.8.2017 alk. 18,96 €/m ² /v)	20,16 €/m ² /v	20,70 €
palvelutarpeen seuranta / järkevä tuottaminen	Tuotettujen aterioiden määrä	262318	270336	289166	287588
	siivousneliöt (ei huomioi siivouskertoja)	13 682,6 m ² (1.8.2016 alk: 13 965,6 m ²)	13 965,6 m ² (1.8.2017 alk. 15 050,8 m ²)	15 050,8 m ²	15 050,8 m ²

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Ulkoistettujen ateriatoimitusten laadulliset ongelmat. Niiden osalta jatkuvaa laadunvalvontaa. Asiakasmäärien kasvun ja toiminnallisten muutosten aiheuttama työpaine ja kuormitus kasvanut sekä suunnitteluun käytettävä aika vähentynyt.

Sisäinen valvonta: Kiinnitetty erityisesti huomiota sopimusten hallintaan ja valvontaan sekä talouden toteuman seurantaan.

4000 PERUSPALVELULAUTAKUNTA

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 089 231	1 124 210	0	1 124 210	1 122 482	-1 728
Toimintakulut	-11 247 479	-11 055 180	-130 000	-11 185 180	-11 692 465	-507 285
Toimintakate	-10 158 248	-9 930 970	-130 000	-10 060 970	-10 569 983	-509 013

Suunnitelmapoistot -98 591 €
Laskennalliset erät -305 228 €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sosiaalitoimi vastaa kuntalaisten sosiaalihuollon peruspalvelujen tuottamisesta ja niiden oikeudenmukaisesta kohdentamisesta ja tuottamisesta mahdollisimman tehokkaasti. Tulosalueet ovat: 1. Sosiaalipalvelut 2. Vanhus- ja perhetyö 3. Toimeentuloturva.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Peruspalvelulautakunnan talousarvio ylitti muutetun talousarvion 4,81%-yksikköä, eli 509 013 euroa. Kustannusten kasvu aiheutui pääosin ennakoitua suuremmasta lastensuojelumenojen kasvusta. Lastensuojelun laitoshoitomenot alittivat talousarviomäärärahan, mutta avohuollon menot kasvoivat voimakkaasti. Vammaishuollossa ylityksen aiheutti kuljetuspalvelukustannukset.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Tavoite: Kuntalaisten hyvinvoinnin kohentaminen Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Mittari: Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Tavoitetaso 2018: Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen: Laajaa hyvinvointikertomusta ei ole pystytty tekemään henkilöstöpulan vuoksi. Hyvinvointia on seurattu koululaisten osalta mm. terveystarkastusten tulosten muodossa, painopistealueena koulukiusaaminen.		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämiseksi ei saada eri hallinnonaloilla riittävää sitoutumista tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuntaorganisaation ulkopuoliset tahot eivät resursoi omaa toimintaansa riittävästi ja riittävää sitoutumista ei saavuteta. Viestinnässä kuntalaisiin ja sidosryhmiin ei onnistuta riittävässä määrin. Henkilöstöresursointi on riittämätöntä. Erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kustannuskehitys, henkilöstön vaihtuvuus.

Sisäinen valvonta: Vuonna 2018 sisäisen valvonnan painopistealueena on sopimusten hallinta ja sopimusten valvonta. Sisäisen valvonnan valvontakohteena on myös vuoden vaihteessa 2016 - 2017 voimaan tulevan uuden hankintalain noudattaminen. Sivistystoimen ja sosiaalitoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään lisäksi erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen.

4100 Sosiaalipalvelut

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	229 000	234 490		234 490	225 798	-8 692
Toimintakulut	-1 881 960	-1 739 560	-130 000	-1 869 560	-2 155 757	-286 197
Toimintakate	-1 652 960	-1 505 070	-130 000	-1 635 070	-1 929 959	-294 889

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Suunnitelmapoistot	- 27 550 €
Laskennalliset erät	-140 004 €

Toiminnan kuvaus: Sosiaalipalvelujen tulosyksiköt: 1. Hallinto 2. Kehitysvammahuolto 3. Lasten huolto 4. Sosiaalityö 5. Päihdehuolto 6. Vammaishuolto

1.Hallinto

Hallinto vastaa a) sosiaalitoimen toiminta-ajatuksen täytäntöönpanosta ja tulostavoitteen toteuttamisesta. b) toteuttaa henkilölle lastensuojelu- ja päihdehuoltolain nojalla annettavat tahdonvastaiset toimenpiteet. c) Vastaa sosiaalitoimen lainsäädännön soveltamisesta sosiaalitoimessa ja täytäntöönpanosta niiltä osin kuin se ei kuulu muiden tulosalueiden piiriin. d) Isyys-, elatus-, lasten huolto- ja tapaamislainsäädännön täytäntöönpano ja soveltuvin osin holhoustoimen asioiden vireillepano

Erityisryhmien palvelut

Tilivelvollinen: Erityisryhmien palvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Erityisryhmien palvelujen keskeisimmät toimintamuodot ovat asumisen palvelut, työ- ja päivätoiminta sekä ohjaus- ja neuvontapalvelut. Asumisen palvelut tuotetaan pääsääntöisesti palvelutalo Uurastuvalla (13 asukasta). Vuoden 2018 lopussa käynnistettiin uutena asumisen palveluna tuettu asuminen. Työ- ja päivätoiminta järjestetään pääosin toimintakeskus Uuraspajalla. Työvalmennuksen keinoin työtoimintaa järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös ulkopuolisilla työpaikoilla. Ohjaus- ja neuvontapalvelut järjestetään ja räätälöidään asiakkaiden tarpeiden mukaisesti yhteistyössä asiakkaan verkostojen kanssa. Palvelut toteutetaan asiakkaiden toiminta- ja elinympäristöissä sekä puhelinohjausta hyödyntäen. Kehitysvammapoliklinikkapalvelut tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri.

Erityisryhmien palvelujen henkilöstö koostuu kahdeksasta toimesta, joiden lisäksi on yksi palkkatuella ja yksi vakuutusyhtiön kuntoutustuella työllistetty henkilö. Tavoitteiden, tarpeiden sekä resurssien tehokas käyttö huomioiden henkilöstöä voidaan siirtää palvelualueen sisällä. Erityisryhmien palvelujohtaja vastaa palvelukokonaisuudesta ja sen kehittämisestä, Uurastuvan- ja pajan toiminnasta sekä esimiestyöstä. Työtä tehdään yhdessä koko henkilöstön kanssa, kaikkien osaaminen huomioiden. Palvelujohtaja toimii tarpeen mukaan kuntoutus ohjaajan (palveluohjaajan) työparina. Lisäksi yhteistyötä tehdään kunnan sisällä, että ulkopuolella työskentelevien tahojen kanssa.

Omaa palvelutuotantoa täydennetään ostopalveluilla asiakkaan tarpeen sekä kustannustehokkuuden perusteella. Muilla paikkakunnilla asuville kuntalaisille toimintaa toteutetaan ostopalveluna. Palveluja myydään resurssien puitteissa tarveperusteisesti.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Oma toimintana tuotetut asumispalvelut ovat asiakkaiden tarpeiden- ja toimintakyvyn muutosten sekä tuetun asumisen seurauksena vaatineet henkilökunnan lisä resurssointia koko vuoden ajan. Turvallisuuden ja palvelujen toteutumisen perusteella Uurastuvalla työskenteli aamu- sekä iltavuoroissa kaksi työntekijää. Tuetun asumisen ohjaus sisällytettiin Uurastuvan henkilökunnan työnkuviin.

Tuetun asumisen - sekä asumisen ohjauksen kehittäminen ja käynnistäminen, sekä asumispalvelujen sisäinen kehittäminen olivat toimintakauden painopisteinä.

Työ- ja päivätoiminnoissa keskityttiin vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin sekä huomioimaan toiminnassa kunkin toimintakyky ja siinä tapahtuneet muutokset.

Ohjaus- ja neuvontapalvelujen sekä asumispalvelujen yhteisen asiakasohjelmiston käyttöönotolla mahdollistettiin asiakastarpeisiin vastaava, työntekijöitä tukeva, tehokas ja taloudellinen asiakastyön ja -prosessienhallinnan työkalu

Erityisen tuen tarpeen asiakkaiden määrä on suhteellisen matala muuhun väestön verrattaessa. Tämän seurauksena yksilölliset vaihtelut näkyvät voimakkaasti palvelujen kokonaisuudessa. Asiakkaiden elämäntilanteet sekä muuttunut toimintakyky ovat lisänneet erilaisten palvelujen tarvetta. Erityisryhmien palvelujohtajan työtehtävien keskittäminen johtamiseen ja kehittämiseen mahdollistivat vuoden aikana tapahtuneen kehittämisen ja siitä seuranneet muutokset. SOTE uudistuksen ja siihen liittyvän lainsäädännön

keskeneräisyys ja epävarmuus aiheuttavat haasteita palvelujen uudistamisessa sekä pitkäjänteisessä kehittämistyössä.

Talousarvion henkilöstökulujen ylitys johtuu palvelujohtajan vaihtumisesta (päällekkäisyys palkkakuluissa) sekä talousarvion 2018 laadinnassa käytetyn henkilöstökulujen laskennan laskukaavavirheestä.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: innostunut, innovoiva henkilöstö, jolla on hyvä muutosvalmius, sitoutuneisuus oman työn ja organisaation kehittämiseen.		
Tavoite:	Mittari/arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2018:
Palvelujen kehittäminen vastaamaan sekä valtakunnallisen uudistuksen, että yksilöllisten muutosten vaatimuksia.	Palveluun varattujen paikkojen täyttöaste (työ- ja päivätoiminat Uuraspaja 10, palveluasuminen Uurastupa 13).	Yksiköiden kehittämisen suunnan määrittelemine ja tulevan tarpeen kartoittaminen maakunnan alueella.
Toteutuminen:		
<p>Valtakunnallinen uudistuksen (lainsäädännön uudistusten) epävarmuus, keskeneräisyys sekä jatkuva siirtyminen ovat aiheuttaneet sen, ettei paikallistasolla ole voitu merkittävästi vielä huomioida uudistuksen tulevista kehittämistyössä. Toistaiseksi ei ole olemassa selkeitä linjoja siihen, mitä paikallistason toiminnan tulisi olla, jotta se vastaisi mahdolliseen tulevaan uudistukseen. Tällä hetkellä ei muun muassa ole varmaa kuvaa siitä missä muodossa esimerkiksi vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain yhdistyminen tulee toteutumaan.</p> <p>Yksilötasolla tapahtuneisiin muutoksiin on pystytty vastaamaan hyvin. Uuraspajan asiakasmäärä oli odotettua suurempi. Uuraspajalla ja työtoiminnan ohjaajan tuella ulkopuolisilla työpaikoilla oli vuoden aikana 21 työ- ja päivätoiminnan asiakasta. Uurastuvan asukasmäärässä vuoden lopussa oli 12. Laskun syynä oli luonnollinen poistuma. Tiedossa kuitenkin oli, että vuoden 2019 aikana on tulossa 1-2 uutta asukasta Uurastuvalle. Tuetun asumisessa asiakkaita oli yksi (1).</p> <p>Yksiköiden kehittäminen oli työyhteisön kehittämispäivien teema vuonna 2018. Kehittämistyöhön sidottiin koko työyhteisö ja se jatkuu edelleen. Kehittämisen lähtökohtana olivat asiakastarpeiden kartoitus, mahdolliset tulevat uudistukset ja toimintojen nykytilan analyysi sekä tulevaisuuden tavoitteet ja visio.</p>		

Asumisen palvelut

Asumisen palveluita ovat palvelutalo Uurastupa, tuettu asuminen ja asumisvalmennus sekä lyhytaikainen perhehoito.

Laitoshoido

Laitoshoidoa käytetään lähinnä erityisen vaativiin tuen tarpeisiin. Palvelun tarpeen vähäisyyden vuoksi tuottaminen ja laadun turvaaminen omana toimintana on mahdotonta tai erittäin kallista.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Laitoshoidoa ei käytetty. Muut työmenetelmät toimivat ennaltaehkäisevinä keinoina.

Palvelutalo Uurastupa

Uurastupa tarjoaa palveluasumista aikuisille, ensisijaisesti kehitysvammaisille henkilöille ja tarpeen mukaan muille erityistä tukea tarvitseville. Asuminen toteutetaan omissa vuokra-asunnoissa itsenäisyyteen tukevalla työotteella. Palvelujen sisältö räätälöidään asukaskohtaisesti, kunkin toimintakyky sekä avun-, ohjauksen- ja hoidon tarve huomioiden. Uurastuvalla tarjotaan terveydenseuraimisen- ja lääkehoidon palveluja erityisen tuen tarpeen piirissä oleville muualla asuville henkilöille. Lisäksi tuetun asumisen ohjaus toteutetaan pääosin Uurastuvalla käsin. Yksikössä työskentelee neljä hoitajaa, yksi ohjaaja ja yksi palkattu henkilö. Lisäksi sijasresurssina käytettiin koko vuoden ajan yhtä hoitajaa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Asukkaiden osallisuuden sekä toiminnallisuuden lisääminen, yksikön toiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen, kuten ohjelmistojen uudistus, henkilöstön tarvelähtöinen kouluttaminen, tehtäväkuvien tarkennus osaamislähtöisesti sekä henkilöstön vahva osallistaminen oman työn kehittämiseen olivat toimintakauden painopisteinä. Asukkaiden toimintakyvyn muutokset vaativat pysyvää henkilöstöresurssien lisäämistä siten, että aamu- ja iltavuoroissa työskenteli kaksi työntekijää. Asumispalvelun myynti toiselle kunnalla jatkui edelleen.

Tuettu asuminen, uusi palvelumuoto

Tuetussa asumisessa asiakas asuu omavalintaisessa yksityisessä asunnossa. Arjen tuki järjestetään yksilöidyllä tukipalveluilla, kuten kotiin vietävä ohjaus ja ateriapalvelut. Tuettu asuminen toteutetaan yhteistyössä Uurastuvan ja ohjaus- ja neuvontapalveluiden kanssa.

Tuettu asumiseen muutti ensimmäinen asiakas 12/2018.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Palvelujen moninaisuus	Palveluasumisen vuorokaudet (hoitopäivät)	4569	4471	4400	4361
	Kotikäynnit	8	0	10	jätetään pois
	Tuetun asumisen ohjaustehtävät				11 /uusi
	Muut ohjaustehtävät	34	270	600	485
	Suoritteet yhteensä	4611	4741	5010	4857
	Asukkaat Uurastuvalla	13	13	13	13/12, 1.12 alk.
Tuetun asumisen asiakkaat					1/1.12 alk.
	Itsenäisyyden harjoittelu	1	1	1	1
	Asiakasmäärä yhteensä	14	14	14	15
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	97%	100%	106%	102%
Taloudellisuus	Palvelun hinta	51,97 €	60,49 €	54,61 €	58,75 €

Perhehoito

Perhehoito on vaihtoehto asumisen järjestämiseksi, joko lyhytaikaisena tukitoimenpiteenä tai pitkäaikaisena vakituksena asumismuotona. Pääosin perhehoito toteutetaan hoitajan kotona, mutta tarvittaessa myös asiakkaan kodissa. Erityisryhmien palveluissa lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään erityisen tuen tarpeen lapsille ja nuorille perheiden jaksamisen tukemiseksi sekä omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien mahdollistamiseksi. Perhehoito on kustannustehokas hoidon järjestämisen muoto. Lasten- ja nuorten ympärivuorokautiset palvelut jouduttaisiin muuten ostamaan ulkopuolisilta palveluntarjoajilta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Lyhytaikaista perhehoitoa toteutettiin ympärivuorokautisena, lyhytaikaisena lasten ja nuorten palveluna. Pitkäaikaista perhehoitoa ei toistaiseksi ole.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Palvelujen moninaisuus	Hoitopäivien määrä				220
	Hoidettavien määrä				3
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste				100%
Taloudellisuus	Hoitopäivän hinta				142,40€

Ohjaus- ja neuvontapalvelut

Ohjaus- ja neuvontapalveluilla tuetaan ja ohjataan kehitysvammaisia- ja erityisen tuen tarpeessa olevia asiakkaita ja heidän perheitään. Palvelun tavoitteena on ennaltaehkäisevä-, kokonaistilanteen huomioiva- ja suunnitelmallinen asiakkaan yksilöllinen tukeminen. Tuetun asumisen ja asumisvalmennuksen kehittäminen ja toteuttaminen yhdessä Uurastuvan kanssa sisältyvät ohjaus- ja neuvontapalveluihin. Palvelua toteuttaa kuntoutuksen ohjaaja (palveluohjaaja) palvelujohtajan tuella.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Yksilöllisen ohjauksen ja neuvonnan - sekä ennaltaehkäisevän työotteen tarve korostuivat entisestään. Tämä on nähtävissä lisääntyvinä suoritteiden määrinä. Palvelun tarve on selkeä ja vakiintunut. Tuetun asumisen ja asumisvalmennuksen kehittäminen sekä ohjelmistouudistus ja kirjaamiskäytänteet olivat vuoden muutospainopisteitä. Kuntoutuksen ohjaajan työnkuvan selkeyttämisen tavoite toteutui hyvin vuoden aikana.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Palvelujen moninaisuus	Asiakkaat				
	Kehitysvammaiset	28	28	31	24
	Mielenterveyskuntoutujat	1	1	1	1
	Muut erityistä tukea tarvitsevat	4	8	4	9
	<u>Yhteensä</u>	<u>33</u>	<u>37</u>	<u>36</u>	<u>34</u>
	Asiakkaat palvelujen mukaan				
	Laitoshoido	1	0	0	0
	Asumispalvelut	16	16	16	16
	Perhehoito	3	5	6	3
	Päivä- ja työtoiminta	18	20	17	21
	Työtoiminnan ostopalvelut	2	2	1	1
	Palveluohjaus	29	32	29	32
	Iltapäivä-/ loma-ajan toiminta	6	6	6	4
	<u>Yhteensä</u>	<u>75</u>	<u>81</u>	<u>75</u>	<u>77</u>
	Yksilöohjauksen tehtävät 2019 alkaen:				
	Toimintatuokiot	94	168	200	160
	Yksilöpalaverit				174
	Palvelusuunnitelmapalaverit				18
	Verkostopalaverit				70
	Perhehoidonohjaus				16
Tuetun asumisen ohjaus				35	
Iltapäivä-/loma-ajan toiminta	64	123	230	336	
<u>Yhteensä</u>	<u>158</u>	<u>291</u>	<u>430</u>	<u>809</u>	
2018 jälkeen poistetaan:					
Kotikäynnit, asumisen ohjaus, perhehoidon ohjaus, loppu 2018	31	43	10		
Verkostokokoukset, yksilöpalaverit, palvelusuunnitelmat ja tarkistukset	64	94	100		
Henkilökohtainen apu	8	1	5		
Muut tehtävät	48	26	40		
<u>Yhteensä</u>	<u>309</u>	<u>455</u>	<u>585</u>		
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	98%	97%	100%	
Taloudellisuus	Suoritteen hinta	64,42€	47,15€	45,54€	

Työ- ja päivätoiminta/ toimintakeskus Uuraspaja

Uuraspajalla järjestetään työ- ja päivätoimintaa ensisijaisesti uuraislaisille kehitysvammaisille - ja erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille. Muita asiakasryhmiä voivat olla mielenterveyskuntoutujat, työvoimahal- linnon harjoittelijat ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat. Palvelua voidaan myydä tarve- ja kokonaisti- lanneperusteisesti myös muiden kuntien asiakkaille. Uuraspajalla tapahtuvan työtoiminnan lisäksi osa asi- akkaista käy tukitoimien avulla työssä ulkopuoleisilla työpaikoilla. Toimintakeskuksessa on yksi työntekijä, joka vastaa toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta yhdessä kuntoutus ohjaajan kanssa palvelujohta- jan tuella. Lisäksi työtoimintaa on järjestetty vähäisissä määrin osto- että myyntipalveluna asiakastilanteen mukaisesti.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Päivätoiminnan kehittäminen ja keskittäminen osaksi Uuraspajan toimintaa sekä asiakkaiden oikean palvelun piiriin sijoittaminen olivat keskeisiä painopisteitä. Työ- ja päivätoiminta ovat lakisääteisiä palveluita, joiden tavoitteet ja sisältö poikkeavat toisistaan. Työtoi- minnan tavoitteet ja työskentelyn edellytykset ovat päivätoimintaa vaativampia. Tästä seurasi asiakasmää- rän nousu, joka edellytti toimintakeskuksen viikko-ohjelman ja työntekijöiden tehtäväkuvien selkeyttä- mistä sekä erilaisten työllistämiskeinojen hyödyntämistä. Yksikössä muun muassa työskenteli kuntoutta- vassa työtoiminnassa henkilö, jonka tehtävänä oli ohjata kehitysvammaisia työ- ja päivätoiminnan asiak- kaita. Uuraspajalla oli vuoden aikana useita opiskelijoita harjoittelussa ja heidän osaamistaan sekä har- joittelupanosta hyödyntämällä pystyttiin yksilöllistämään toimintaa entisestään. Henkilöstöresurssin riittä- vyyttä tulisi jatkossa tarkastella asiakasmäärän ja toimintakyvyn muutosten perusteella. Asiakkaiden toi- mintakyky näyttää laskusuhdanteiselta, josta seuraa lisääntyvä ohjauksen tarve. Toiminnan kehittämisen ja seurannan tehostamisen lisäämiseksi tilastointiin otettiin mukaan käyttöpäivien seurannan rinnalle asia- kasmäärien seuranta.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Palvelujen moni- naisuus	Asiakkaat				14 /uusi
	Kehitysvammaiset				4 /uusi
	Kuntouttava työtoi- minta				1 /uusi
	Mielenterveyskuntou- tujat				2 /uusi
	Muut erityistä tukea tarvitsevat				21
	<u>Yhteensä</u>				
Työtoiminnan käyt- töpäivät	Työtoiminnan käyt- töpäivät				
	Eniten ohjausta tar- vitsevat	98	119	200	330
	Jonkin verran oh- jausta tarvitsevat	770	772	1100	936
	Vähiten ohjausta tar- vitsevat	993	1014	600	682
	Kuntouttava työtoi- minta	255	127	240	237
	<u>Yhteensä</u>	2116	2032	2140	2185
Tehokkuus, oi- kein kohdennus	Käyttöaste	101%			
Taloudellisuus	Suoritteen hinta	38,54€			

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Oman palvelutarjonnan riittämättömyys, joka

voi johtaa omaa tuotantoa kalliimpien ostopalveluiden käyttöön. Pienessä kunnassa on erityisen haasteellista tarjota monenlaisia erikoistuneita palveluja ja vastata kehitysvammaisten erityishuoltolain edellyttämään itsemääräämis- ja rajoittamisoikeutta koskevan lainsäädännön vaatimukseen. SOTE- ja lainsäädännön uudistusten keskeneräisyys ja epävarmuus vaikuttavat toiminnan kehittämiseen. Pienilukuisen henkilöstön tulisi omata laaja ja moninainen ammatillinen osaaminen, eikä osaamisen rekrytointi Uuraisille ole helppoa, kun huomioidaan muun muassa maantieteellisen sijainnin luoma haaste.

Sisäinen valvonta:

Sisäistä valvontaa toteutettiin sisäisen tarkkailun, että tarkastuksen keinoin. Jatkuva tarkkailu toteutui arjen toiminnoissa kunkin työntekijän toimesta. Tätä toimintaa oli muun muassa tavoitteiden toteuttaminen arjessa, asiakkaiden käteisvarojen seuranta, lääkkeiden kaksoistarkastus, työaikaseuranta sekä erilaisten käyttöjärjestelmien hyödyntäminen työssä, kuten HaiPro ja ProConsona.

Tarkastuksen keinoina käytettiin esimiehen toteuttamia kertaluontoisia tarkastuksia, kuten käteisvarojen läpikäynti, HaiProjen läpikäynti, tavoitteiden avaamista käytäntöön sekä kehittämispäivän hyödyntämistä toiminnan sisäisessä tarkastelussa.

Sosiaalityö

Toiminnan kuvaus: Sosiaalihuoltolain mukaan sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä sekä muita tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheen turvallisuutta ja suoriutumista sekä yhteisöjen toimivuutta.

Sosiaalityö toteutetaan kunnassa yhdennettynä sosiaalityönä, jossa molemmat sekä johtavan sosiaalityöntekijä, että sosiaalityöntekijä hoitavat kunnan toimeentulotukiasioita, lastensuojelua, palvelunohjausta ja monitahoista aikuissosiaalityötä. Vammaispalvelusta vastaa johtava sosiaalityöntekijä ja sosiaalityöntekijällä on lastenvalvoja tehtävät.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sosiaalityön tavoitteena on, että kuntalainen saa sosiaalityön palvelut mahdollisimman joustavasti ilman viiveitä. Perhetyön resursseja on lisätty, lastensuojelussa määräajat ovat pääsääntöisesti toteutuneet ja lastensuojeluilmoitukset käsitelty pääosin määräajoissa. Asiakastyössä tavoitteena on ollut, että suunnitelmallisuus toteutuu, palvelutarpeen arviointityö tehdään laadukkaasti ja asiakassuunnitelmat ovat ajan tasalla. Tähän tavoitteeseen ei ole päästy riittävässä määrin. Keskeisenä tavoitteen saavuttamisen esteenä on ollut henkilöstön vaihtuvuus ja sosiaalityöntekijöiden saatavuus. Kuluneen vuoden aikana sekä sosiaalityöntekijä on vaihtunut, että perhetyössä on henkilöitä vaihtunut.

Sosiaalihuoltolain uudistus 2015 on siirtänyt painopistettä erityispalveluista yleispalveluihin ja pyrkinyt vahvistamaan viranomaisten yhteistyötä. Sosiaalihuoltolain tavoitteena on madaltaa tuen hakemisen kynnystä ja turvata oikea-aikainen tuki perheille. Laki vahvistaa peruspalveluja, vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Osa lastensuojelun avohuollon palveluista on siirtynyt osaksi sosiaalihuollon yleispalveluja. Lastensuojelusta yleisiin perhepalveluihin siirtyviä palveluita ovat muun muassa perhetyö, tukihenkilöiden ja -perheiden palvelut sekä vertaisryhmätoiminta. Kunnassa lapsiperheiden kotipalvelun tarve on edelleen kasvussa. Lapsiperheiden oikeutta saada kotipalvelua vahvistettiin sosiaalihuoltolain muutoksella. Lapsiperheellä on oikeus saada huolenpitotehtävän turvaamiseksi välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole mahdollista sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen vuoksi.

Lastensuojelun sijaishuollossa lasten laitossijoituksia pyritään lyhentämään tarjoamalla perheelle intensiivistä tukea, perhetyötä ja ammatillista tukihenkilötoimintaa, sekä oman perhetyön että ostopalvelujen kautta. Ostopalveluja on jouduttu lisäämään avohuollon tukitoimissa huomattavasti aiottua enemmän. Sosiaalityön suurimmat ylitykset ovat perhetyössä, lapsiperheiden kotipalvelussa ja lasten avohuollossa.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut maakuntauudistuksen jälkeenkin		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018
Palvelujen kehittäminen vastaamaan sekä valtakunnallisen uudistuksen että yksilöllisten muutosten vaatimuksia	Hyvinvointikeskuksen perustaminen	Toiminta alkaa vuoden 2018 aikana perustettavassa toimipisteessä. Edustettuina toimipisteessä ovat keskeiset julkisen ja kolmannen sektorin toimijat.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Tilakysymystä ei saada toteutettua suunnitellusti. Toimintaa ei saada resursoitua riittävästi kunnan ja yhteistyökumppaneiden toimesta.

Tuotannolliset ja taloudelliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Lapsiperheet, kotipalvelu ja perhetyö	Tuettujen perheiden määrä	37	31	38	41
	Lapsia perheissä	140	122	160	125
	Kotikäyntien määrä/vuosi	465	715	460	628
Sijaishuolto	Yhteensä, joista	6	6	6	8
	perhehoidossa	1	1	1	1
	laitoshoidossa	4	4	3	3
	jälkihuollossa	1	1	2	4

4300 Vanhustyö

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	738 763	824 820		824 820	830 043	5 223
Toimintakulut	-2 453 782	-2 632 410		-2 632 410	-2 610 256	22 154
Toimintakate	-1 715 019	-1 807 590	0	-1 807 590	-1 780 213	27 377

Suunnitelmapoistot: - 71 041 €

Laskennalliset erät - 128 569 €

Tilivelvollinen: Vanhustyön johtaja

Toiminnan kuvaus: Ikääntyvälle väestölle on tarjottu turvallinen, asiakaslähtöinen ja inhimillinen hoito omassa kunnassa. Vuonna 2015 hyväksytyn vanhuspoliittisen strategian mukaisesti painopistealueita ovat olleet: Ennaltaehkäisevä ja kuntouttava työ, ikäihmisten oman osallisuuden lisääminen, palveluohjaus, kotihoidon ja tukipalvelujen ja kehittäminen, omaishoitajien tukeminen ja asumisen ja ympärivuorokautisen hoidon kehittäminen sekä hyvinvoiva henkilöstö. Kotona -asumista on tuettu tuki- ja kotihoidon palveluiden avulla niin pitkään kuin se on asiakkaan kunto ja resurssit huomioon ottaen mahdollista. Kun kotona asuminen omassa kodissa tai vanhustentaloissa ei enää ole onnistunut, on järjestetty asumispalvelupaikka ympärivuorokautista turvaa tarjoavasta palveluasumisesta. Pitkäaikaishoito on järjestetty niille asiakkaille, joille se lääketieteellisesti on ollut perusteltua. Sairaalaan palveluita on pyritty käyttämään vain akuutin sairaanhoidon tarpeisiin. Palvelun laatuun on satsattu mm. työntekijöiden kehittämispäivien, koulutuksen ja yhdessä mietittyjen arvojen avulla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uuraisten vanhuspalvelut on ollut mukana valtakunnallisessa Kukoistava kotihoitohankkeessa, jossa on kehitetty kotihoitoa maakunnallisesti yhdenmukaiseksi. Koska kotona asuminen on ollut painopistealueena, kotihoitoa tulee olla tarjolla ympäri vuorokauden viikon jokaisena päivänä. Vuoden 2019 budjettiin on saatu määräraha yöhoidon aloittamiseksi omana toimintana. Lisäksi on käynnistetty hankkeen puitteissa yhteistyö Multian, Petäjäveden ja Uuraisten kesken mm. kokeilemalla yhteistä palveluohjausta Petäjäveden kanssa sekä käynnistämällä em. kuntien vanhustyönjohtajien säännölliset tapaamiset yhteisneuväisten käytäntöjen luomiseksi.

Vanhuspalveluiden työntekijöiden työssäjaksamiseen on kiinnitetty huomiota yhteistyössä työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa sekä palkkaamalla kaksi uutta varahenkilöä lyhytaikaisten poissaolojen hoitamiseen. Lyhytaikaisten sijaisten saaminen on vaikeutunut vuosi vuodelta. Varahenkilötoiminnan käyttäminen äkillisiin sairaslomiin on lähtenyt hyvin toimimaan.

Kuukankodin palvelukeskuksen turvallisuutta on parannettu asentamalla ulko-oville dementia- kulunvalvonta. Kotihoidon työntekijöiden puhelimet on vaihdettu Anroid-puhelimiksi, mikä on ollut tarpeen Mobilijärjestelmän toimimisen varmistamiseksi.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Hyvinvoiva ja palveleva Uurainen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018
Ikäihmisten tukeminen kotiin 24/7 ja oikea hoidon porrastus. Laadukkaat palvelut	Kotona asuvien ikäihmisten määrä, ympärivuorokautisten hoitopaikkojen määrä, sairaalapaikkojen käyttö Asiakaskyselyt	Kotihoitoa ja hoidon porrastusta kehitetään yhteistyössä maakunnallisen Kärki-hankeen kanssa Asiakaskysely tehdään kaikilla toimialoilla v. 2018
Toteutuminen	Uuraisten vanhuspalvelut on ollut mukana Kukoistava kotihoitohankkeessa, jossa tulosten seuranta sovitulla mittareilla on tapahtunut NHG:n toimesta. Seurantaindikaatioiden: asiakkaan eri hoitajien määrä, 5 tutuimman hoitajan osuus käynneistä, sairaala- ja keskeytyspäivät, arvioitujen osuus (Rava), sairauspoissaolot/hoitaja, 1-5 päivän poissaolot, lähihoitajien välittömän työajan osuus, sairaanhoitajien välittömän työajan osuus, käynnit vuorossa, käynnin kesto, aamun viive, illan viimeinen käynti päättyy, perusteella Uurainen on pystynyt saavuttamaan asetetut tavoitteet ja on pärjännyt hyvin maakunnallisessa vertailussa.	

Kriittinen menestystekijä: Toimiva johtajuusjärjestelmä ja yhdessä valmistelu sekä osaava, motivoitunut, hyvinvoiva henkilöstö		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018
Vanhustyön johtamiskulttuurin	Kehityskeskustelut	100%

kehittäminen työnjakoja tarkastelemalla Henkilöstön hyvinvointi	Sairaspoissaolojen määrä Koulutuspäivät	Määrän hallinta, yhteistyö työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa 3 pv/vuosi
Toteutuminen	Vuoden 2018 aikana on kehityskeskustelut käyty kaikkien työntekijöiden kanssa. Rinteelän ja Ruskolan vastaavat sairaanhoitajat ja Koivulan vastuu sairaanhoitaja ovat osallistuneet Poken koko vuoden kestäneeseen johtamiskoulutukseen. Koulutuspäiviä on v.2018 ollut 2,13/työntekijä/vuosi Sairaspoissaolot ovat lisääntyneet, mutta NHG:n seuranta raporttien perusteella kuitenkin vähemmän kuin monessa muussa kunnassa	

Tasapainoinen, kestävä talouskehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018
Taloudellisesti toimivien ja tehokkaiden palveluiden kehittäminen	Talousarvion raami	Hyvä asiakaspalautte sekä talousarviossa pysyminen
Toteutuminen	Vanhustyö on alittanut raamin 1,8%:lla. Ruskolan ja Koivulan hoitopäivän hinta on hieman noussut, mutta Rinteelän hoitopäivähinta ja kotihoidon käyntihinta ovat laskeneet. Hoitopäivien määrä on v.2018 noussut samoin kuin kotihoidon käyntimäärät ja ennaltaehkäisevän työn suoritelmäärät	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Toteutuminen: Vanhustyö on päässyt hyvin tavoitteisiinsa, eivätkä kaavaillut riskit ole muutoin toteutuneet kuin sairaslomien lisääntymisen osalta. Vaihtuvat sijaiset ja se, että sijaisia ei ole ollut saatavilla ovat heijastuneet henkilöstön jaksamiseen ja sitä kautta sairaslomiin. Henkilöstön ikääntyminen näkyy myös sairaslomissa kuin myös se, että epidemiat (flunssa, vatsatauti) leviävät helpommin yhteisössä, jossa asutaan.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Vanhusten asumisen tukeminen (riittävät tukipalvelut ja kotiapu)	1 yli 75 v kodinomaisissa olosuhteissa asuvat	yli 85%	yli 85 %	yli 85%	yli85%
	2 Kotihoitoa edistävät tukipalvelut/palveluja tarvitseva asiakas	100 %	100 %	100 %	100%
	3 Kotihoidon käyntien määrä	16 489	13 302	12 000	14 044
	4 Käyntikerran hinta	26,12 €	29,65 €	35,77 €	28,39€

	5 Kotihoitoa saavat asiakkaat	13-14%yli 75 v		13-14% 75-v täyttä- neistä	
	6 Kotihoidon välitön työaika asi- akkaan luona			Hoitaja 55- 60% Sairaanh.40 %	Hoitaja 54% Sairaanh. 47%
Riittävästi ympärivuoro- kautisesti valvottuja asumispaikkoja	1 Asumispaikat 2 Pitkäaikaishoito 3 Vuorohoito 4 Jonotusaika	38,josta 4-6 4-6 0,5-1 kk	38, josta 4-6 4-6 0,5-1 kk	31 3-5 2-6 0,5-1 kk	38,josta 4-6 4-6 1-3 kk
Terveyskeskuksen sairaalankäyttö vain akuuttiin tarpeeseen	1 Sairaalan hoitopäivät	1800	1800	1800	1800
Turvallinen ja yksilöl- linen hoito palvelu- asunnoissa ja van- hainkodissa	1 Yksilölliset hoito- ja palvelu- suunnitelmat 2 Asiakas- ja omaiskyselyn ar- vosana 4-10	100% ei kyselyä	100 % ei kyselyä	100 % 8,7-9	100% 8,75
Hoitotyön kehittämi- nen ja laadun takaa- minen	1 Koulutus- ja kehittämispäi- vät/työntekijä	2,36	2,8	3	2,13
Palvelun järjestämi- nen tehokkaasti ja ta- loudellisesti	1 Ruskolan(pitkäaikaishoito-ja palveluasuminen)Nettome- not/h.päivä Hoitopäivät Käyttöaste 2 Palveluasumisen nettome- not/hoitopäivä Hoitopäivät Käyttöaste 3 Koivulan nettomenot/hoito- päivä Hoitopäivät Käyttöaste	115,65 5074 88,88 73,24 5535 94,77% 125,72 2572 88,08 %	113,72 5442 87,74% 75,40 5820 96,63 % 105,76 2476 84,79%	81,75 6205 90-100% 75,22 6205 90-100% 87,50 2920(8as) 90-100%	92,61 6398 100% 66,34 6253 100% 88,05 2918 99,93%
Ennaltaehkäisevä työ	1 Päiväkeskus käyntikerrat 2 Ryhmätoimintaan osallistu- neet 3 Kuukankodin tyhmätoimintaan osallistuneet 4 Ehko-käynnit 5 Kuntoutuksen asiakkaat Käyntikerrat 6 Kuukankodin kuntouksen ryh- miin osallistuneet Käyntikerrat	475 3223 2568 100% 80 v 44 324 538	632 2771 2824 100% 80v 47 358 892	520 1800 2800 100% 80 v 200 800	643 4055 2602 5 59 321 335

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Myös vanhusten laatusuosituksen 2016-2019 mukaan, ikäihmisten kotona asuminen on painopistealueena ja se edellyttää kotihoito 24/7 palvelun järjestämistä. Kotona hoidetaan entistä heikompiuntoisia ja iäkkäämpiä henkilöitä. Tämä edellyttää henkilöstöltä, niin vakituisilta että sijaisilta monipuolista osaamista, mikä on huomioitava henkilöstön rekrytoinnissa. Asiaksmäärien kasvua ei voida varmuudella ennustaa. Muistisairauksien lisääntyminen aiheuttaa haasteita kotihoidolle, jotta asiakkaiden olo kotona on turvallista. Muistisairaus on usein peruste ympärivuorokautiseen hoitoon siirtymiselle, mikä saattaa äkillisestikin lisätä ympärivuorokautisen hoidon tarvetta. Asiakkaiden muistisairaus tai mielenterveys- ja päihdeongelma aiheuttaa ajoittain myös haastavaa käyttäytymistä, mikä on riski muiden asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuudelle.

Sijaisten saatavuus on ollut haasteellista. Vaihtuvat sijaiset tai jos sijaista ei saada heijastuu asiakastyön laatuun sekä henkilöstön jaksamiseen ja sitä kautta sairaslomiin.

Vanhustyön tulopuolella näkyy kotikuntalain perusteella sijoitettujen vanhusten vaikutus. Mikäli joku näistä vanhuksista poistuu, asia näkyy tulopuolella miinuksena.

4400 Toimeentuloturva

Suunnitelmapoistot: 0 €

Laskennalliset erät: - 22 489 €

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	120 928	64 400		64 400	66 640	2 240
Toimintakulut	-808 449	-738 820		-738 820	-690 624	48 196
Toimintakate	-687 521	-674 420	0	-674 420	-623 984	50 436

Toiminnankuvaus: Toimeentuloturva käsittää seuraavat tukimuodot: 1. toimeentulotuki 2. Lasten kotihoitotuki 3. Työllistäminen

Kuntien sosiaalityöntekijät päättävät edelleen täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Kela varmistaa, että asiakkaat ohjataan sosiaalityön piiriin niiden perusteiden mukaan, joista Kela ja kunnat ovat yhdessä sopineet. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntäminen jatkui kunnan toimesta ja nämä asiakkaat joutuivat asioimaan sekä Kelalla, että kunnassa.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Toimeentulotuen oikea ja taloudellinen kohdentuminen	1.Toimeentulotuki				
	Täydentävä toimeentulotuki/vuosi €	35 520	41 202	55 600	39 956
	Enn.ehkäisevä toimeentulotuki/vuosi€	4 175	11 716	17 500	21 555

2. Lasten kotihoidontuki Tuen hakijoita keskimäärin/kk	76	72	70	74
Lapsia keskimäärin/kk	144	140	140	137
Lasten kotihoidontuki menot/asukas/vuosi€	90,38	86,57	90	87,36

Työllistäminen

Toiminnan kuvaus: Työllistämistoiminnalla edesautetaan uuraislaisten työttömien työllistymistä tai sijoittumista työllistymistä edistäviin palveluihin. Työllistämistoiminnan keskeiset menetelmät ovat palkkatuetut työsuhteet, työkokeilut sekä kuntouttava työtoiminta. Lisäksi työllistämistoiminnalla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä.

Tilikauden olennaisimmat tapahtumat: Uuraisten kunnan vuoden 2018 keskimääräinen työttömyysaste oli 9,0 prosenttia. Työttömyysaste jatkoi laskuaan kahden edellisen vuoden 10,7 ja 13,5 prosentista.

Uuraisten kunta työllisti palkkatuella yhteensä 23 henkilöä. Työkokeilussa kunnalla oli viisi ja kuntouttavassa työtoiminnassa yhteensä 22 henkilöä. Merkittävin yksittäinen valmentautujien sijoituspaikka oli Hyvän Tuulen paja, mistä heitä mahdollisuuksien mukaan sijoitettiin kunnan muihin yksikköihin. Tiistaisin Muuramen kunnan yksilövalmentaja kävi vetämässä hyvinvointiryhmää. Nuorille järjestettiin keväällä omaa nuorten ryhmätoimintaa.

Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneista uuraislaisista työttömistä maksetaan työmarkkinatuen kuntaosuutta 50 prosenttia työmarkkinatuen kokonaiskustannuksista. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden kohdalla kunnan osuus on 70 prosenttia. Tehokkain, mutta myös kallein, keino saada pitkäaikais-työtön pois kuntaosuuslistalta on työllistää hänet ja kartuttaa työssäoloa täyteen. Työllistettyjen osalta pysyttiin budjetin raameissa, vaikka vuoden aikana palkattiin myös neljä velvoitetyöllistettävää. TE-toimiston lähettämien työllistämislukemien lukumäärää ei voi tietää etukäteen ja velvoitetyöllistettävien määrä vaihtelee eri vuosina. Vuoden 2018 aikana kuntaan oli työsuhteessa viisi oppisopimusopiskelijaa. Työllistämisestä kunnalle koitua taloudellinen hyöty realisoituu noin kahden vuoden mittaisella jaksolla, jonka kunta minimissään säästyy työllistettyjen kuntaosuuksilta. Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin vuonna 2018 yhteensä 172 325,76 euroa.

Vuonna 2018 Uuraisten kunta ja 4H-yhdistys tekivät jo neljännen kerran sopimuksen kesätyöllistämiskampanjasta, jonka yhteisenä tarkoituksena oli työllistää uuraislaisia nuoria paikallisiin yrityksiin. Kesällä 2018 Uuraissilla työllistyi yhteensä 35 nuorta erimittaisiin työsuhteisiin. Kampanjassa kunta tuki yrityksiä kesätyöllistämistuella, joka oli 150 euroa kahden viikon työsuhteesta ja 300 euroa neljän viikon työsuhteesta. Uuraisten 4H-yhdistys hoiti kampanjassa tiedottamisen, nuorten palkanmaksun, työnantajakulut ja yritysten laskuttamisen. Kesätyöllistämistä oli tarkoitus tehdä yrityksille mahdollisimman helppoa. Uuraisten kunta työllisti kampanjan kautta 10 nuorta. Lisäksi kunta työllisti neljä muuta nuorta erityisellä sosiaalityön sopimuksella.

Vuoden 2016 alussa käynnistynyt lakisääteinen TYP-toiminta jatkui. Uurainen kuuluu Keski-Suomen eteläiseen alueeseen ja lähiyhteistyöverkosto muodostettiin Jyväskylän ja Muuramen kanssa.

Työllistämisen talousarvio kokonaisuutena onnistuttiin alittamaan. Kuntouttava työtoiminta tuotti enemmän järjestämiskorvauksia kuin järjestämisestä koitui kuluja. Työmarkkinatuen kuntaosuuksia puolestaan maksettiin 16 359,81 euroa edellisvuotta vähemmän. Hyvän Tuulen pajan toimintatuotot ylittivät ennakoitun 634,59 eurolla. Tuottoihin on myös kirjattu 12 000 euroa vuodelle 2017 myönnettyjä valtionavustuksia. Budjetoitua enemmän kuluja aiheutui erityisesti muista yhteistoimintaosuuksista ja muiden palvelujen ostoista. Niitä selittää kohonnut maksuosuus yhdessä Muuramen kunnan kanssa toteutettavasta yksilövalmentajahankkeesta. Lisäksi työpajatoiminnan valtionavustus pieneni 5 000 eurolla. Kaikkinensa työllistämistoiminnan talousarvio alitettiin kertyneiden säästöjen, valtionavustuksen jaksottamisen ja tarkan talouskuurin johdosta 50 384,90 eurolla.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
1. Työttömien työnhakijoiden työllistyminen	Työllistetyt:	28	31		23
	-oppisopimukset	2	3		5
2. Kesätyöntekijöiden työllistyminen	Lukumäärä	30	28		39

4500 Terveystenhoito

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	540	500		500		- 500
Toimintakulut	-6 103 289	-5 944 390		-5 944 390	-6 235 828	-291 438
Toimintakate	-6 102 749	-5 943 890		-5 943 890	-6 235 828	-291 938

Suunnitelmapoistot:

Laskennalliset erät: -14 165 €

Toiminnan kuvaus: Terveystenhoitoon osalta palvelujen järjestämisvastuu on Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksella ja erikoissairaanhoidon Keski-Suomen sairaanhoitopiirillä. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kustannukset ylittivät.

Uuraisilla potilaiden hoitopääsyajat olivat koko Jyten lyhyimmät. Toiminta oli vakiintunutta ja lääkäritilanne hyvä, tosin loppuvuodesta lääkärin opintovapaan sijaisuutta oli paikkaamassa muutaman viikon ajan Attendon ostolääkäri.

Puheterapiassa, jalkaterapiassa ja jalkojenhoidossa otettiin käyttöön palveluseteli. Puheterapian jonot pitenevät johtuen useiden puheterapeuttien irtisanoutumisesta. Puheterapian ostopalvelujen saatavuudessa oli myös ongelmia.

Kuntoutuksessa aloitettiin tekstiviestimuistutukset varatuista vastaanottoajoista. Yhteistyössä kunnan työntekijän kanssa aiemmin aloitettu neurologisten ja senioriasiakkaiden kuntosaliryhmä vakiinnutettiin jatkuvaksi toiminnaksi.

Erikoisvastaanotoilla kilpailutettiin sydämen rytmin ja verenpaineen vuorokausiseurantatutkimukset, uniapneatutkimukset, hermoratatutkimukset sekä sydämen ultraäänitutkimusten lääkäri työ.

Hoitotarvikkeiden kustannukset kasvoivat voimakkaasti liittyen mm. verensokerin jatkuvaan sensorointiin. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa valmisteltiin hoitotarvikkeiden ja puheterapian kilpailuttamista.

Kiireettömään hoitoon pääsy hammaslääkärille pysyi samana edelliseen vuoteen verrattuna. Hammaslääkärille pääsi vuonna 2017 keskimäärin 62 päivässä ja suuhygienistille 21 päivässä.

Vuonna 2017 osa koululaisten tarkastuksista tehtiin kouluilla liikuteltavalla Popup-hammashoitoyksiköllä. Hammashoitaja kävi kaikissa Uuraisten kouluissa pitämässä terveystuntia.

Asiakastyytyväisyyttä mittaava NPS luku oli Uuraisilla erittäin hyvä, NPS oli vuonna 2016: 95 ja vuonna 2017: 87, kun vastaavat luvut koko Jytessä olivat vuonna 2016: 71 ja vuonna 2017: 74.

Äitiysneuvolakäyntien määrä on hieman vähentynyt synnytysten vähenemisen vuoksi (äitiys- ja lastenneuvolakäynnit 2016: 2 121, 2017: 1 928) synnytyksiä oli vuoden aikana 40. Äitiysneuvolatyössä on ollut aiempaa enemmän haasteellisia asiakkaita. Terveystieteiden työn kuormittavuutta on helpottanut psykologipalvelun lisääminen. Asiakkaita on voitu ohjata psykologille aiempaa joustavammin ja myös konsultointimahdollisuus on parantunut, koska psykologin vastaanotto on neuvolan tiloissa.

Lastenneuvolakäyntejä on ollut lähes saman verran kuin edellisenä vuonna. Neuvolaikäisten lasten määrä oli 437. Terveystieteiden työn resursointia vahvistettiin maaliskuusta lähtien yhdellä päivällä viikossa ja neuvolatarkastukset on saatu tehdyksi oikea-aikaisesti. Perhesuunnittelukäyntien määrä on pysynyt edellisen vuoden tasolla.

Terveystieteilijät ovat osallistuneet Ekavauvakerhojen pitämiseen ja perhevalmennukset ensisynnyttäjille on järjestetty yhteistyössä Tikkakosken neuvolan terveystieteiden kanssa. Terveystieteilijät ovat olleet myös perhekeskuksen suunnittelussa mukana. Alkuvuodesta tehdyssä AVI:n työsuojelutarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaamista on tehty vuoden aikana.

Kouluterveydenhuoltoon saatiin lisää terveystieteilijän työpanosta 2 päivää viikossa keväällä 2017, joka on ollut tarpeen oppilasmäärien kasvun takia. Käynnit kouluterveydenhuollossa lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna (2016: 1 131, 2017: 1 389) Kouluterveydenhuollon kaikki laajat ja määräaikaisten terveystarkastukset on saatu tehtyä lukuvuoden 2016 – 2017 aikana. Hirvasen uusi koulu valmistui syyskuussa.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut: Terveystieteiden palvelut lähellä asiakasta		
	Mittari Arviointikriteeri: 1. Vastaanotoille pääsy 2. Omatoiminen terveydestä huolehtiminen	Tavoitetaso 2018 1. Säilytetty vuoden 2017 taso 2. HYVE-pisteen (terveysaseman omatoimipiste) käyttöaste
Toteutuminen	Vastaanotolle pääsy on säilynyt parhaimpana Jyte-alueella, samoin tyytyväisyys palvelun laatuun.	

Erikoissairaanhoidon talousarvio oli 3.973.630 € ja toteuma 4.120.393 €. Ylitystä oli 146.763 €.

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
	Toiminta/käyntikerrat				
	Avoterveydenhuollon käynnit	8 741	13 329	8 500	14 869
	Neuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	3 252	3 077	3 250	3 291
	Erytistoiminnot (kunt.)	1 336	1 763	1 313	2 076
	Terveyskeskussairaalat	1 771	1 264	1 400	1 776
	Suun terveydenhuolto	3 837	3 829	2 840	3 763

5000 SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	711 786	599 920		599 920	616 630	16 710
Toimintakulut	-7 838 732	-7 943 500	-222 000	-8 165 500	-8 336 373	-170 873
Toimintakate	-7 126 945	-7 343 580	-222 000	-7 565 580	-7 719 743	-154 163

Suunnitelmapoistot - 595 355 €
Laskennalliset erät - 533 770 €

Tilivelvöllinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sivistyslautakunnan tehtävänä on luoda kunnan kouluille edellytykset perusopetuslain sekä opetus- ja työsuunnitelmien mukaiseen koulutyöhön perusopetuksessa. Lisäksi toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa kuntalaisten tarvitsemien muiden koulutuspalveluiden kehittämiseksi. Sivistyslautakunnan toimialueeseen kuuluvat myös vapaa-ajan, kulttuurin ja kirjaston palvelut.

Tilikauden olennaiset tapahtumat: kts peruskoulutus, muu opetustoimi ja joukkoliikenne
Tavoitteet ja mittarit: kts peruskoulutus, muu opetustoimi ja joukkoliikenne.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Perusopetuksen oppilasmäärä on vuonna 2014-15 503 oppilasta, 2015-16 530 oppilasta, 2016-2017 560 oppilasta, 2017-2018 569 oppilasta ja lukuvuoden 2018-2019 oppilasmäärä on 597 oppilasta. Opetussuunnitelman kehittämistä on jatkettu mm. arviointia kehittämällä.

Sivistyslautakunnan muutettu talousarvio ylittyi 2%-yksikköä, eli 154 163 euroa.

Hirvasen uusi koulurakennus otettiin käyttöön lukuvuoden 2017-2018 alusta alkaen ja laajennuksen suunnittelu aloitettiin. Laajennukseen on suunniteltu tulevan esiopetustilat ja kaksi luokkatilaa.

Seutuyhteistyö on jatkunut ja siitä on muodostunut pysyvä yhteistyörakenne, johon Uuraisten kunta osallistuu omalla asukasmäärään suhteutetulla maksuosuudellaan (opetustoimen seutustrategian jatko, verkostokaupunkiyhteistyö, hankinnat, henkilöstön täydennyskoulutus).

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Kuntalaisten hyvinvoinnin kohtaminen	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2018
Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen		
Laajaa hyvinvointikertomusta ei ole pystytty tekemään henkilöstöpulan vuoksi. Hyvinvointia on seurattu koululaisten osalta mm. terveyskyselyn tulosten muodossa, painopistealueena koulukiusaaminen.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen äkilliset kysyntämuutokset.

Sisäinen valvonta: Vuonna 2018 sisäisen valvonnan painopistealueena on sopimusten hallinta ja sopimusten valvonta. Sisäisen valvonnan valvontakohteena on myös vuoden vaihteessa 2016 - 2017 voimaan tulevan uuden hankintalain noudattaminen. Sivistystoimen ja sosiaalitoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään lisäksi erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen

Sivistystoimi

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot				0		0
Toimintakulut	-72 206	-75 520	0	-75 520	-74 154	1 366
Toimintakate	-72 206	-75 520	0	-75 520	-74 154	1 366

Suunnitelmapoistot 0 €
Laskennalliset erät -3 197 €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on ohjata ja tukea koulujen opetustyötä kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja sivistyslautakunnan antamien linjojen ja päätösten mukaisesti, sekä ohjata vapaa-aika-, kulttuuri- ja kirjastotoimeja. Lisäksi toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa kuntalaisten tarvitsemien muiden koulutuspalveluiden kehittämiseksi.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Edistettiin erityisesti seuraavia asioita:

-OPS 2016 käyttöönottoa jatkettiin mm. arviointikäytäntöjen kehittämällä ja tietokoneiden ja sähköisen oppimateriaalin tehokkaammalla hyödyntämisellä opetuksessa.

- Jyvässeudun sivistystoimen yhteistyön ja verkostokaupunkiyhteistyön jatkaminen ja alueellisten yhteistyömuotojen kehittäminen; yhteisiin hankkeisiin osallistuminen

- henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen (koulutus, koulujen hyvinvointi-iltapäivät, työnohjaus, tyhy-toiminta, kuntien yhteiset vesot ja hyvien käytänteiden vaihto)

Perusopetus

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	404 271	341 400		341 400	330 001	-11 399
Toimintakulut	-4 661 869	-4 931 340	0	-4 931 340	-4 992 368	-61 028
Toimintakate	-4 257 597	-4 589 940	0	-4 589 940	-4 662 367	-72 427

Suunnitelmapoistot -501 839 €
Laskennalliset erät -321 929 €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Toiminnan kuvaus: Peruskoulun tehtävänä on antaa laadukasta yleissivistävää perusopetusta oppivelvollisille ikäluokille. Perusopetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilasta monipuolisesti henkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti. Talousarvio ylittyi 72 427 euroa.

Uuraisten kunnan koulut antavat hyvää, opetussuunnitelman mukaista, yksilön huomioivaa perusopetusta turvallisessa, oppimista tukevassa ympäristössä. Oppimisympäristöjen tilat ja välineet ovat pääsääntöisesti ajanmukaisia ja niitä on huollettu ja täydennetty vuosittain. Kouluissa on hyvä työskentelyilmapiiri. Koulutuksella ja työnohjauksella on huolehdittu henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämisestä ja työssä jaksamisesta.

Yhteistyö esiopetuksen, seurakuntien, kunnan hallintokuntien ja muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa toimii ja on tarkoituksenmukaista. Koulut ja kodit tekevät toimivaa yhteistyötä: kouluilla pidetään riittävästi vanhempainiltoja ym. tapaamisia sekä opettajan, oppilaan ja huoltajien yhteisiä arviointikeskusteluja, huoltajia kutsutaan koulujen erilaisiin tilaisuuksiin. Sähköpostiyhteydet toimivat koulun arjessa. MultiPrimus ja Kurre opiskelija- ja kouluhallinto-ohjelma (mahdollistaa mm. oppilastietojen siirron sähköisesti kunnan koulujen välillä) on käytössä kaikilla kouluilla. Lisäksi kouluilla on käytössä www-liittymä Wilma, jota voivat käyttää; opettajat, huoltajat, koulun henkilökunta, oppilashuolto, kouluterveydenhuolto ja oppilaat. Wilmalla voidaan merkitä/kuitata poissaoloja, nähdä lukujärjestykset, ilmoittaa oppilaiden kokeet, tehdä oppilasarvioinnit, tiedottaa yms.

Tietokonekantaa uusittiin kaikilla kouluilla ottamalla käyttöön Cromebook laitteet kaikilla kouluilla.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

OPS 2016 arviointikäytäntöjä edelleen kehitettiin. Kouluterveydenhoitaja, -psykologi ja -kuraattoripalvelut toimivat kaikilla kouluilla. Koulukuraattoritoimintaa lisättiin viiteen päivään viikossa ja koulupsykologitoimintaa neljä päivää viikossa.

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestettiin ostopalveluna (palveluntuottajana 4H-yhdistys). Iltapäivätoimintaryhmät olivat Kirkonkylässä Koulukeskuksen koululla, sekä Hirvasen koululla. Toimintaan osallistui yli 40 lasta.

Uurainen osallistui v. 2018 alla mainittuihin hankkeisiin: Koulujen kerhotoiminnan kehittämiseen v:lle 2017-2018, perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, Tutor-opettajien koulutukseen, osaamisen kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen, sekä kieltenopetuksen varhentamiseen.

Stategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Uuden teknologian hyödyntäminen		
Tavoite	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2018
Perus- ja esiopetuksen TVT välineistön ajantasaistaminen ja opettajien perehdyttäminen välineistöön ja ohjelmistoihin	Välineistön hankkiminen ja perehdytyspäivien määrä	Jokaisessa opetusryhmässä on opetussuunnitelman mukainen taso opetuksessa
Toteutuminen		
Cromebook hankinta toteutettiin suunnitellusti ja kaikissa opetusryhmissä on mahdollisuus käyttää hankittuja laitteita entisten laitteiden lisäksi.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Laitehankinta ei toteudu määrärahojen puutteen vuoksi. Laitteistot ja ohjelmistot eivät toimi suunnitellusti, esim. sähköinen oppimateriaali. Resursointi opettajien perehdytykseen ei ole riittävä ja perehdyttävien motivaatio ei ole riittävä. Toteutuminen: Kaikilla kouluilla on tutoropettajatoiminta käynnistynyt.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
1.Laadukas perusopetus	Tuntikehys/ tuntia /koulu - yleisopetus - erityisopetus - kerhotyö - tukiopetus	Tunti-indeksi HI 1,44 HÖ 1,62 KY 1,48 KK alakoulu 1,47 yläkoulu 1,81 k.a alakoulut 1,51 Yleisopetus kevät 850 vkt syksy 869 vkt Erityisopetus syksy 132 vkt kevät 158 vkt Kerhot 108 h Tukiopetus 316,75 h	Tunti-indeksi HI 1,47 HO 1,57 KYY 1,44 KK alakoulu 1,37 yläkoulu 1,75 k.a alakoulut 1,47 Yleisopetus kevät 871 vkt syksy 887 vkt Erityisopetus syksy 158 vkt kevät 167 vkt Kerhot 98 h Tukiopetus 276,41 h	Tunti-indeksi / tavoite: HI 1,43 HO 1,39 KYY 1,42 KK alakoulu 1,42 yläkoulu 1,77 k.a alakoulut 1,43	Tunti-indeksi HI 1,53 HO 1,41 KYY 1,47 KK alakoulu 1,41 yläkoulu 1,72 k.a alakoulut 1,46 Yleisopetus kevät 875 vkt syksy 918 vkt Erityisopetus syksy 170 vkt kevät 170 vkt Kerhot 157,5 h Tukiopetus 273,5 h
2. Kodin ja koulun yhteistyö		Vanhempainillat 22kpl Arviointikeskustelut 305 kpl Juhlat/retket 38 kpl	Vanhempainillat 14 kpl Arviointikeskustelut 427 kpl Juhlat/retket 31 kpl	Vanhempainillat Arviointikeskustelut Juhlat/retket	Vanhempainillat 20 kpl Arviointikeskustelut 718 kpl Juhlat/retket 45
3. Pätevät opettajat		Yksi päätoiminen opettaja muodollisesti epäpätevä	Yksi päätoiminen opettaja muodollisesti epäpätevä	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Yksi päätoiminen opettaja muodollisesti epäpätevä
4. Hyvät oppimistulokset		Kaikki (9. lk) saivat päättötodistuksen ja pääsivät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saivat päättötodistuksen ja pääsivät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa	Kaikki (9. lk) saivat päättötodistuksen ja pääsivät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa
5. Tarkoituksen-		2 perusopetusta vuosiluokille 1-6	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6	2 kpl perusopetusta	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa

mukainen kouluverkko		antavaa koulua, yksi 1-4 vuosiluokille perusopetusta antava koulu ja 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	antavaa koulua, yksi 1-4 vuosiluokille perusopetusta antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1 kpl 1-4 perusopetusta antava koulu. 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus).	koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)
6. Yhtenäisen perusopetuksen kehittäminen		Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatus Ops-2016 otettiin käyttöön Tiimit	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.

Oppilasmäärät kouluittain ei sisällä kunnan ulkopuolella käyviä erityisoppilaita kuluineen	2015-2016 20.9.2016	2016-2017 20.9.2017	2017-2018 20.9.2018	Menot/oppilas 2016 (netto)	Menot/oppilas 2017 (netto)	Menot/oppilas 2018 (netto)
Hirvanen	133	137	143	6217	6226	6729
Höytiä	62	72	73	7296	6763	7335
Kyynämäinen	60	62	62	7435	6867	8024
Koulukeskus 1- 9 luokat	305	298	321	8034	8367	8055
Kaikkien koulujen oppilasmäärä yht.	560	569	599			
Menot/oppilas k.a				7456	7485	7647

Kunnan perusopetusta antavissa kouluissa opiskelee yhteensä 599 oppilasta. Vuonna 2017 oppilasmäärä oli 569.

Vakinaisia opettajanviranhaltijoita on perusopetuksessa 7 lehtoria, 26 luokanopettajaa, 6 erityis-opettajaa. Lisäksi kouluissa on lukuvuonna 2016 - 2017 yhteensä 9 tuntiopettajaa, joista 6 päätoimista, 1 kokoaikaista määräaikaista ja 2 sivutoimista määräaikaista tuntiopettajaa. Hallintotehtävissä on peruspalvelujohtaja (0,6hvt), rehtori ja toimistos sihteeri. Lisäksi kouluilla on koulunkäyntiavustajia (17 vakinaista, 6 määräaikaista). Koulukuraattori (sos.toimi), psykologi ja terveydenhoitaja (Jyväskylän yhteistoiminta-alue)

Keittiö- ja siivoushenkilökunta kuuluu ruoka- ja siivouspalveluyksikön alaisuuteen. Kiinteistönhoidosta vastaa kunnan tekninen toimi.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Oppilasmäärän ennakoimattomat muutokset ja erityisen tuen tarpeiden ennakoimattomat muutokset.

Sisäinen valvonta: Sivistystoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen.

Varhaiskasvatus

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	200 785	164 820		164 820	180 797	15 977
Toimintakulut	-2 423 144	-2 189 250	-222 000	-2 411 250	-2 547 223	-135 973
Toimintakate	-2 222 359	-2 024 430	-222 000	-2 246 430	-2 366 427	-119 997

Suunnitelmapoistot - 46 339 €

Laskennalliset erät -142 458 €

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus:

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Uuraisilla varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena kuten kerhotoimintana. Koulun aloitusta edeltävä esiopetus on toiminnallisesti ja hallinnollisesti osa varhaiskasvatusta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä vuoden 2018 lopussa kunnallisissa palveluissa 219 ja yksityisissä palveluissa palvelusetelillä 68 = 287 lasta. Kotihoidontuen saavien perheiden määrä oli 50, joista lapsien määrä 100. Varhaiskasvatuspalveluita käyttävien lasten määrä kasvoi edellisiin vuosiin nähden, kun taas kotona hoidettavien lasten määrä selkeästi laski.

Varhaiskasvatuspaikkoja myytiin muille kunnille 2 (Äänekoski ja Jyväskylä) ja niitä ostettiin muista kunnista 2 paikkaa (Äänekoski). Palvelusetelillä seutukunnissa oli 5 lasta.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot muodostuvat pääosin varhaiskasvatuspalveluiden asiakasmaksuista. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia muutettiin 1.1.2018 alkaen tulorajojen ja sisarusalennuksen osalta. Muutoksen myötä asiakasmaksut alenivat perheissä, joissa varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia oli enemmän kuin yksi ja joiden bruttotulot jäivät alle 2000€/kk.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut on sidottu indeksiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) 16 §:n perusteella. Indeksitarkistus, joka tuli voimaan 1.8.2018 alkaen, teki muutoksia tulorajoihin ja enimmäismaksuihin. Uuraisilla varhaiskasvatuksessa perittävät asiakasmaksut on tarkistettu opetustoimen hintaindeksillä ja maksun määräämisessä käytettävät tulorajat yleisellä ansiotasoindeksillä. Tämän lisäksi 1.8.2018 alkaen kunnassa otettiin käyttöön hoitoaikaperusteinen asiakasmaksujärjestelmä, joka jäi tekemättä jo 1.3.2017 voimaan tulleen asiakasmaksulain myötä. Hoitoaikaperusteinen asiakasmaksujärjestelmä ei tuonut kuitenkaan suuria muutoksia maksukertymään ajalla 08/18-12/2018 verrattuna

edelliseen maksujärjestelmään ajalla 1/18–7/18. Asiakkaan näkökulmasta maksujärjestelmän uusiminen tuo joustavuutta palvelun käyttöön ja vastaa paremmin nykypäivän työelämän vaatimuksiin.

Edellä mainittujen muutosten myötä varhaiskasvatuksen asiakasmaksukertymää oli hankala arvioida talousarviovalmisteluvaiheessa, mutta toteuma näytti, että tuotot asiakasmaksuista toteutuivat lähes odotetusti, jääden 13 000€ tavoitteesta. Kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksen toimintatuotot toteutuivat 16 000€ arvioitua paremmin. Tämä johtui varhaiskasvatuspalveluiden myynnistä muille kunnille.

Yksityisen varhaiskasvatuksen osalta palvelusetelimenot ylittyivät lisämäärärahasta huolimatta. Kokonaisuudessaan asiakasmaksumuutokset kasvattivat palvelusetelien summaa. Vaikka palvelusetelin kattohintoihin ei tehty muutoksia, kunnan osuus yksittäisen perheen palvelusetelin maksamisessa pääsääntöisesti kasvoi. Palvelusetelien osalta ylitys oli 43 000€.

Pienten yksiköiden (1–2 ryhmää) haasteena on resurssin riittävyys ja henkilöstösuhdeluvun turvaaminen päivittäin koko varhaiskasvatustyöyksikön toiminta-ajan ajaksi, etenkin työntekijöiden koulutuksen tai muun poissaolon seurauksena, esim. sairauspoissaolot ja koulutuspäivät. Sen vuoksi eri yksiköissä on säännöllisesti tarve palkata sijaisia paikkaamaan henkilöstövajetta. Elokuusta 2018 alkaen koko kunnan varhaiskasvatuspalveluihin varattiin kaksi vakituista varahenkilöresurssia. Tämä osoittautui riittämättömäksi, sillä ajalla 08/18–12/18 toinen varahenkilöresurssi kiinnitettiin paikkaamaan henkilöstövajetta Hirvasen esiopetusryhmässä.

Osaltaan sijaismenojen kasvua selittää myös vuorohoidon tarpeen kasvaminen kunnassa. Nykyinen resurssi Pikkulan päiväkodissa on laskettu kattamaan varhaiskasvatus pääsääntöisesti arkisin klo 6–18 ja tämän lisäksi satunnaisia viikonloppuja. Syksyllä 2018 vuorohoidon tarve on ollut kuitenkin säännöllisempää ja henkilökuntaa on resursoitu vuoroihin jopa ympärivuorokautisesti (24/7). Kokonaisuudessaan keskeytyspäivien määrää on vaikea ennalta arvioida ja vuonna 2018 sijaisia on käytettyä odotettua enemmän. Sijaisien palkkojen määrärahat ylittyivät 88 000€.

Kolmas suurin syy talousarvion ylittymiseen ovat varhaiskasvatuspalveluiden tukipalvelut, jotka pitävät sisällään kiinteistön- ja ruokahuollon sekä siivouspalvelut. Siivouspalvelut ylittyivät omassa sisäisessä toiminnossa, mutta vastaava säästö saavutettiin ulkoisten palveluiden käytössä.

Sisäisiin ruokapalveluihin varatut määrärahat ylittyivät 24 500€. Lasten ruokailukustannusten laskennassa käytetään ennustetta asiakasmäärästä, mutta koska akuutteja ja suunnittelemattomia poissaoloja ei ole pystytty huomioimaan ruokatilauksia tehdessä, ei niitä ole voitu huomioida myöskään laskutuksessa.

Kiinteistöjen huoltoon varatut määrärahat ylittyivät ulkoisten palveluiden osalta, mutta lähes vastaava säästö saavutettiin omassa sisäisessä toiminnassa. Kiinteistökuukustannuksia kasvattivat yllättävät kustannukset Hirvasen päiväkodin lämmitysjärjestelmän toimimattomuudesta ja Pikkulan päiväkodin pyykkihuollon akuutista uusimisesta. Jätehuolto, vesi, sähkö ja lämmityskustannukset toteutuivat myös arvioitua korkeammaksi. Kokonaisuudessaan edellä mainittujen palveluiden ylitykset jäivät kuitenkin alle 10 000€.

Stategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti		
Tavoite: Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään siinä laajuudessa ja siinä muodoin kuin on tarpeen.	Mittari: Perheet saavat päätöksen varhaiskasvatuspalvelusta lain asettamassa aikataulussa.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018: Perheet saavat päätöksen viimeistään 2 vkoa ennen palvelun suunniteltua aloitusajankohdtaa. Palvelu järjestyy kohtuullisen matkan päästä kotoa/työpaikkaa.
Toteutuminen: Varhaiskasvatuslain mukaisesti päätös hoitopaikasta tulee tehdä viimeistään kaksi viikkoa ennen haettua aloittamisajankohdtaa. Jos perheen palveluntarvetta ei tiedetä ennakkoon ja palvelua tarvitaan äkillisesti työllistymisen tai opiskelun aloittamisen vuoksi, tulee hoitopaikka järjestyä kahden		

viikon kuluessa.

Syksyllä 2018 aloittaville esiopetusikäisille lapsille päätökset lähtivät 31.5.18 mennessä ja muille varhaiskasvatuksessa syksyllä aloittaville juhannukseen mennessä. Kesken toimintavuoden aloittaneet lapset ovat useimmiten äkillisesti aloittaneita, jolloin palvelu on järjestetty välittömästi tarpeen mukaan. Poikkeuksena tästä ovat vuoden vaihteen jälkeen aloittavat perheet, joiden palveluntarve on ennakoitavissa ja heille päätökset ovat lähteneet 3–4 viikkoa ennen aloitusajankohtaa.

Kerhotoiminta on ollut suositumpaa kuin mitä paikkoja on ollut tarjolla. Jonoa Hirvasen kerhossa on ollut noin 5 lapsen verran ja keskustan kerhossa noin 10 lapsen verran. Kaikki jonossa olleet lapset eivät ole mahtuneet kerhoon.

Kokonaisuudessaan tavoite on toteutunut hyvin.

Kriittinen menestystekijä: Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus

Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018:
Varhaiskasvatuspalvelulla ja -toiminnalla tavoitetaan sille asetetut tavoitteet.	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstö ja perheet osallistuvat toiminnan arviointiin. - Henkilöstön koulutustausta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyytyväisyys- ja henkilöstökyselyt järjestetään 2 kertaa vuodessa. Tulosten tavoite on <3 (mittari 1–5) - Ryhmässä vähintään yksi pedagogisen koulutuksen omaava lastentarhanopettaja

Toteutuminen:

Vuonna 2018 asiakastyytyväisyyskysely koko varhaiskasvatuspalveluille on järjestetty kerran. Jokaiselle uudelle päiväkodissa aloittavalle on lähetetty myös aloitukseen liittyvä kysely sähköisesti, jos asiakkaan sähköpostiosoite on ollut tiedossa.

Kyselyihin vastasi 104 huoltajaa, 147 lasta ja 35 työntekijää. Paras osallistumisprosentti oli henkilöstön keskuudessa, mutta kokonaisuudessaan kyselyistä saatiin kuitenkin suhteellisen kattavaa ja luotettavaa tietoa.

1.8.18 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain mukaisesti kunnassa päivitettiin varhaiskasvatuksen henkilöstön ammattinimikkeet vastaamaan lakia. Jokaisessa ryhmässä työskentelee vähintään 1 varhaiskasvatuksen opettaja, mutta kaikilla ei ole pedagogista opettajakoulutusta. Tämä johtuu osin siitä, että aiemmin lastentarhanopettajakelpoisen työntekijän taustakoulutus on voinut olla joko yliopisto- tai ammattikorkeapohjainen.

Kokonaisuudessaan tavoite on toteutunut hyvin.

Kriittinen menestystekijä: Turvallinen ja oppimista edistävä varhaiskasvatusympäristö

Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018:
Turvallinen ja lasten kehityksen mukainen fyysinen ja sosiaalinen oppimisympäristö.	Asiakas- ja henkilöstökyselyt, lasten haastattelut	Jokainen lapsi ja aikuinen tuntee olonsa turvalliseksi. Ympäristö tukee lapsen oppimista ja kehitystä ikätason mukaisesti.

Toteutuminen:

Asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan asiakkaat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä palveluun ja keskiarvoksi kyselyssä, jossa arviointiasteikko oli kunnossa – ei kunnossa (1–2) saatiin <1.90.

Myös lapset osallistuivat asiakaskyselyyn ja hekin ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä varhaiskasvatukseen. Keskiarvoksi kyselyssä, jossa arviointiasteikko oli kunnossa – ei kunnossa (1–2) saatiin <1.60.

Tavoite on toteutunut erittäin hyvin.		
Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön työhyvinvointi		
Tavoite: Fyysinen työympäristö tukee työssäjaksamista ja työ tukee oman työn kehittämistä.	Mittari: - Henkilöstökyselyt - Sairauspoissaolojen määrä	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2018: - Työergonomia otetaan huomioon myös lapsiryhmätyöskentelyssä - Työyhteisön pelisäännöt ovat yhdessä sovittu - Työnimu vähentää sairauspoissaoloja
Toteutuminen: Henkilöstökyselyssä keskiarvoksi saatiin arviointiasteikolla kunnossa – ei kunnossa (1–2) <1.80.		
Työergonomiset ratkaisut eivät ole toteutuneet kaikissa työyksiköissä, mutta työyhteisön toimivuuteen on panostettu kehityskeskusteluiden, tiimikeskusteluiden, työkokousten ja vastuutiimin johdolla. Yhteisesti sovitut toimintatavat on kirjattu ylös ja niitä on tarkennettu tarpeen tullen.		
Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on tiivistetty varhaisen tuen puuttumisen mallin kautta ja osataan sairauspoissaoloja on saatu vähennettyä. Kuitenkin kokonaisuudessaan sairauspoissaalojen määrä on ollut suuri ja sitä kautta myös sijaisia on tarvittua suunniteltua enemmän.		
Tavoite on toteutunut kohtalaisesti.		

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	
Hoidon järjestäminen tehokkaasti ja taloudellisesti. Menot/hoitopaikka/pv (menot/tot.hoitopv)	Perhepvhoito	30,66	44,67	63,80	73,80	
	Pikkula	35,64	39,96	41,40	65,00	
	Hirvanen	34,86	40,51	44,60	69,40	
	Jokilaiva	0	0	46,80	59,80	
	Muut päiväkotipalvelut (yksityiset)	27,31	34,60	34,50	55,40	
	yksityinen perheph	43,52	44,67	42,90	60,70	
	Ryhmikset	52,24	67,31	0	0	
	Kerhotoiminta	0	0	43,40	41,60	
	Toteutuneet hoitopäivät (= lasten todelliset läsnäolopvt)	Perhepäivähoito	1958	2640	2300	1521
		Pikkula	9046	13800	13000	9283
Hirvanen		4555	5120	5240	3526	
Jokilaiva		0	0	3500	2739	
Yksityinen pk		10102	10720	8820	7930	
Yksityinen pph		729	1000	710	692	
Ryhmikset		1800	2640	0	0	
Vuorohoito		869	1300	1000	1328	
Esiopetus ap/ip		3519	6600	5800	6512	

	Kerhotoiminta	0	0	1300	1264
	Kunnallinen yhteensä	22643	30800	34140	26173
	Yksityinen yhteensä	10834	15700	9670	8622
Menot/esiopetuspaikka/pv	Esiopetus	29,87	23,57	27,10	29,60
	Esiopetuksen ap/ip	39,68	10,93	12,50	14,30
Toteutuneet esiovetuspv	Esiopetus	10983	10830	14000	12643

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- Kunnassa on paljon lapsiperheitä, mutta koska vain noin 50% alle kouluikäisistä lapsista osallistuu varhaiskasvatukseen, palveluita käyttävien perheiden määrää on vaikea ennustaa.
- Palvelut ovat sijoittuvat kunnassa laajalle alueelle, jolloin kysyntä ja tarjonta eivät aina kohtaa. Näin ollen joillakin alueilla palveluita voidaan joutua kasvattamaan lisäämällä henkilöstöresurssia, vaikka toisella alueella voisi olla jouston varaa palveluissa paremmin. Varhaiskasvatustalouden edellyttää palvelun järjestämistä ns. lähipalveluna. Tämä on linjassa myös kuntastrategian kanssa ja näin ollen varhaiskasvatustalouden sijainnilla pyritään palvelemaan perheitä mahdollisimman hyvin. Vuonna 2018 palveluita on lisätty keskustan alueella varhaiskasvatuksen kerhotoimintana.
- Vuorohoitoa tarjotaan vain yhdessä kunnallisessa yksikössä ja kunnan on järjestettävä vuorohoitoa siinä laajuudessa kuin tarve vaatii. Vuorohoitoa tarvitsevien perheiden määrä vaihtelee toimintavuoden aikana paljon, jolloin lisääntyneeseen tarpeeseen voi olla hankala vastata päiväkodin täytöasteen ollessa korkea (<100%). Päiväkotia ei kuitenkaan pidetä vajaana varmuuden vuoksi, vaan henkilöstöresurssia kasvatetaan tarpeen mukaisesti. Syksyllä 2018 kasvaneen vuorohoidon tarpeen vuoksi myös sijaiskustannukset ovat kasvaneet vuorohoitoyksikössä Pikkulassa.
- Kunnan päiväkodit ja esiovetusryhmät ovat pieniä, pääosin 1–2-ryhmäisiä, jolloin henkilöstön riittävyys koko yksikön toiminta-ajan ajaksi on haastavaa poissaolojen, kuten sairauspoissaolojen, koulutusten yms. aikana. Näissä tapauksissa lähes poikkeuksetta käytetään sijaisia. Vuosilomat voidaan ennakoita edellä mainittuja poissaoloja paremmin ja sijaisia ei vuosilomien aikana ei pääsääntöisesti käytetä.
- Henkilöstön välinen vuorovaikutus on puutteellista, mikä johtaa ristiriitaisiin tilanteisiin työntekijöiden välillä. Tämä saattaa lisätä sairauspoissaolojen määrää. Työntekijöiden sairauspoissaoloja seurataan ja käytössä on varhaisen tuen puuttumisen malli, jotta sairauspoissaolojen määrä pysyisi kohtuullisena ja juurioireet selvitetään. Päiväkodeissa kausiflunssat ja vatsataudit tarttuvat helposti työntekijöihin.
- Lasten poissaolot, esim. sairastelun vuoksi ajoittuu eri aikaan kuin henkilöstön poissaolot, jolloin henkilökuntaresurssi ja lapsimäärä eivät aina kohtaa.
- Ergonomisiin työratkaisuihin ei budjetoida riittävästi rahaa, jonka vuoksi epäergonomiset työasennot johtavat tuki- ja liikuntaelinvaikeuksiin, mikä lisää sairauspoissaoloja.
- Fyysiset tilaratkaisut eivät tue pedagogisia toiminnallisia ratkaisuja, jolloin henkilökunnan aika työn kehittämiseen jää vain fyysisten puitteiden kehittämiseen.
- Vaikka yksityistä varhaiskasvatusta käyttävien perheiden määrä on suhteellisen vakiintunut, on palvelusetelien summaa vaikea arvioida, koska ne ovat yhteydessä mm. asiakasmaksulakiin ja seutusopimuksiin. Myös tarjolla olevan kunnallisen palvelun sijainti voi vaikuttaa perheen valintaan valita yksityinen palvelumuoto. Toistaiseksi palvelusetelien maksimimäärää tai summaa vuosittain ei ole rajoitettu.
- Pieniä yksiköitä on paljon, jonka vuoksi myös kiinteistöissä voi esiintyä tavallista enemmän ennalta-arvaamatonta menoa, kuten laitteiston uusimista ruoka- ja siivoushuollossa.

- Uuden palvelumuodon, kuten kerhotoiminnan vakiinnuttaminen vie aikaa, minkä vuoksi todelliset taloudelliset toimintatuotot ja palvelun vaikutukset muuhun varhaiskasvatukseen tulevat viiveellä.
- Tarjolla oleviin lastentarhanopettajan työtehtäviin ei ole tarjolla pätevyysvaatimukset täyttäviä työntekijöitä ja heidät palkataan epäpätevinä. Epäpätevän tai riittämättömän pedagogisen koulutuksen vuoksi varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet jäävät saavuttamatta.

Sisäinen valvonta:

Varhaiskasvatusjohtajan velvollisuus on ylläpitää ja valvoa toiminnan tehokkuutta, taloudellisuutta ja talousarvion noudattamista kuvaavia seurantajärjestelmiä ja raportteja. Tilastointeja päivitetään kuukausi- ja vuositasolla. Raportteja talouden toteutumisesta, keskeytyspäivien määrästä ja hoitopaikkojen käyttöasteista seurataan kuukausitasolla.

Sivistyslautakunta seuraa varhaiskasvatusjohtajan viranhaltijapäätöksiä kuukausittain. Varhaiskasvatusjohtaja puolestaan seuraa ja ohjeistaa päiväkodin johtajaa, yksiköiden vastuuhenkilöitä sekä alaistensa toimintaa ja tehtäviä. Tällä varmistetaan, että palvelu on taloudellista ja tuloksellisesta, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säädöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan. Esimiehen ja työntekijöiden tapaamisia sekä palaverieita pidetään säännöllisesti ja niistä kirjataan muistiot.

Varhaiskasvatuksessa tietosuoja- ja riski on suuri, sillä moni työntekijä käsittelee asiakkaiden henkilötietoja. Perehdyttäminen EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen (GDPR) ja yleisesti omassa toiminnassa huomioitavaan tietosuoja-asioihin on varhaiskasvatusjohtajan vastuulla. Henkilötietoja sisältävät asiakirjat säilytetään niille kuuluvilla paikoilla eikä niitä kuljeteta yksiköstä toiseen kuin pakottavan tarpeen edessä. Paperisia lomakkeita käytetään ja kuljetetaan mahdollisimman vähän. Käyttöoikeuksia sähköisiin asiakastietojärjestelmiin ja muihin ohjelmiin annetaan harkitusti ja niiden käyttöä seurataan säännöllisesti. Asiakastietoja sisältävistä dokumenteista ja tietojärjestelmistä on laadittu rekisteri- ja tietosuojaselosteet. Asiakkaiden henkilötietosuoja ja turvallisuus tulee huomioida myös viestinnässä ja sosiaalisen median käytössä. Näihin on luotu yhteiset toimintatavat, joiden noudattamisesta jokainen vastaa itse ja niiden toteutumisen seurannasta vastaa päiväkodin johtaja ja varhaiskasvatusjohtaja.

Muu opetustoimi

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-62 406	-68 500	0	-68 500	-69 876	-1 376
Toimintakate	-62 406	-68 500	0	-68 500	-69 876	-1 376

Suunnitelmapoistot 0 €
Laskennalliset erät 0 €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kansalais- ja musiikkiopistotoiminta, sekä perusopetuksen jälkeinen koulutus ns. toisella asteella (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset).

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Stategiset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Tp 2017	Ta 2018	Tp 2018
Tarvittavien toisen asteen koulutuspalveluiden saannin turvaaminen ja annettavan koulutuksen kehittäminen yhteistyössä naapurikuntien ja oppilaitosten kanssa.		Jyvässeudun yhteistyötä 2. asteen koulutuksen kehittämisessä jatkettu Opinto-ohjaaja on yhteydessä laajalti 2-asteen kouluihin myös Jyvässeudun ulkopuolelle.	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä
Laadukkaan harrastustoiminnan ja yleissivistävän koulutuksen tarjoaminen kohtuuhinnalla kysynnän mukaan (kansalaisopisto)		Kansalaisopiston toteutuneet tunnit (oppitunnit + muut tunnit) 1278,52 h. (Suunniteltu 1316,69 h) Kurssilaisia yht. 501 hlöä	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1100 tuntia, hinta 35€/h

Toiminnalliset muutokset: Kansalaisopiston Uuraisilla olevat kudontapiirin tilat siirtyivät Nuokkarilta keskustaan esteettömiin ja suurempiin tiloihin.

Joukkoliikenne

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 159	2 000	0	2 000	0	-2 000
Toimintakulut	-12 652	-16 000	0	-16 000	-9 048	6 952
Toimintakate	-10 493	-14 000	0	-14 000	-9 048	4 952

Suunnitelmapoistot 0 €
Laskennalliset erät - 1 538 €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Joukkoliikenteen kuljetuksia hoitaa Taksi Ahola kutsutaksiperiaatteella. Kuntalaisilla on myös mahdollisuus käyttää koululaisliikenteen taksi- ja linja-autovuoroja.

Kirjastotoimi

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	19 779	8 700	0	8 700	13 453	4 753
Toimintakulut	-228 826	-212 700	0	-212 700	-227 277	-14 577
Toimintakate	-209 047	-204 000	0	-204 000	-213 824	-9 824

Suunnitelmapoistot - 7 755 €
Laskennalliset erät - 22 652 €

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja

Toiminnan kuvaus: Uuraisten kirjasto on kunnan ainoa jatkuvatoiminen kulttuurilaitos, jolla on tärkeä merkitys ja vaikuttavuus osana kunnan hyvinvointipalveluja. Kirjastolain mukaan kunnan tehtävä on kirjaston toiminnan järjestäminen. Kirjaston tulee tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta. Kirjastotoimen tavoitteena on laadukkaiden, pääosin maksuttomien kirjasto- ja tietopalveluiden tuottaminen, sähköisten palveluiden sekä erilaisten oheistoimintojen kehittäminen. Uuraisten kirjaston vahvuutena on monipuolinen ja uusiutuva aineistokokoelma, ammattitaitoinen henkilökunta, hyvät aukioloajat (erityisesti omatoimiasiointimahdollisuuden myötä) sekä houkuttavat oheistoiminnot.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

- Kirjastonkäyttöön innostava toiminta ja omatoimiasiointiajan tarjoaminen lisäsivät lainaus- ja käyntilukuja, omatoimen uudet aamuaukiolot vakiinnutettiin 2018. Omatoimikirjasto on vaatinut erityistä panostusta kalustoon ja ict-palveluihin v. 2018.
- Kirjastotilaa markkinoitiin tapahtumapaikaksi ulkopuolisille toimijoille, esim. kokoustajat, MLL ja lukupiiri käyttäneet tilaa hyvin omaan toimintaansa itsenäisesti – tilaa pyritty kehittämään monitoimiseksi.
- Aluehallintoviraston avustuksilla toteutettiin ja kokeiltiin oheistoimintoja, mm. lukuystävää toimintaa yhdessä vanhustyön kanssa: Kotipalvelua tekevä työntekijä toimi myös ”kirjastolähtetilänä”, joka markkinoi kirjastopalveluita ja toimitti kirjastoaineistoa asiakkailleen. Myös muistelutyötä jatkettiin. Yökirjastoleiritoimintaa kokeiltiin yhdessä 4 H:n ja Uuraisten seurakunnan kanssa.
- kyläkouluille koottavien räätälöityjen kirjastoaineistokassien kokomaminen ja toimittaminen juurrutettiin 2018
- Kirjaston järjestämät lasten- ja nuortentapahtumat olivat edelleen osa Uuraisten kunnan kulttuuriovetussuunnitelma KulttuuriKuukkaa, mikä osaltaan takaa vähintään kulttuuritarjonnan minimiä kunnassa
- Satutuokio- ja sanataidetyyppinen toiminta kohdennettiin eri ryhmille suunnitellusti, koska kirjastolla ei ole tilaresursseja toteuttaa massatapahtumia (kohteena esim. esiopetus ja vanhustyö)
- Lukupiiri toimi yhteistyössä JKL:n kansalaisopiston kanssa, kirjasto tarjosi tilan.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä 1.1: Aineistokokoelman kehitys		
	Mittari Arviointikriteeri: Kokoelmassa uutta ja houkuttavaa materiaalia riittävästi sekä kirjasto ajanmukainen laitteisto.	Tavoitetaso 2018 Palvelu- ja omatoimijajan riittävä ja helposti löydettävä materiaali, laitteiston toimivuus asiakkaille ja henkilökunnalle.
Toteutuminen	Kirjaston aineistokokoelma palveli sekä palvelu- että omatoimijajana eri käyttäjäryhmiä. Erityisesti lasten ja nuorten riittäviin niiden määrään sekä kirjanäyttelyiden esillepanoon kiinnitetty huomiota. Laitekannan päivitys jäi kesken ja jatkuu.	
Kriittinen menestystekijä 1.2: Riittävä, ammattitaitoinen ja osaava henkilökunta		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjaston henkilöstö määrä on riittävä ja henkilöstö omaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet muuttuvassa tehtäväympäristössä	Tavoitetaso 2018 Taataan riittävä henkilöstömäärä toimintoja ajatellen. Kirjaston henkilökunta osallistuu täydennyskoulutukseen uuden kirjastolain hengessä.
Toteutuminen perustyö	Sijaisten saaminen mahdotonta ja sairauspoissaoloja paljon, hoidettu, kehittämistyö hyvin vähissä resurssisysteistä (näkyä hanketyössä)	

Kriittinen menestystekijä 1.3: Yhteistyö eri toimijoiden kanssa		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjastossa kehitetään paikallista ja laajempaa yhteistyötä	Tavoitetaso 2018 Pyrityt kouluyhteistyön, varhaiskasvatuksen ja perheiden palvelutarpeen kartoittamiseen ja kehittämiseen.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Kirjastoaineiston laajuus	Hankintamääräraha €/as Kirjojen määrä Muun aineiston määrä	10.7 30226 4207	11.8 31684 4354	11.8 30 000 4000	11.7 31615 4644
Kirjaston käyttö	Lainaaajien määrä Lainaaajia asukasmäärästä % Lainauksien määrä, koko ain Kirjastokäyntejä/asukas Aukiolotunteja viikossa	1283 35 63292 5.4 37	1266 33.8 73 699 7.1 74	1300 40 70 000 6 75 (sis. kaiken aukiolon)	1289 34 80 154 10.6 90 (sis. kaiken aukiolon)
Taloudellisuus	€/laina	3.4	3.1	3	2.8
Oheistoiminnot	näyttelyt; määrä näyttelyt, kävijät lukupiirikerrat tiedonhakukoulutus, kirjastoon tutust.; osall. kaikki satutuntivierailut, määrä satutuntivierailut, osall. kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut, määrä kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut, osall. elokuvaesitykset, kpl elokuvaesitykset, osall.	4 1000 (kansal.op.) 190 8 260 6 135 8 444	7 1000 (kansal.op.) 152(aikataulumuutos) 4 + 4 etäosall. 296 hlö 35 933 7 333	5 1000 (kansal. op.) 200 (kaikki) 6 300 12 350 8 400	9 1000 (kansal. op.) 131 (kaikki) 6 183 6 366 8 142

Kulttuuritoimi

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 427	1 500	0	1 500	4 551	3 051
Toimintakulut	-27 888	-53 240	0	-53 240	-47 474	5 766
Toimintakate	-25 461	-51 740	0	-51 740	-42 923	8 817

Suunnitelmapoistot 0 €
Laskennalliset erät -5 480 €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasihteeri

Toiminnan kuvaus:

Kulttuuritoimen tehtävänä on edistää, järjestää ja koordinoida kulttuuritoimintaa kunnassa. Toimintaa toteutetaan enenevässä määrin yhdessä paikallisten järjestöjen, yhteisöjen, sekä Kulttuuriantin kanssa. Uuraisten kotiseutumuseoon ja kotikuntamme historiaan kohdistuvaa kiinnostusta lisätään Uurainen 150-vuotta juhluvuoden kuluessa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Kulttuuritoimintaa tarjottiin kaikille kuntamme kouluille/ koululaisille Kulttuurikuukka -toiminnan mukaisesti huomioiden Uuraisten kunnan juhluvuosi.

Perinteisten tapahtumien, kuten kansallisen veteraanipäivän, kaatuneitten muistopäivän ja Itsenäisyyspäivän sekä muiden toimintavuoden aikana järjestettävien konsertti ym. tapahtumien vietossa huomioitiin kunnan 150 vuotta -juhluvuosi.

Koordinoitiin juhluvuoden ja juhla viikon, Uuraisten viikon tapahtumia. yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Uurainen 150-teeman alla tarjottiin paikallisten järjestöjen, yhteisöjen, toimintaryhmien ja kunnan toimesta kiitettävä määrä tapahtumia, lähes 100.

Kunnanvaltuuston juhla kokouksessa 9.2.2018 hyväksymästä Uurainen 150 vuotta lahjoitusrahastosta myönnettiin opiskelu- ja harrastus stipendejä 19 nuorelle. Tilin saldo 31.12.2018 oli 3 525 €.

Kotiseutumuseo pidetään avoinna kesällä, neljän viikon ajan.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuripalvelut kuntalaisille, sekä paikallisen kulttuurituntemuksen parantaminen.		
	Mittari arviointikriteeri: Koululaisille tarjottu kulttuuritoiminta Uuraisten viikko ja muut yleisötapahtumat Kotiseutumuseon aukiolopäivien ja kävijöiden määrä	Tavoitetaso 2018 Tarjota monipuolista ja osallistavaa kulttuuritoimintaa ja tapahtumia kaikenikäisille kuntalaisille. Kotiseutumuseo tutuksi, kunnan juhluvuoden aikana.
<p>Toteutuminen Koululaisille suunnattu kulttuuritarjonta toteutettiin pääosin Kulttuurikuukka -toiminnan kautta, järjestämällä konsertteja, taikurivierailuja ja osallistavia työpajoja. Kohderyhminä työpajoissa olivat 4 lk ja 7lk:n oppilaat. Lisäksi valtakunnallisen Taidetestaajat toiminnan kautta mahdollistui pääsy 8 lk:n oppilaille keväällä RSO:n konserttiin ja syksyllä Ateneumiin /Sinebryhoffin taidemuseoon.</p> <p>Uuraisten kunnan 150-vuotis juhluvuosi toi lisänsä perinteisesti tarjottuihin toimintavuoden tapahtumiin. Merkittävämpiä tapahtumia olivat Uuraisten kunnan 150-vuotis juhla kokous, juhlaristeily, sekä kokonaisuutena juhla viikko (Uuraisten viikko), sekä monet muut tapahtumat. Juhluvuoden tapahtumatarjonnan järjestelyihin osallistui runsaasti myös paikallisia järjestöjä, yhteisöjä ja toimintaryhmiä. Pitkin vuotta Uurainen 150-teeman alla tarjottiin monenlaisia tapahtumia, joita yhteiseen kalenteriin kertyi lähes 100, tästä lämpimät kiitokset kaikille järjestelyihin ja tapahtumiin osallistuneille.</p> <p>Kotiseutumuseo ja Uuraisten kirkko olivat opastetusti avoinna 26.6.-22.7. Toiminta toteutettiin yhteistyössä Uuraisten seurakunnan kanssa. Museossa vieraili myös koulukeskuksen oppilasryhmiä keväällä ja syksyllä, tutustumassa kotikunnan historiaan.</p> <p>Luonnollisen kasvun Uurainen -kuvapainotteinen juhluvuoden merkeissä valmistunut kirja julkaistiin valtuuston juhla kokouksessa. Perinne arkistossa olleita äänitteitä siirrettiin cd-levyille yhteensä 61 tuntia.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Uuraisten kotiseutumuseo	aukioloaika (h) kävijät (hlö)	240 hlö	120 h 154 hlö	120 h 400 hlö	120 245
Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	Kulttuuriraitan kautta tarjottu toiminta tilaisuudet (kpl) osallistujat (hlö)	UKKU-toiminta 9	KULTTUURI-KUUKKA-toiminta 15 620	KULTTUURI-KUUKKA-toiminta 6	KULTTUURI-KUUKKA-toiminta 18 +2 894
Juhlat ja muut tapahtumat	tilaisuudet (kpl) osallistujat (hlö) Uuraisten viikko tilaisuudet (kpl) osallistujat (hlö)	4 350 16 + 2 näyttelyä 2 800	10 2 280 20 + 2 näyttelyä 5 800	8 800 10 4 000	12 2 500 21+ 3 näyttelyä 5 100
Kulttuurin koko-naiskustannukset	€/asukas		6,79	13,92	12,56

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

-Tehtävien ja tapahtumien järjestäminen on liiaksi yksittäisten työntekijöiden vastuulla, eikä tehtävien ja vastuun jako työyhteisössä ole mahdollista ja tämä tuo epävarmuutta.

-Tapahtumiin osallistuvien yleisömäärien ennakoiminen haasteellista ja vaikuttaa osaltaan aina tapahtumapaikan valintaa, pysäköintitiloihin, tarjoiluihin ym. Ulkoilmatapahtumiin keliolosuhteet tuovat lisäksi omat epävarmuustekijät (sateet, ukkosmyrskyt ym.)

Sisäinen valvonta:

Yleisötilaisuuksien järjestelyt pyritty hoitamaan huolella, laatimalla turvallisuusasiakirjat ja suunnitelmat tapahtumia varten ennalta, sekä hakemalla viranomaisluvut hyvissä ajoin ennen tapahtumia. Tilaisuuksissa on käytetty järjestyksenvalvojatehtävissä koulutettua ja tehtävät luotettavasti hoitavaa henkilöstöä.

Nuorisotoimi

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	34 911	31 700	0	31 700	32 021	321
Toimintakulut	-131 809	-151 750	0	-151 750	-140 302	11 448
Toimintakate	-96 898	-120 050	0	-120 050	-108 280	11 770

Suunnitelmapoistot - 2 729 €

Laskennalliset erät -13 331 €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasihteeri

Toiminnan kuvaus:

Nuorisotoimen tavoitteena on nuorten kasvatuksellinen ohjaus, sekä harrastusmahdollisuuksien ja vaihtoehtojen tarjoaminen päihteettömään vapaa-aikaan.

Nuorten kuuleminen, sekä nuorisovaltuuston, nuorisojärjestöjen, muiden nuorisotoimintaa järjestävien yhteisöjen ja nuorten omien toimintaryhmien tukeminen ovat myös osa kunnallista nuorisotyötä.

Etsivä nuorisotyö Uuraisilla sisältyy osana nuorisotyöntekijän ja työnsuunnittelijan työhön.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Nuorisotoimi on täydentänyt osaltaan paikallisten järjestöjen ja nuorten omien toimintaryhmien tarjoamaa toimintaa, järjestämällä tapahtumia ja päiväleiritoimintaa.

Määrärahojen puitteissa on tuettu paikallisten järjestöjen ja nuorten omien toimintaryhmien, sekä nuorisovaltuuston toimintaa.

Huolehdittiin Nuorisotalo Nuokkarin toiminnasta ja sen kehittämisestä, tarjoamalla terveelliset ja turvalliset kokoontumistilat, sekä riittävät henkilöstöressurit.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Turvalliset ja viihtyisät toimintatilat		
	Mittari arviointikriteeri: Nuorisotilan tehokas käyttö	Tavoitetaso 2018 Turvallisten tilojen ja toimintaympäristön sekä toiminnan tarjoaminen
Toteutuminen		
<p>Nuorisotalolla aukioloaikoina on huolehtinut valvontatehtävistä pääasiassa vuoroiloin nuorisotyöntekijä ja kouluohjaaja. Ohjaajan työajasta on valvontatuntien osuus kirjattu vapaa-aikatoimen menokohtaan. Perjantai-iltoihin on palkattu valvonta-apua, siten että viimeistään klo 17 alkaen on tiloilla ollut paikalla kaksi aikuista henkilöä.</p> <p>Nuorisotila on ollut avoinna keskiviikkoisin ja torstaisin klo 15-20 ja perjantaisin klo 15-21. Kävijämäärä on ollut keskimäärin 20 hlöä /aukioloilta</p>		

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaiden ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien ja palveluiden tarjoaminen		
	Mittari arviointikriteeri: Tapahtumien ja osallistujien määrä Erytisnuorisotyön kehittämisen / Etsivä Nuorisotyö	Tavoitetaso 2018 Monipuolisen harrastustoiminnan tarjoaminen /täydentäminen Osaava henkilöstö ja toimiva yhteistyö
Toteutuminen		
<p>Nuorille suunnattuja tapahtumia ja päiväleiritoimintaa on tarjottu henkilöressurssien puitteissa, täydentämään paikallisten järjestöjen ja yhteisöjen tarjontaa.</p> <p>Etsivään nuorisotyöhön on varattu käytettäväksi 1 henkilötyövuosi. Nuorisotyöntekijän työajasta 85 % on varattu etsivään työhön ja Työnsuunnittelijan työajasta etsivän työn osuus on ollut 15 %.</p>		

Kriittinen menestystekijä: Lasten ja nuorten kuuleminen kunnallisessa päätöksenteossa		
	Mittari arviointikriteeri: Nuorten kuuleminen ja saapuneet aloitteet	Tavoitetaso 2018 Nuorten, sekä lasten aktiivisuuden lisääminen ja heidän kuuleminen kaikessa kunnallisessa päätöksenteossa, kaikkien hallintokuntien toimesta

	Nuorisovaltuuston edustus päätöksenteossa	Nuorisovaltuuston edustaja mukana kunnanvaltuuston ja sivistyslautakunnan, sekä vapaa-aikatyöryhmän kokouksissa.
<p>Toteutuminen Nuorisovaltuuston asema päätöksenteossa on huomioitu siten, että toimintakaudella on nuorisovaltuuston edustaja kutsuttu mukaan kunnanvaltuuston, sivistyslautakunnan ja vapaa-aikatyöryhmän kokouksiin, sekä vuoden loppupuolella edustaja on nimetty myös teknisen lautakunnan kokouksiin.</p>		

<p>Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen ja innostuneen järjestötoiminnan tukeminen ja yhteistyön tehostaminen</p>		
	Mittari arviointikriteeri: € / alle 29-vuotiaat Järjestöjen yhteiskokoukset	Tavoitetaso 2018 Paikallisen järjestötoiminnan tukeminen ja yhteistyön lisääminen paikallisten järjestötoimijoiden kesken. Yhteistyön lisääminen ja tehostaminen kunnan ja järjestötoimijoiden kesken. Monialainen järjestötoimijoiden edustus vapaa-aikatyöryhmässä
<p>Toteutuminen Paikallista järjestötoimintaa ja nuorten omia toimintaryhmiä tuettiin kohdeavustuksin. Lisäksi Uuraisten 4H-yhdistyksen toimintaa tuettiin kunnanhallituksen myöntämällä toiminta-avustuksella, jota vastaan yhdistys puolestaan teki nuorisotoimeen kohdistettuja työsuoritetunteja 120. Suoritetunteihin on sisällytetty elokuvailat ja yökirjastoleiri (kirjaston kautta), Nuokkarin perjantai-iltojen työapu, Summer party tapahtuman järjestelyt, sekä kädentaitot ja välipalaleiri Järjestöille ja paikallisille toimijoille on tarjottu mahdollisuus tiedottaa omista toiminnoistaan kunnan julkaiseman kuntatiedotteen kautta kolme kertaa (tammi-, touko- ja syyskuu) toimintavuoden aikana.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Kerho- ja harrastustilojen tehokas käyttö	Aukiolopäivät /vuosi	108	124	120	109
	Kävijät (hlö) /vuosi	2 975	3 798	2 600	2 172
	Muut käyttäjäryhmät	5 +kansalaisopisto ja 4H-yhdistys	3 +kansalaisopisto ja 4H-yhdistys	4 +kansalaisopisto ja 4H-yhdistys	3 +4H-yhdistys+ kansalaisopisto kevätkauden
Nuorten harrastustoiminta	Yleisötilaisuudet (kpl)	8	10	8	9
	Kerhot (kpl)	1 /syyskausi	-	2	-
	Leiritoiminta (pv)	5	5	5	5
Nuorten kasvua ja kansalaisval-	Nuorisovaltuuston kokoukset				

miuksia edistävä toiminta	(kpl) Nuorten kuuleminen / pyydytetyt lausunnot Saapuneet aloitteet	8 Hallintokunnat tapauskohtaisesti 2	9 Hallintokunnat tapauskohtaisesti 2	10 Hallintokunnat tapauskohtaisesti	10 Hallintokunnat tapauskohtaisesti 1
Nuorisojärjestöjen ja vapaiden nuorisoryhmien ym. harrastusryhmien aktiivointi ja tuki	Toiminta-avustukset € /alle 29-vuotias	4,29	4,68	5,00	4,44
Erityisnuorisotyön kehittämisen / Etsivä nuorisotyö	Etsivä nuorisotyö -tavoitetut nuoret (hlö) -oltu yhteydessä (hlö)	37 13	30 22	35 20	37 12

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- Työpaine ja kuormitus on kasvanut asiakasmäärien (lasten ja nuorten) kasvun, sekä ”haasteellisen” asiakasjoukon lisääntyessä
 - Henkilöstöressurssien vähäisyys ja monitahoiset ja laajat toimenkuvat tuovat haasteensa työtehtävistä selviämiseen ja lisääntynyt kuormitus altistaa toimintojen häiriintymiselle ja virhemahdollisuuksille. Sijaisuusjärjestelyjä työtehtävien hoidon osalta ole ollut tarjota.
- Ammattitaitoisen aputyövoiman löytäminen / saaminen satunnaiseen osa-aikaiseen iltatyöhön haasteellista

Sisäinen valvonta:

Nuorisotalolla perjantai-illat ovat osallistujia määrältään vilkkaimmat, joten niihin ja viikonlopun tuomiin mahdollisiin häiriöihin on varauduttu palkkaamalla tiloille työapua, siten että paikalla on viimeistään klo 17 alkaen kaksi työntekijää.

Nuorisotapahtumien /yleisötapahtumien järjestelyissä on apuna käytetty järjestyksenvalvojatehtävissä pääosin koulutettua henkilöstöä. Tilaisuudet on valmisteltu huolella ja turvallisuusasiakirjat sekä tarvittavat luvat haettu viranomaisilta hyvissä ajoin ennakkoon.

Etsivää työtä tekeville on järjestetty kuukausittain työnohjaus, tarpeen mukaan joko yksilöohjauksena tai molemmille yhteisenä työnohjauksena. Parent -järjestelmä on käytössä etsivässä työssä tilastointiin.

Liikuntatoimi

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	47 455	49 800	0	49 800	55 797	5 997
Toimintakulut	-217 933	-245 200	0	-245 200	-228 650	16 550
Toimintakate	-170 478	-195 400	0	-195 400	-172 853	22 547

Suunnitelmapoistot -36 693 €
Laskennalliset erät -23 185 €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasihteeri

Toiminnan kuvaus:

Liikuntatoimen tehtävänä on luoda ja turvata edellytykset liikuntatoiminnalle ja siten edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia, sekä toimintakykyä eri ikävaiheissa.

Huolehditaan liikuntapaikkojen ja alueiden kunnossapidosta ja turvallisuudesta, sekä liikuntapalvelujen järjestämisestä eri toimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa.

Avustetaan ja tuetaan liikuntatoimintaa järjestäviä järjestöjä ja yhteisöjä.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Liikunnan harrastamiseen tarkoitettuja nykyisiä liikuntapaikkoja pidettiin käyttökunnossa eri puolilla kuntaa, pääosin kunnan omana toimintana ja osin ostopalveluna. Kilpailukäyttöön soveltuvat suorituspaikat tarjottiin harrastajille kirkonkylän alueelta.

Hirvasen uuden koulun pihapiiriin rakennettu lähiliikuntapaikka saatettiin viimeistelytyötä vaille valmiiksi toimintavuoden loppuun mennessä ja avustuksen osalta lopputilitys tehtyä.

Uuraisten kirkonkylän keskusurheilukenttäalueen ja ympäristön kehittämistä ja uudistamista varten valmisteltiin yleissuunnitelmaa, käyttäen apuna koululaisille ja kuntalaisille tehtyä kyselyä.

Yhteistyössä paikallisten järjestöjen kanssa tarjottiin kuntalaisille mahdollisuus monipuoliseen liikunnan harrastamiseen omantasoisissa ryhmissä. Liikuntatoimi täydensi paikallisten urheiluseurojen ja koulujen tarjontaa järjestämällä kuntoliikunta- ja kilpailutoimintaa, liikunnallisia kerhoja ja leiritoimintaa.

Liikuntatilojen ja -alueiden käyttöastetta on seurattu ja tilojen markkinointia harrasteryhmille, sekä yksittäisille kuntalaisille pyrittiin tehostamaan.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kaikille soveltuvat monipuoliset ja turvalliset liikunnan harrastusmahdollisuudet		
	Mittari arviointikriteeri: Liikuntapaikkojen ja -alueiden määrä ja sijoittuminen eri puolille kuntaa	Tavoitetaso 2018 Hyväntasoinen liikuntapaikkojen kunnossapito, taloudelliset resurssit huomioiden
	Tilojen käyttöaste	Hirvasen lähiliikuntapaikan rakentaminen loppuun Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen, tarjoamalla hyvät ja turvalliset puitteet
	Kirkonkylän keskusurheilukentän ja ympäristön suunnittelu	Liikuntasalin maksuton käyttö alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisjärjestöjen ohjatuille ryhmätoiminnalle Yleissuunnitelman tekeminen yhteistyössä liikuntaseurojen, koulun ja liikunnan harrastajien kanssa

Toteutuminen

Kunto- ja kilpaliikunnan harrastamiseen soveltuvat suorituspaikat ja tilat on pidetty kaikki käyttökunnossa. Kunnossapito on hoidettu kunnan henkilöstön toimesta (1½ henkilötyövuotta), sekä osin ostopalveluna. Turvallisessa käyttökunnossa olevat suorituspaikat lisäävät kuntalaisten omatoimista liikunnan harrastamista ja antavat puitteet myös seuratoiminnan ja koulujen liikunnanopeuksen järjestämiselle.

Kriittinen menestystekijä: Monipuolisen harrastus- ja kilpailutoiminnan järjestäminen yhteistyössä paikallisten seurojen ja yhteistyötahojen kanssa		
	Mittari arviointikriteeri: Liikuntatapahtumien ja ryhmien määrä	Tavoitetaso 2018 Riittävät ja ko. lajin tuntevat toimitsija- ja ohjaajaresurssit tapahtumiin ja ryhmiin. Hyödynnetään paikallisten liikuntaseurojen ja lajitaitajien osaaminen
	Osallistumisaktiivisuus	Liikuntakysely kuntalaisille
<p>Toteutuminen Liikuntakerhot, liikuntaleiri, uimakoulutoiminta ja ohjatut kuntosalitunnit on otettu hyvin vastaan. Kilpailutoimintaa kuntalaisille järjestettiin yhteistyössä järjestöjen ja sidosryhmien kanssa. Kuntalaisille suunnatun harrastuneisuuskyseilyn avulla saatiin arvokasta tietoa Liikuntapuiston yleisuunnittelun valmisteluun.</p>		

Kriittinen menestystekijä: Paikallisen järjestötoiminnan tukeminen ja yhteistyön kehittäminen		
	Mittari arviointikriteeri: €/asukas	Tavoitetaso 2018 Järjestötoiminnan taloudellinen tukeminen (vuosi- ja kohdeavustukset)
<p>Toteutuminen Paikallista järjestötoimintaa tuettiin vuosi- ja kohdeavustuksin. Liikuntasaleille säännöllisiä käyttövuoroja on myönnetty alle 18-vuotiaiden ohjatuille ryhmille ja eläkeläisryhmille maksuttomana. Järjestöille ja yhteisöille on tarjottu myös mahdollisuus tiedottaa toiminnoistaan kunnan julkaiseman kuntatiedotteen kautta kolme kertaa toimintakauden aikana. Järjestöjen ja toimijoiden yhteiskokouksia järjestettiin 2 kertaa ja lisäksi eri tapahtumien järjestelyjen tiimoilta kokoonnuttiin tarpeen mukaan eri kokoonpanoissa.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Liikunta- ja ulkoilupaikkojen kunnossapito	Yu- ja kyläkentät	1+3	1+3	1 + 3	1 + 3
	Beach-volley kentät	4	4	4	4
	Tenniskenttä	1 (3 kenttää)	1 (3 kenttää)	1 (3 k3nttää)	1 (3 kenttää)
	Uimarannat	5	5	5	5
	Suunnistus-alueet (uudet/päivitetyt kartat)	3	1	-	-
	Lähiliikunta-paikka	1	1	2	2
	Maastopyörärata	1	1	1	1
	Hiihtoladut: valaistut (kpl/km)	4/20	3/15	3 /15	3 / 15
	muut ladut (kpl/km)	7/80	6/70	6 /70	6 / 70
	Jääkiekkokaukalot	5 +1	5 + 1	5 + 1	5 + 1
	+ jääalueet (kpl)				
	Sisäliikuntatilat:				

	KK:n liikuntahalli Kuntosali	iltakäyttö 1	1 (Iltakäyttö) 1	1 (iltakäyttö) 1	1 (iltakäyttö) 1
Liikuntapaikkojen tehokas käyttö	Kuntosali: yksittäiset henkilöt	371	386	300	382
ilta- ja viikonloppu käytön osalta	ryhmät aukiolopäivät KK:n liikuntahalli vakiovuorot (kpl) kevät/kesä/syyskäyttötunnit/viikko kevät/kesä/syysmuut: kunnan ulkopuol. varaukset (kpl/h)	7 +koululiikunta 360	6 +koululiikunta 360 35 /11 /33 kpl 47 /15 /46½ h 24 kpl /183 h	6 +koululiikunta 360 30	8 +koululiikunta 362 37 /6 /30 kpl 53½/14.½ /47h 15 kpl /137½h
Liikuntamahdollisuuksien tarjoaminen kuntalaisille	Tapahtumat + retket (kpl) Kerhotoiminta (kpl) Leiritoiminta (pv) Ohjatut kuntoliikuntaryhmät Uimakouluryhmät	7 4 5 syys 3 /kevät 4 5	7 4 5 4 6	10 4 5 4 4	11 kevät 4 /syys 1 5 4 6
Liikuntajärjestöjen tukeminen	€/asukas	2,18	2,40	2,42	2,28
Käyttökustannusten kehitys	Liikuntapaikkojen kunnossapito €/asukas Liikuntatoimen kokonaiskustannukset €/asukas		34,76 45,48	37,91 52,57	47,48 60,50

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- Asiakasmäärien, sekä liikuntapaikkojen, ja -alueiden määrien lisääntyessä työpaine ja kuormitus kunnossapitohenkilöstön osalta kasvaa.
- Alueiden kunnossapitoon keliolosuhteet tuovat epävarmuustekijöitä ja varsinkin talviliikunnan osalta vaihtelevat kelit aiheuttavat haastetta kunnossapitoon liittyen niin työntekijöille kuin käyttäjillekin.
- Pääosin tehtävät ja palveluiden järjestäminen on yksittäisen työntekijöiden vastuulla, eikä tehtävien ja vastuun jako työyhteisössä ole aina mahdollista.
- Liikuntapaikkojen ja-alueiden turvallisuusohjeiden lisääntyminen tuo oman haasteensa tehtävien hoitamiseen.
- Riittävien ohjaajaresurssien löytäminen on haasteellista ja kausittain hyvinkin vaihtelevaa

Sisäinen valvonta:

Liikunta- ja ulkoilualueiden turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota, laatimalla turvallisuusasiakirjat niin hiihtolatujen kuin uimarantojenkin käyttäjille. Valaistuilla laduilla on myös latukartat ja hiihtosuuntaopasteet nähtävillä.

Uimarantojen puhdistussukellus on suoritettu keväällä sukeltajien toimesta. Vesinäytteet otetaan 3 kertaa uimakauden aikana ja niiden avulla seurataan uimaveden laatua.

Koulukeskuksen liikuntasalin ilta- ja viikonloppukäyttäjille on annettu ohjeistus tilojen käyttöön käyttövuoroja myönnettäessä / avaimia haettaessa.

Urheilukenttäalueella ja kuntosalissa on käytössä kamera valvonta, jota voidaan tarvittaessa hyödyntää ilkivaltaa tms. selvitettyä, mutta myös tilanteissa, joissa työntekijälle tai käyttäjille epäillään aiheutuneen vahinkoa tms. alueen tai kaluston käytöstä johtuen.

Vaaratilanteet tai havaitut epäkohdat sekä kaluston ja hoitovälineiden kuntoon liittyvät asiat käydään läpi tarvittaessa yhdessä esimiesten ja työnjohdon kanssa.

7000 TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 309 100	1 210 810		1 210 810	1 214 831	4 021
Toimintakulut	-2 122 665	-2 193 100		-2 193 100	-2 182 572	10 528
Toimintakate	-813 565	-982 290	0	-982 290	-967 741	14 549

Suunnitelmapoistot - 508 547 €

Laskennalliset erät - 93 479 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan asukkaiden ja elinkeinoelämän tarvitsemien yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta ja ylläpidosta sekä hoitaa siihen kuuluva hallinto suunnitelmallisesti. Kunnan jätehuollosta vastaa Sammakkokangas Oy. Tekninen lautakunta huolehtii kunnan rakennuttamisen, vesi- ja jätehuollon, liikenneväylien, kiinteistöjen, rakennusvalvonnan, ympäristötoimen, sekä kaavoituksen valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä. Lisäksi pelastustoimi, eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto kuuluvat palvelualueeseen. Palvelualue tukee ja luo edellytyksiä kunnan muiden palvelualueiden tulokselliselle toiminnalle ja seuraa asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta.

Teknisen lautakunnan alaisuuteen kuuluu ympäristöjaosto, jonka vastuulla ovat rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävät. Esittelijöiden lisäksi jaostoon kuuluu viisi luottamushenkilöä, ts. puheenjohtaja sekä neljä jäsentä, joista yksi on kunnanhallituksen jäsen. Jaostosta tehtiin kunnan hallintosäännössä päätäntävaltainen elin ja ympäristölautakunta lakkautettiin 1.6.2017 alkaen. Teknisen lautakunnan suorassa alaisuudessa on maankäytön suunnittelu määrärahoineen.

Keskeisimmät painopistealueet vuonna 2018 olivat kevyen liikenteen väylien rakentaminen yhteistyössä ELY:n kanssa Uuraisten keskustan alueella Multiantielle, Häkintielle sekä Jyväskylätien suuntaan. Lisäksi yhteistyöhankkeena Äänekosken kanssa rakennettiin Kruunutie uudelle asemakaava-alueelle Hirvaskankaalla. Pölykankaantiestä perusparannettiin osa, sekä peruskorjattiin Oikotie taajamassa. Kiinteistöjen osalla tehtiin Kyyrämäisen koulun Kiepiässä merkittävät sisätilamuutostyöt.

Vesihuollon toiminta-alueet vahvistettiin Uuraisten kunnan ja vesiosuuskuntien toiminta-alueille ja vesityöryhmän toiminta aloitettiin vesilaitoksen taloudellisen tilanteen korjaamiseksi. Kunnaninsinööri irtisanoutui ja virka muutettiin tekniseksi johtajaksi. Kaavoituspalvelut järjestettiin yhteistyösopimuksen avulla Saarijärven kaupungin ja Uuraisten, Multian sekä Petäjaveden kuntien kesken.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Teknisen toimen henkilöstön osaaminen ja rajalliset resurssit		
	Mittari arviointikriteeri: <ul style="list-style-type: none"> • Osaaminen on ajan tasalla • Yhteistyö toimii • Joustavuus ja mutkattomuus asioinnissa • riittävän monipuolinen tontti- ja toimitilatarjonta 	Tavoitetaso 2018 <ul style="list-style-type: none"> • Koulutustarpeet kartoitetaan • Ratkaisujen etsiminen yhteistyössä yrittäjien ym. kanssa
Toteutuminen Henkilöstöllä on ollut hyvät mahdollisuudet kouluttautua. VVY:n koulutuksia käytiin mm. vesityökorttien uusimiseksi sekä vesityöryhmän ja vesihuoltolain osaamisen päivittämiseksi. Uusi asianhallintaohjelma Tweb otettiin käyttöön. Uuraisten vuokratalot Oy:n isännöinnin muutokset aiheuttivat lisätöitä teknisellä toimella. 150-juhlavuoden tonttialennuskampanja vilkastutti tonttimyyntiä. Yrittäjien kanssa on tehty mahdollisimman paljon yhteistyötä ja näin pyritty hyvään lopputulokseen.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Henkilöstön vaihtuminen, uusien toimintamallien muotoutuminen. Asianhallintaohjelman vaihtuminen, jonka opettelu vei aikaa koko henkilöstöltä. UVT Oy:n isännöinnin uusien talousohjelmien käytön opettelu aiheutti lisätyökuormaa. Mittavat investoinnit ja niiden hallinta pienillä henkilöresursseilla.

Sisäinen valvonta:

Sisäisen valvonnan painopistealueet:

- vuosisopimukset (pelastuslaitos, JE, JS-Puhdistamo)
- sähkösopimukset
- vesihuoltolaitoksen maankäyttösopimukset ja liittymäsopimukset
- urakkasopimukset ja hankinta-asiakirjat
- muut tekniset toimen sopimukset

7100 Hallinto ja muu toiminta

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	256 468	279 000		279 000	307 905	28 905
Toimintakulut	-434 399	-474 100		-474 100	-520 199	-46 099
Toimintakate	-177 931	-195 100	0	-195 100	-212 295	-17 195

Suunnitelmapoistot - 58 €
Laskennalliset erät - 55 918 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Hallinnon ja muun toiminnan alla on myös tekniset työt ja huolto (070110) sekä isännöintipalvelut (070150). Tavoitteena on ollut hoitaa asetetut tehtävät tehokkaasti / taloudellisesti talousarvion puitteissa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Teknisen toimen toimialajohtajan/kunnaninsinöörin irtisanoutuminen ja viran muuttaminen teknisen johtajan viraksi. Teknisen toimen työnjohtajan eläköityminen vuoden loppupuolella sekä Uuraisten vuokratilat Oy:n isännöintitehtävät.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Pienet henkilöstöresurssit ja henkilöstövaihdokset.

Sisäinen valvonta:

Sähköinen arkistointi ja asianhallinta

7200 Pelastustoimi

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot				0		0
Toimintakulut	-287 607	-287 540		-287 540	-290 442	-2 902
Toimintakate	-287 607	-287 540	0	-287 540	-290 442	-2 902

Suunnitelmapoistot 0 €

Laskennalliset erät -469 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus:

Keski-Suomen pelastuslaitos on vastannut pelastustoimilain (561/99) 4 §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta sopijakuntien alueella 1.1.2004 alkaen. Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja antaa nopeaa ja tulokSELLISTA apua onnettomuustilanteissa kaikissa olosuhteissa.

Ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojaaminen ja pelastaminen onnettomuuksien ja tuhojen vaikutuksilta sekä niistä aiheutuvien vahinkojen rajoittaminen ja seurausten lieventäminen. Yleistä vaaraa aiheuttavien onnettomuuksien ennalta ehkäisy ja niihin varautuminen. Tehtäviä on hoitanut Uuraisten VPK ry Keski-Suomen pelastuslaitoksen kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Keski-Suomen pelastuslaitoksen palvelut ovat kehittyneet pelastustoimen organisaation sisällä ja tärkeimpien yhteistyötahojen välillä kiinteäksi toimintamuodoksi.

Sisäinen valvonta:

Pelastuslaitoksen vuosisopimus

7300 Vesihuoltolaitos

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta- tuotot	317 804	281 010		281 010	314 991	33 981
Toimintakulut	-466 942	-504 460		-504 460	-447 751	56 709
Toimintakate	-149 138	-223 450	0	-223 450	-132 761	90 689

Suunnitelmapoistot - 192 457 €

Laskennalliset erät - 28 720 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tuottaa ja toimittaa toiminta-alueellaan oleville kiinteistöille laatuvaatimukset täyttävää talousvettä mahdollisimman häiriöttömästi. Viemärlaitos huolehtii toiminta-alueellaan jätevesien johtamisesta ja puhdistamisesta sille asetettujen vaatimusten mukaisesti. Uuraisten kunta ei itse käsittele jätevesiä vaan jätevedet johdetaan kirkonkylästä, Jokihaarasta ja Kynnämöisiltä Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle Jyväskylään. Hirvaskankaan alueen jätevedet johdetaan Äänekosken Energian jätevesipuhdistamolle.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Pidetään veden laatu tavoitearvoissa ja ylläpidetään mahdollisimman häiriötöntä vedenjakelua. Kuluttajien kannalta haitallisimpia asioita ovat nimenomaan toimituskatkokset ja niiden jälkeiset laatuhäiriöt käyttövedessä. Uusien tonttialueiden infraverkko rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja rakentamiskustannukset huomioidaan tonttien myyntihinnoissa.

Kesä 2018 oli loppuvuotta kohden erittäin kuiva, joten vettä jouduttiin ostamaan Jyväskylän Energia Oy:ltä. Myös monilta yksityisiltä kaivonomistajilta kuivuivat omat kaivot. Peltokankaan vedenottamon varavedensyötön rakentaminen Lanneveden vesiosuuskunnan verkostoon saatiin viimeisteltyä vuoden lopussa. WSP-työkalua täydennettiin vesiosuuskuntien kanssa yhteistyössä ja vesityöryhmä perustettiin kunnan vesihuollon tilanteen kartoittamiseksi ja parantamiseksi.

Vuonna 2018 vesi- ja viemäriverkoston saneerausta tehtiin kevyen liikenteen väylien yhteydessä vuotovesien poistamiseksi viemäriverkostosta. Vesilaitoksen kaukovalvonta päivitettiin valokuituverkon varaan. Vesilaitoksen liittymismaksutulot kirjataan kunnan taseeseen. Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet vahvistettiin vuoden lopussa kunnan vesihuoltolaitoksen sekä vesiosuuskuntien alueilta Äänekosken Energian toiminta-alueita lukuun ottamatta. Äänekosken Energian toiminta-alue pyritään vahvistamaan vuoden 2019 aikana.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Vesihuollon toimivuus		
	<p>Mittari Arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> vedensaannin turvaaminen kaikissa olosuhteissa uusien alueiden rakentaminen valmiiksi ennen tonttialueen avaamista myyntiin Yhteistyö kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien kanssa 	<p>Tavoitetaso 2018</p> <ul style="list-style-type: none"> Vesiosuuskuntien avustuksiin v. 2018 on varattu 50.000 euroa

	<ul style="list-style-type: none"> • Pumpatun jätevesimäärän vähentäminen 	
Toteutuminen: Vesiosuuskuntien avustuspäärahaperusteita muutettiin, josta syystä 50 000e ei käytetty. Vesityöryhmän kautta yhteistyö vesiosuuskuntien kanssa lisääntyi. Vesitaksoja nostettiin.		

Merkittävimmät kustannukset vuonna 2018

JS-Puhdistamon jätevesien käsittelymaksut ja Jyväskylän Energia jätevesien johtaminen puhdistamolle, yhteensä -173 200 €

Kunnossapidettävää verkostoa:

Vesi -ja viemäriverkostoa kunnan vesilaitoksen alueella (keskustan alueella) **33km**.

Siirtolinjat:

Jyväskylä-Uurainen 12,7km. Uurainen - Kelloperä 3,7km. Pöykankaantie- Remulanraitti 4,5km. Uurainen-Peltokankaan vedenottamo 4,1 km. Siirtolinjoja yhteensä 25 km.

Yhteensä koko verkosto 58km.

Vesilaitoksella on myös ylläpidettäviä jäteveden pumppaamoja 19 kpl sekä yksittäisiä kiinteistöpumppaamoja.

Veden laskutus:

Vesiosuukunnat noin 17 000 m³
 Kunnan omat kiinteistöt 7000 m³ (koulu, vanhainkoti, terveysasema, päiväkotit, jne)
 Asuinrakennukset 40 000m³

Yhteensä noin 67 000m³

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Pitkät verkostot ja pienet vesihuoltolaitoskohtaiset asiakasmäärät. Vesijohtoverkoston kunto ja verkoston vuotolanteisiin liittyvät likaantumiskit, pitkät välimatkat, vesihuoltolaitoksen toimivuus ja veden laatuhäiriöt, onnettomuudet ja ilkvallan uhka. Viemäriverkoston kunto, jätevesipumppaamoiden toiminta, hu-levedet. Pienet henkilöresurssit.

Sisäinen valvonta:

Vesihuoltolaitoksen maankäyttösopimukset ja liittymäsopimukset.

7400 Rakennukset

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	281 508	293 600		293 600	289 983	-3 617
Toimintakulut	-300 807	-305 100		-305 100	-289 178	15 922
Toimintakate	-19 299	-11 500	0	-11 500	805	12 305

Suunnitelmapoistot -24 131 €
 Laskennalliset erät 89 203 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito pohjautuu säännölliseen kiinteistöhoitotyöhön. Kiinteistöjä kunnostetaan ja ylläpidetään vuosittain siten, että tiloissa mahdollistetaan käyttäjäryhmien edellyttämä toiminta turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. Kiinteistöjen hoidosta vastaavat hallintokunnat ja tekninen toimi antaa asiantuntija-apua ylläpitoa suunniteltaessa. Tähän toimintamalliin ollaan tekemässä muutos vuoden 2019 aikana muodostettavan tilapalvelumallin avulla.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Energiaseurantaohjelman käyttäminen kaikissa kiinteistöissä.

Kiinteistöautomaation ja kiinteistöjen valvontaohjelmien päivittäminen niin että voidaan hyödyntää valokuituverkko kiinteistövalvonnassa. Uuden Hirvasen koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen ja Kyynämöisten Kiepin sisätilojen muutostyöt.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Tyhjiillään olevat kiinteistöt ja vuokratilat. Kiinteistöjen kunto ja kunnostustarve.

Sisäinen valvonta:

- urakkasopimukset ja hankinta-asiakirjat
- muut tekniset toimen sopimukset
- Kiinteistöjen kaukovalvonta ja energiaseuranta

7500 Liikenneväylät

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	714	1 200		1 200	1 596	396
Toimintakulut	-264 098	-222 400		-222 400	-248 155	-25 755
Toimintakate	-263 384	-221 200	0	-221 200	-246 559	-25 359

Suunnitelmapoistot - 287 774 €

Laskennalliset erät - 41 358 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus:

Liikenneväylien hoidossa pyritään turvaamaan kuntalaisille turvallinen, esteetön, hyväkuntoinen ja viihtyisä liikenneympäristö. Uusien kaava-alueiden katujen ja tonttialueiden tiet sekä katuvalaistus rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Liikenneturvallisuuden parantaminen rakennus- ja kunnossapitotoimin. Katuvalaistuksen saneeraus energian säästön vuoksi ja kunnossapitokustannusten pienentämiseksi.

Menot sisälsivät 60.000 € avustuksina yksityisteille. Kaavateiden talvikunnossapitokilpailutus on tehty lokakuussa 2017. Sopimusjakso on neljä (4) vuotinen.

Uudet hankkeet: Kevyen liikenteen väylien rakentaminen keskustassa Multiantielle, Jyväskyläntielle ja Häkintielle, Kruunutie Hirvaskankaalle, Pölykankaantien osittainen perusparannus sekä Oikotien perusparannus.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Liukkaudentorjunta ja niiden aiheuttamat henkilövahingot.

Sisäinen valvonta:

Kunnossapitosopimukset ja niiden valvonta.

7600 Puistot ja muut alueet

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot				0		0
Toimintakulut	-14 596	-24 200		-24 200	-24 579	-379
Toimintakate	-14 596	-24 200	0	-24 200	-24 579	-379

Suunnitelmapoistot - 4 128 €

Laskennalliset erät - 5 479 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus:

Puistojen ja leikkikenttien kunnossapito. Yleisten alueitten osalta pyritään luomaan kirkonkylän alueesta siisti ja viihtyisä ympäristö. Kunnan teknisellä toimella ei ole osoitettuna vakituista työvoimaa yleisten alueiden ylläpidolle, vaan työt pyritään tekemään työllistämistukisten avulla. Talousarvioehdotuksessa on varattu ”tekniset työt ja huolto”- kustannuspaikan alle työllistämistukisten palkat.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Uuden ison aktiviteettiipuiston suunnittelun edistäminen keskusurheilukenttä-hankkeen ohella. Suunnittelu vietiin kustannusten laskentatasolle saakka. Hanke siirrettiin valtuustossa vuodella eteenpäin.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Asukkaiden tyytymättömyys ja leikkikenttävälinen yleiskunto, monta erillistä leikkipuistoa kunnan alueella. Osittain vaaralliset leikkivälineet.

Sisäinen valvonta:

Säännölliset tarkastukset.

7700 Sorakuopat

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	50 339	30 000		30 000	35 376	5 376
Toimintakulut	-2 333			0	-1 013	-1 013
Toimintakate	48 006	30 000	0	30 000	34 363	4 363

Suunnitelmapoistot 0 €

Laskennalliset erät -243 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus:

Kunnalla on soranottoaikat Köntysmäessä sekä Rajalan tila Höytiällä.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Sorakuopat pyritään pitämään tuotannollisessa käytössä, lupa-asioiden takia Rajala- tilan soranotto jouduttiin hetkellisesti keskeyttämään ja alueelle teetettiin uusi maa-ainesten ottamissuunnitelma sekä tarvittavat lupaehtojen mukaiset korjaustoimet.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Ympäristövahingot soraoton yhteydessä sekä soranottoaikojen lupa-asiat.

Sisäinen valvonta:

- Sopimukset
- Lupaehtojen valvonta

7800 YMPÄRISTÖTOIMI

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	89 323	83 000		83 000	80 680	-2 320
Toimintakulut	-205 603	-206 340		-206 340	-202 051	4 289
Toimintakate	-116 280	-123 340	0	-123 340	-121 371	1 969

Suunnitelmapoistot 0 €
 Laskennalliset erät -26 359 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja, Rakennustarkastaja, Ympäristösihteeri

Toiminnan kuvaus:

Ympäristönsuojelu on teknisen lautakunnan alaisen ympäristöjaoston tulosityksikkö, joka vastaa kunnan vastuulla olevista lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hallinnosta ja hoidosta (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 1986/64). Uuraisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristöjaosto. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu erityislaissa säädettyjen tehtävien lisäksi ympäristönsuojelun suunnittelu ja kehittäminen, ympäristön tilan seuranta, ohjaus ja neuvonta, lausunnot, esitykset ja aloitteet, ympäristönsuojelua koskeva tiedotus, valistus ja koulutus ja yhteistyön edistäminen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on lupa- ja valvontaviranomaistehtävänsä lisäksi toimia paikallistason yleisen ympäristönsuojelun edunvalvojana. Tässä tehtävässään se toimii erityislainsäädännön perusteella itsenäisessä ja riippumattomassa asemassa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen voidaan siten katsoa myös pitkällä tähtäimellä ajavan kestävä kehityksen ja samalla kunnan yleistä etua vaikka yksittäistapauksissa tämä voi olla ristiriidassa esimerkiksi kunnan elinkeinopoliittisen edun kanssa. Ympäristöjaosto vastaa lisäksi kunnan rakennusvalvonnan poikkeuslupakäsittelystä, joihin kuuluvat mm. huolehtiminen hyvän rakennustavan edistämisestä.

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta

näkökulmasta.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Henkilöstöresurssit ovat niukat. Henkilöstön sairaus- tai muita poissaoloja ei kuitenkaan ollut merkittävästi ja tärkeimmät työt saatiin pääsääntöisesti hoidettua.

Sisäinen valvonta:

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- rakennuslupa-asiakirjat
- maankäytösopimukset ja maanhankinta-asiakirjat
- tilojen osto- ja myyntiasiakirjat
- ympäristötoimen asiakirjat
- kaavoitukseen liittyvät asiakirjat

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus/rakennusvalvonta: Vastaa rakentamiseen liittyvistä lupa-asioista, neuvonnasta ja valvonnasta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Toimintatapoja pyrittiin edelleen tehostamaan ja keskittämään lupiin liittyvää neuvontaa Lupapisteeseen. Edelleen rakennusvalvonnassa jouduttiin skannaamaan melko paljon asiakirjoja Lupapisteeseen asiakkaan puolesta. Kaikista rakennusvalvonnan luvista ja ilmoituksista käsitellään kuitenkin lähes 100 % suoraan sähköisesti Lupapisteeseen kautta. Paperihakemuksella toimitettiin käytännössä ainoastaan joitakin toimenpideilmoituksia, jatkoaikahakemuksia ja työnjohtajahakemuksia/-ilmoituksia. Vanhan paperiarkiston skannaamista ei saatu merkittävästi jatkettua vuonna 2018.

Lupapisteessä tapahtuvaa sähköistä arkistointia ei saatu vietyä tavoitteen mukaisesti eteenpäin vuonna 2018. Myöskään Uuraisten kunnan uutta rakennusjärjestystä ei saatu vietyä tavoitteen mukaisesti hyväksyntään vuoden 2018 aikana.

Rakennuslupien lupamäärä laski vuonna 2018 edellisvuoteen verrattuna. Rakennuslupien määrä ei kuitenkaan ole suoraan verrannollinen muuhun rakennusvalvonnan ohjaukseen ja neuvontaan, jota vuonna 2018 tehtiin paljon. Erona aikaisempaan oli myös työtehtävien jakautuminen rakennusvalvonnassa. Toimistosihteerin tilalle palkatun suunnitteluavustajan työnkuvan muutoksen johdosta aiemmasta poiketen rakennustarkastaja hoiti käytännössä rakennusvalvonnan tehtävät itsenäisesti, lukuun ottamatta rakennuslupien laskutusta.

Tonttimarkkinointiin panostettiin juhlavuosiesitteellä ja tonttialennuskampanjalla. Tavoitteen mukaisesti keskustan alueelta saatiin myytyä kaksi tonttia lisämaaksi sekä kolme rakennettua vuokratonttia. Lisäksi vuoden 2018 aikana myytiin yksi yritystontti Hirvaskankaan Mursketieltä, ja Heikkilänlahden kahden rantatontit kaupat tehtiin myös.

Rakennusvalvontataksoja korotettiin noin 10 %:lla.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Rakennusvalvonta		
	Mittari arviointikriteeri: <ul style="list-style-type: none"> • joustava rakennusvalvonta • palveluiden saavutettavuus matalan kynnyksen asiointi	Tavoitetaso 2018 <ul style="list-style-type: none"> • joustavat virasto- ja sähköiset palvelut • ihmisläheinen kanssakäyminen kuntalaisten kanssa koko organisaatiossa
Toteutuminen <p>Asiakaspalvelua tehtiin monipuolisesti ja paljon vuoden 2018 aikana. Sähköisen asioinnin merkitys korostui ja suurin osa asioinnista hoidettiin puhelimitse sekä sähköisesti sähköpostin tai Lupapisteiden välityksellä.</p> <p>Rakennustarkastaja hyödynsi paljon Telia VIP palvelua ja sähköpostin poissaoloviestiä mahdollisista poissaoloista tiedottamiseen, jotta asiakas sai tiedon, milloin viranhaltija on seuraavan kerran tavoitettavissa. Lisäksi vastaamatta jääneisiin puheluihin pyrittiin aina soittamaan takaisin asiakaspalvelun laadun takaamiseksi.</p>		

Ympäristönsuojelu

Toiminnan kuvaus: Ympäristötoimen tehtävänä on edistää ja valvoa ympäristönsuojelun toteutumista sekä kehittää viihtyisää asuin ympäristöä. Yksikön viranomaistehtäviä ovat lupien ja ilmoitusten käsittely, lausunnot muille viranomaisille sekä valvonnat. Lisäksi seurataan ympäristön tilaa sekä opastetaan kuntalaisia ja yrityksiä ympäristönsuojeluasioissa. Toimii yleisen ympäristönsuojelun edun valvojana. Tässä tehtävässään toimii erityislainsäädännön perusteella itsenäisessä ja riippumattomassa asemassa kunnassa. (64/1986, 6 §)

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Keskeisenä painopistealueena kunnan ympäristötoimessa on ollut kunnan maa-ainesalueiden valvonta, niiden luvitusasiat ja valitusmenettelyyn kuuluvat asiat, kuten lausuntojen ja vastineiden laatiminen. Muita kohteita ovat olleet vesien suojeluun liittyvät tarkkailut ja viranomaistehtävät. Uutena työtehtävänä on ollut suunnitelmalliset ympäristöluvallisten toimintojen valvontatehtävät, jotka perustuvat laadittuun valvontasuunnitelmaan ja -ohjelmaan. Jätelain valvontatoimia on kunnassa myös riittänyt. Jätevesiasetuksen siirtymäajan päättymisen läheisyys on lisännyt jätevesijärjestelmiin liittyviä kyselyitä kuntalaisilta. Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden vahvistamisprosessi on lisännyt neuvontatarvetta. Neuvonnan painopistealueena ovat olleet ns. herkät alueet (100 m rantavyöhyke ja pohjavesialueet), joilla uuden jätevesiasetuksen mukainen siirtymäaika päättyy 31.10.2019.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Lupahakemusten käsittelyaika, ympäristön hyvän tilan säilyttäminen tai siihen pääseminen. Neuvonnan ja ohjauksen saavutettavuus ja tehokkuus. Riittävä työaikaresurssi työtehtävien hoitamiseen.		
	Mittari arviointikriteeri: Lupamäärät, tehdyt valvonnat, päätökset, analyysitulokset, valitukset	Tavoitetaso 2018 Haetut luvat käsitelty minimiajassa, lupien pysyvyys oi-

		keusasteissa, valvontaohjelman mukaiset valvontakäynnit, velvoitetarkkailutulokset. Neuvonnan ja ohjeistuksen vaikuttavuus tehtyihin toimenpiteisiin nähden.
--	--	--

Toteutuminen

Maa-aineslupien valvonta toteutui täysimääräisesti kohteissa tehtävien tarkastuskäyntien suhteen. Kahden kohteen maisemointityö on tekemättä, vaikka lupa-aika on päättynyt. Näiden suhteen valvontaa, valvontamaksuja ja yhteydenottoja maanomistajiin jatketaan. Ottotoiminnan keskeyttäminen on määrätty yhdelle kohteelle. Ottotoiminnan keskeytykset eivät ole tulleet kohteille, jolle aikaisemmin on jouduttu luparikkomusten takia tämä määräämään, eli tehdyt toimet on voitu katsoa olleen valvonnan suhteen tehokkaat. Kuntaan jätetyt lupahakemukset on voitu käsitellä minimiajassa. Roskaamisasioita kunnassa riittää, mutta näihin ei olla voitu resurssipuutteen takia täysimääräisesti puuttua. Toimenpiteet on kohdennettu ns. yleisöilmoitusten perusteella aloitettuihin kohteisiin. Ympäristöluvallisten toimintojen valvontaohjelman mukaiset valvonnat ovat lisänneet työtehtäviä, mutta näiden täysimääräinen toteuttaminen ei ole onnistunut resurssipulan takia. 2018 valvomattomat kohteet on siirretty vuodelle 2019.

Tavoite	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
1.Ympäristönsuojelun valvonta	Lupien valvonta, maastokäynnit, neuvonta	5 ympäristölupaa, 2 maa-aineslupaa .Valvontaohjelman ja -suunnitelman valmistelu aloitettu. Pohjavesien suoje-lusuunnitelma aloit-tettu. Ilmoituksien käsit-tely. Asfalttiaseman rekisteröinti	8 uutta lupaa (4 maa-aines- ja 4 ympäristölupaa) HO:ssa yksi ojitus-lupa ja yksi ympä-ristölupa Pohjavesialueiden suoje-lusuunnitelma tehty	5 uutta lupaa (3 maa-aines ja 2 ympäristölupaa) HO:ssa yksi maa-aineslupa Pohjavesialueiden suoje-lusuunnitelman toimenpide-ohjelman mukaiset toimet	5 uutta lupaa (2 maa-aines ja 3 ympäristö-lupaa) HO:sta ojituslupa uu-delleen käsittelyyn. Kahdesta ympäristö-luvasta valitettu HO:lle. Luontoselvitys Akko
2.Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn ohjaus	Neuvonta/ohjeis-tus	Jätevesihankkeen neuvonta Iso ja Pieni-Uurainen Neuvonta +raken-nusvalvonnan kanssa yhteistyö	Haja-asutuksen jä-tevesien käsittelyn ohjaus Toiminta-alueiden vahvistaminen	Haja-asutuksen jä-tevesien käsittelyn ohjaus, lausunnot jätevesijärjestel-mistä rakennusval-vontaan	Haja-asutusalueiden jätevesikäsitteilyn oh-jaus, lausunnot ra-kennusvalvontaan, Toiminta-alueiden vahvistaminen
3.Maa-aineslupien hoito	Uudet luvat, val-vonta	2 uutta lupaa, toi-nen yhteiskäsittely-lupa MaL 4 a §, yksi käsittelyssä 23 valvontaa	4 uutta lupaa 23 valvontaa Maisemointitöiden tarkastus 3, val-vottu 27 Pakkokeinopäätök-set 2 HO:ssa yksi lupa	3 uutta maa-aines-lupaa 23 valvontaa, maisemointityön valvonta HO:sta päätös	2 maa-aineslupaa, 23 valvontaa. HO:lle 2 valitusta, näihin vastineet. toi-nen maa-ainesluvan valitus hylätty-> vali-tuslupa KHO?/lain-voimainen
4.Vesistöjen tilan seuranta ja kunnos-tuksen kehittäminen	Vesistötutkimuk-set, kunnostustoi-met	Nostohankkeen pohjapadon tark-kailu, veden korkeuden tarkkailu, sinilevätarkkailu	Nostohankkeen tarkkailu, padon valvonta, veden korkeuden tarkkailu 5 x. Sinilevätark-kailu 19 x, Kyynä-möisen vedenlaatu, Kaijanjärven vesi-näytteiden otto, kuntoselvitys	Nostohankkeen tarkkailu, sinile-vätarkkailu Kyynö-möinen, vesinäyt-teiden otto Nautti-ainen ja Kaijanjärvi	Nostohankkeen tark-kailu 5 x, sinile-vätarkkailu 19 x. Nauttiaisen vesinäyte 2 x, Kaijanjärvi 1 x, Iso-Ahveninen 1 x. Pohjavesialueiden suoje-lusuunnitelman toimenpideohjelman mukaiset toimet

5.Ympäristön viihtyvyys	Luontopolut, kylä- ja keskustan maisemat, luonnonsuojelualueet	Hankasuon luonnonsuojelualueen perustaminen	Kontionjälki luontopolun kunnostus selvitys Metsähallitus/Kangashäkkiset ry, Senioripuistoon vesikasvien hankinta	Kontion jälki luontopolkun kummisopimus, kunnostus sopimus. Leinikin puiston vesikasvit	Kontionjälki luontopolun kummisopimus allekirjoitettu, Kangashäkkiset ry
6. Jätehuollon ohjaus ja valvonta	Tarkastuskäynnit, valistus	Neuvonta Roskaamisasioiden hoitaminen Tarkastukset, vips	Neuvonta Jätehuollon valvonta, roskaamisasiat, hallintopakko 1, Jätevesineuvonta 13 kpl	Neuvonta, jätehuollon valvonta 6 kpl, hallintopakko 1, lausunnot	Neuvontaa 5 kpl, jätehuollon valvontaa 6 kpl, hallintopakko 1, lausuntoja 2.
7.Vesihuoltolait. toiminta-al. vapautushakemukset	Lukumäärä	Toiminta-alueita ei vahvistettu, ei vapautuksia	Toiminta-alueita ei vahvistettu, ei vapautuksia	Neuvontaa n. 20 kpl	Neuvontaa 30 kpl, kolme vapautushakemusta ei vielä käsitelty, ei lainvoimainen ta
8. Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma ja -ohjelma	Tehdyt valvontakäynnit	-	Laadittu ja hyväksytty valvontaohjelma ja -suunnitelma syksy 2017	Tehty 2 kpl	Tehty 2 kpl + maa-ainelupien yhteydessä tark. ymp.lu-pamääräykset

7900 Maankäytön suunnittelu

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	TA -muutokset	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	312 944	243 000		243 000	184 300	-58 700
Toimintakulut	-146 281	-168 960		-168 960	-159 204	9 756
Toimintakate	166 664	74 040	0	74 040	25 096	-48 944

Suunnitelmapoistot 0 €
Laskennalliset erät - 24 136 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Pyritään varmistamaan riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta eripuolilla kuntaa asuntorakentamisen ja yritystoiminnan tarpeisiin sekä turvaamaan aluevaraukset virkistyskäyttöä, liikennettä ym. tarpeita varten. Maankäytön suunnittelulla pyritään varmistamaan ympäristö- ym. näkökohtien huomiointi aluevarauksissa.

Suunnittelukaudella pyritään etsimään kunnan maanhankinnan painopistealueet asunto- ja yritystonttien turvaamiseksi pitkällä aikavälillä.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Yleiskaavoitus:

Vuonna 2016 aloitettu rantayleiskaavan muutos sai lainvoiman vuonna 2018 muutamaa valituskohdetta lukuun ottamatta.

Asemakaavoitus:

Hirvaskankaan asemakaavan muutos ja laajennus sai lainvoiman vuonna 2018.

Suunniteltua Keskustan alueen asemakaavamuutosta Yleiskaavassa merkityllä C-alueella sekä Akonpuron asemakaavan laajennusta ei aloitettu vuoden 2018 aikana.

Pohjakartta:

Uuraisten Hirvaskankaan alueen ilmakehuus suoritettiin ja pohjakartoitustyö tilattiin.

Tonttimyynti

Pihatie-palvelu irtisanottiin, alennuskampanja -15% koski kaikkia kunnan tontteja.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Maankäytön suunnittelu		
	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2018
	<ul style="list-style-type: none"> • painopisteet Jokihaara, keskustaaajama, Hirvaskangas • huomioidaan olemassa ja lähellä oleva yhdyskuntarakenne ja kaava-alueiden läheisyys. • huomioidaan maanhankinnassa myös VT4:n moottoritien jatkamisen yhteyteen rakentuva liittymä, mikä nopeuttaa liikennettä Jyväskylään • työpaikkarakentamisen työllistävä vaikutus • tonttien tulee olla veto-voimaisia ja kilpailukyisiä • yritystonttien myynti- ja vuokrausehdot, tarvittaessa joustavuutta. 	<ul style="list-style-type: none"> • erikokoiset tontit • laaditaan maankäytön yleissuunnitelma, määritellään maanhankinnan painopistealueet • laaditaan maanosto- ja myynti hinnasto • tonttimarkkinoinnin kehittäminen • messuille osallistuminen • tieyhteyksien ja muun yhdyskuntatekniikan toteutus • omakotitalotontteja 5 kpl • yritystontteja 1 kpl
Toteutuminen		
<p>Uusia kaavoitushankkeita ei vuoden 2018 aikana käynnistetty, vaan kesken olleet rantayleiskaavan muutos sekä Hirvaskankaan asemakaavan muutos ja laajennus saatettiin valmiiksi ja voimaan.</p> <p>Maankäytön yleissuunnitelmaa ei laadittu eikä maanhankinnan painopistealueita käsitelty maankäyttöryhmää tarkemmin. Maanosto- ja myyntihinnastoa ei laadittu.</p> <p>Tavoitteen mukaisesti osallistuttiin rakennusmessuille ja tonttikauppaa vauhdittamattaan pidettiin alennuskampanja 150-juhlavuoden kunniaksi. Rakentamattomia omakotitalotontteja myytiin 2 kpl ja jo rakennettuja mutta aiemmin vuokrattuja myytiin 3 kpl. lisäksi keskustan Rinnetieltä ja Riihtieltä myytiin yhdet tontit lisämaaksi olemassa oleviin asuinkeinteistöihin ja Mursketieltä myytiin yksi yritystontti. Täten voidaan katsoa, että tontinmyyntitavoitteissa vuonna 2018 onnistuttiin.</p>		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Yksityisten maanomistajien omistuksessa on kunnan alueella merkittävästi asemakaavan asuintontteja. Kunnalla on velvollisuus rakentaa asemakaava-alueilla kadut ja kunnallistekniikka, eivätkä yksityisen maanomistajan sekä kunnan aikataulut ja intressit näissä välttämättä kohtaa. Keskustan asemakaava-alueelle kunta joutui toteuttamaan kadun ja kunnallistekniikan lisämäärärahalla, koska siihen ei oltu osattu varautua talousarviossa.

Sisäinen valvonta:

Tiedottaminen, avoimuus kaavavalmistelun osalta.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

(sis. sisäiset ja ulkoiset erät)

euro

euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutoksen jälkeen	Poikkeama %
Toimintatulot	4 616 150,00	0,00	4 616 150,00	4 579 900,10	-36 249,90	-0,8
Myyntitulot	2 787 010,00		2 787 010,00	2 776 347,20	-10 662,80	-0,4
Maksutulot	901 640,00		901 640,00	873 730,17	-27 909,83	-3,1
Tuet ja avustukset	228 200,00		228 200,00	304 783,78	76 583,78	33,6
Muut toimintatulot	699 300,00		699 300,00	625 038,95	-74 261,05	-10,6
Valmistus omaan käyttöön	10 000,00		10 000,00	20 253,56	10 253,56	102,5
Toimintamenot	-23 602 860,00	-352 000,00	-23 954 860,00	-24 653 707,39	-698 847,39	2,9
Henkilöstömenot	-9 465 480,00	-110 000,00	-9 575 480,00	-9 589 016,49	-13 536,49	0,1
Palvelujen ostot	-11 310 020,00	-120 000,00	-11 430 020,00	-11 924 826,44	-494 806,44	4,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 335 500,00		-1 335 500,00	-1 457 887,56	-122 387,56	9,2
Avustukset muille	-1 181 770,00	-122 000,00	-1 303 770,00	-1 336 049,64	-32 279,64	2,5
Muut toimintamenot	-310 090,00		-310 090,00	-345 927,26	-35 837,26	11,6
Toimintakate	-18 976 710,00	-352 000,00	-19 328 710,00	-20 053 553,73	-724 843,73	3,8
Verotulot	10 740 000,00		10 740 000,00	10 655 663,34	-84 336,66	-0,8
Valtionosuudet	9 080 600,00		9 080 600,00	9 070 242,00	-10 358,00	-0,1
Rahoitustulot ja -menot:	125 700,00	0,00	125 700,00	-36 896,55	-162 596,55	-129,4
Korkotulot muilta			0,00		0,00	
Muut rahoitustulot muilta	252 000,00		252 000,00	195 787,39	-56 212,61	-22,3
Korkomenot	-78 000,00		-78 000,00	-60 514,67	17 485,33	-22,4
Muut rahoitusmenot	-48 300,00		-48 300,00	-172 169,27	-123 869,27	256,5
Vuosikate	969 590,00	-352 000,00	617 590,00	-364 544,94	-982 134,94	-159,0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 307 510,00	0,00	-1 307 510,00	-1 281 820,44	25 689,56	-2,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 307 510,00		-1 307 510,00	-1 281 820,44	25 689,56	-2,0
Tilikauden tulos	-337 920,00	-352 000,00	-689 920,00	-1 646 365,38	-956 445,38	138,6
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	14 900,00		14 900,00	14 967,06	67,06	0,5
Varaustan lisäys(-) tai vähennys(+)						
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)						
Tilikauden yli- tai alijäämä	-323 020,00	-352 000,00	-675 020,00	-1 631 398,32	-956 378,32	141,7

Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					
*Kunnan tulovero	9 513 000		9 513 000	9 494 284,43	-18 715,57
*Osuus yhteisöveron tuotosta	599 000		599 000	532 228,73	-66 771,27
*Kiinteistövero	628 000		628 000	629 150,18	1 150,18
Yhteensä	10 740 000	0	10 740 000	10 655 663,34	84 336,66

Verotulot	Tp 2018	Tp 2017	Tp 2016
*Kunnan tulovero	9 494 284,43	9 651 848,84	9 353 395,41
*Osuus yhteisöveron tuotosta	532 228,73	600 508,90	521 354,85
*Kiinteistövero	629 150,18	594 935,42	584 582,51
Yhteensä	10 655 663,34	10 847 293,16	10 459 332,77

	Tulovero- prosentti	Tulovero euro	Muutos-%
Verovuosi 2013	19,5	8 307 565	4,45
Verovuosi 2014	20,5	9 063 324	9,10
Verovuosi 2015	20,5	9 174 232	1,22
Verovuosi 2016	20,5	9 428 936	2,78
Verovuosi 2017	20,5	9 316 284	-1,19
Verovuosi 2018	20,5		

Kiinteisöveroprosentit	2018	2017
*Yleinen	1,05	1,00
*Vakituinen asunto	0,43	0,45
*Muu asuinrakennus	1,10	1,00
*Rakentamaton rakennuspaikka	2,50	2,50
*Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet					
*Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset				9 640 446	
*Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet oikaisu v:lta 2017				-571 955 1 751	
*Harkinnanvarainen valtionosuiden korotus					
Yhteensä	9 080 600		9 080 600	9 070 242	-10 358

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

INVESTOINNIT 2018	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
euroa					
YLEISHALLINTO					
Laajakaista			0	-5 000	-5 000
Talous- ja henkilöstöhall.ohjelmat	-20 000		-20 000	-9 660	10 340
SOSIAALI- ja TERVEYSTOIMI					
Vanhainkoti (parkkipaikka, kulunvalvonta)	-36 000		-36 000	-33 841	2 159
OPETUS- JA KULTTUURITOIMI					
Päiväkotien piha-alueet	-20 000		-20 000	-19 983	17
Kyynämöisten koulun sos.tilat	-20 000		-20 000	-52 836	-32 836
Koulujen atk-laitteet	-47 000		-47 000	-35 641	11 359
			0		
Liikuntapuisto	-20 000		-20 000	-17 746	2 254
Hirvasen lähiliikuntapaikka	-80 000		-80 000	-100 461	-20 461
*Tulot	37 000		37 000	38 000	1 000
MUUT PALVELUT					
Yleiset tiet	-320 000		-320 000	-314 862	5 138
Kadut	-278 000	-65 000	-343 000	-352 151	-9 151
			0		
Kunnanviraston remontti	-15 000		-15 000	-20 641	-5 641
Vesilaitos	-12 000		-12 000	-19 912	-7 912
Viemärlaitos	-27 000		-27 000	-17 663	9 337
Tontit ym. maa-al.					
*ostomenot	-100 000		-100 000	-101 880	-1 880
*myynnin kirjanpitoarvo	50 000		50 000	65 102	15 102
Asunto-osakkeet					
*myynnin kirjanpitoarvo	50 000		50 000		-50 000
NETTOMENOT YHTEENSÄ	-858 000	-65 000	-923 000	-999 175	-76 175
Investointimenot yhteensä	-995 000	-65 000	-1 060 000	-1 102 277	-42 277
Investointitulot yhteensä	137 000	0	137 000	103 102	-33 898
Investoinnit, nettomenot yht.	-858 000	-65 000	-923 000	-999 175	-76 175

Investointien sisältö tarkemmin:
Laajakaista ja talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmat:

Uuraisten kunnanvaltuuston päätös 28.5.2018 §: 24, jossa kunta päättää merkitä 331 kappaletta yhtiön uusia osakkeita hintaan 5000 €. Merkintä toimeenpantiin kunnanhallituksen 4.6.2018 §:ssä 136 tekemällä

toimeenpanopäätöksellä ennen hallinto-oikeuden 27.6.2018 antamaa täytäntöönpanokieltoa.

Talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmistoja päivitettiin suunnitellun yhteistyössä Inmicsin ja CGI:n kanssa.

Vanhainkoti, parkkipaikka ja kulunvalvonta:

Kuukankodin ja terveysaseman parkkipaikkojen lisäämiseksi rakennettiin Rinnetien varteen uusi parkkipaikka kunnan omistamalle maa-alueelle. Pysäköintialuetta ei toistaiseksi sähköistetty.

Kuukankodin vanha kulunvalvontajärjestelmä ei ollut käyttöturvallinen asiakkaiden toistuvan karkaamisen ja kulunvalvonnan puutteiden takia. Järjestelmä päivitettiin ajan tasalle. Päivitys tilattiin nykyiseltä järjestelmävalmistajalta, koska kilpailijoiden järjestelmät eivät olleet yhteensopivia olemassa olevan järjestelmän kanssa.

Päiväkotien piha-alueet:

Päiväkotien piha-alueiden turvallisuutta parannettiin kilpailuttamalla ja hankkimalla Pikkulan ja Hirvasen päiväkodeille uudet metalliverkkoaidat. Aitojen asennus jäi tulevalle vuodelle.

Kyynämöisten koulun sosiaalitulat:

Koulun työtilojen kiireellisen uudelleenjärjestelyn takia Kiepin aulatilaa tehtiin merkittävät muutokset. Aulatilaa rakennettiin tytöille ja pojille pukuhuoneet sekä yksi työtila koulun käyttöön.

Liikuntapuistohanke:

Liikuntapuistohanketta edistettiin kustannuslaskentatasolle hankkeen aikatauluttamiseksi ja määrärahojen suuruuden varaamiseksi. Kohteessa tehtiin pohjatutkimuksia sekä edistettiin rakennussuunnitelmia eri toteutusvaihtoehdoista.

Hirvasen lähiliikuntapaikka:

Hirvasen koulukeskuksen rakennustöiden viimeisenä työvaiheena tehtiin valtiolta myönnettyjen avustusrahojen mukaiset lähiliikuntapaikan rakennustyöt. Kohteeseen rakennettiin pukukoppirakennus, latu-ura valaistusvalmiudella, frisbeegolfrata ja pallokentän viimeistelyt.

Yleiset tiet ja kadut:

Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa tehtiin yhteistyöhankkeena Maanteiden 627 ja 630 kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja valaistuksen lisäykset. Tiukan aikataulun takia osa pinnoituksista ja valaistusten tekemisestä siirtyi vuodelle 2019. Kirkonkylällä Oikotie peruskorjattiin ja asfaltoitiin uudelleen sekä tehtiin kulkuyhteys uuteen senioripuistoon. Hirvaskankaan alueella peruskorjattiin kantavuuden parantamisella osa Pölykankaantiestä sekä rakennettiin yhteistyöhankkeena Kruunutie uudelle asemakaava-alueelle.

Kunnanviraston remontti:

Kunnanvirastolle hankittiin uudet älytaulut kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston tiloihin sekä rakennettiin talon sisäinen langaton verkko.

Vesilaitos:

Vedenottamolle uusittiin vesilaitosta ohjaava logiikka- ja automaatiohjelmisto täydellisesti.

Viemärlaitos:

Viemärlaitoksella tehtiin pumppaamojen automatiikan muutostyöt valokuituverkon avulla toimivaksi ja lisäksi kevyen liikenteen väylin rakennustöiden yhteydessä korjattiin vanhaa viemäriverkostoa.

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN 2018

euroa	Alkuper. talousar- vio	Talousar- vio- muutokset	Muutettu talousar- vio	Toteu- tuma	Poik- keama	Poik- kea- ma %
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	969 590	-352 000	617 590	-364 545	-982 135	-159,0
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-160 000		-160 000	-63 342	96 658	-60,4
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-995 000	-65 000	-1 060 000	-1 102 277	-42 277	4,0
Rahoitusosuudet inv.menoihin	37 000		37 000	38 000	1 000	2,7
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustu- lot	260 000		260 000	128 444	-131 556	-50,6
Toiminta ja investoinnit, netto	111 590	-417 000	-305 410	-1 363 720	-1 058 310	346,5
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	-63 000		-63 000	-200 000	-137 000	217,5
Antolainasaamisten vähennykset muilta	50 000		50 000		-50 000	-100,0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 957 000		3 957 000	4 000 000	43 000	1,1
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 957 000		-3 957 000	-3 956 741	259	0,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos				700 000	700 000	100,0
Oman pääoman muutokset			0			
Vaikutus maksuvalmiuteen	98 590	-417 000	-318 410	-820 461	-502 051	157,7

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

B=brutto KÄYTTÖTALOUS- OSA	Menot				Tulot						
	Alkup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama	Alkup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama	
Valtuusto ja konser- nijohto	B	-584 500	0	-584 500	-547 027	37 473	329 500	0	329 500	223 095	-106 405
*Yleishallinto	B	-533 620		-533 620	-506 725	26 895	9 500	9 500	14 495	4 995	
*Maa- ja metsätilat	B	-50 880		-50 880	-40 302	10 578	320 000	320 000	208 600	-111 400	
Konsernipalvelut	B	-1 826 580	0	-1 826 580	-1 895 270	-68 690	1 361 710	1 361 710	1 423 117	61 407	
*Keskusvirasto	B	-476 170		-476 170	-513 917	-37 747	18 710	18 710	20 786	2 076	
*Henkilöstöhallinto	B	-111 990		-111 990	-138 867	-26 877	28 000	28 000	33 698	5 698	
*Ruoka- ja siivouspal- velut	B	-1 238 420		-1 238 420	-1 242 486	-4 066	1 315 000	1 315 000	1 368 632	53 632	
Peruspalvelutk	B	-11 055 180	-130 000	-11 185 180	-11 692 465	-507 285	1 124 210	0	1 124 210	1 122 482	-1 728
*Sosiaalipalvelut	B	-1 739 560	-130 000	-1 869 560	-2 155 757	-286 197	234 490	234 490	225 798	-8 692	
*Vanhustyö	B	-2 632 410		-2 632 410	-2 610 256	22 154	824 820	824 820	830 043	5 223	
*Toimeentuloturva	B	-738 820		-738 820	-690 624	48 196	64 400	64 400	66 640	2 240	
*Terveysthuolto	B	-5 944 390		-5 944 390	-6 235 828	-291 438	500	500		-500	
Sivistysltk	B	-7 943 500	-222 000	-8 165 500	-8 336 373	-170 873	599 920	0	599 920	616 630	16 710
*Sivistystoimi	B	-75 520		-75 520	-74 154	1 366		0	10	10	
*Peruskoulutus	B	-4 931 340		-4 931 340	-4 992 368	-61 028	341 400	341 400	330 001	-11 399	
*Varhaiskasvatus	B	-2 189 250	-222 000	-2 411 250	-2 547 223	-135 973	164 820	164 820	180 797	15 977	

B=brutto KÄYTTÖTALOUS- OSA	Menot				Tulot					
	Alkup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama	Alkup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama
*Muu opetustoimi	B	-68 500	-68 500	-69 876	-1 376			0		0
*Joukkoliikenne	B	-16 000	-16 000	-9 048	6 952	2 000		2 000		-2 000
*Kirjastotoimi	B	-212 700	-212 700	-227 277	-14 577	8 700		8 700	13 453	4 753
*Kulttuuritoimi	B	-53 240	-53 240	-47 474	5 766	1 500		1 500	4 551	3 051
*Nuorisotoimi	B	-151 750	-151 750	-140 302	11 448	31 700		31 700	32 021	321
*Liikuntatoimi	B	-245 200	-245 200	-228 650	16 550	49 800		49 800	55 797	5 997
Tekninen Itk	B	-2 193 100	0	-2 193 100	10 528	1 210 810	0	1 210 810	1 214 831	4 021
*Hallinto ja muu toi- minta	B	-474 100	-474 100	-520 199	-46 099	279 000		279 000	307 905	28 905
*Pelastustoimi	B	-287 540	-287 540	-290 442	-2 902			0		0
*Vesihuoltolaitos	B	-504 460	-504 460	-447 751	56 709	281 010		281 010	314 991	33 981
*Rakennukset	B	-305 100	-305 100	-289 178	15 922	293 600		293 600	289 983	-3 617
*Liikenneväylät	B	-222 400	-222 400	-248 155	-25 755	1 200		1 200	1 596	396
*Puistot ja muut alu- eet	B	-24 200	-24 200	-24 579	-379			0		0
*Sorakuopat	B		0	-1 013	-1 013	30 000		30 000	35 376	5 376
*Ympäristötoimi	B	-206 340	-206 340	-202 051	4 289	83 000		83 000	80 680	-2 320
*Maankäytön suunnit- telu	B	-168 960	-168 960	-159 204	9 756	243 000		243 000	184 300	-58 700
Käyttötaloudenosa yh- teensä		-23 602 860	-352 000	-23 954 860	-24 653 707	4 626 150		4 626 150	4 600 154	-25 996

TULOSLASKELMA- OSA	Menot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama	Tulot Al- kup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama
*Verotulot	B					10 740 000		10 740 000	10 655 663	-84 337
*Valtionosuudet	B					9 080 600		9 080 600	9 070 242	-10 358
*Korkotulot	B							0		0
*Muut rahoitustulot	B					252 000		252 000	195 787	-56 213
*Korkomenot	B	-78 000	-78 000	-60 515	17 485					
*Muut rahoitusmenot	B	-48 300	-48 300	-172 169	-123 869					
Tuloslaskelmaosa yh- teensä		-126 300	0	-126 300	-232 684	20 072 600	0	20 072 600	19 921 693	-150 907

INVESTOINTIOSA		Menot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama	Tulot Al- kup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama
Laajakaista	B			0	-5 000	-5 000					
Talous- ja henk.hall./atk-ohj.	B	-20 000		-20 000	-9 660	10 340					
Vanhainkoti(parkki- paikka, kulunvalvonta)	B	-36 000		-36 000	-33 841						0
Päiväkotien piha-alueet	B	-20 000		-20 000	-19 983	17					
Kyynämöisten koulun sos.tilat	B	-20 000		-20 000	-52 836	-32 836					
Koulujen atk-laitteet	B	-47 000		-47 000	-35 641	11 359					
Liikuntapuisto	B	-20 000		-20 000	-17 746	2 254		0			0
Hirvasen lähiliikunta- paikka	B	-80 000		-80 000	-100 461	-20 461	37 000	37 000	38 000	38 000	1 000
Yleiset tiet	B	-320 000		-320 000	-314 862	5 138		0			0
Kadut	B	-278 000	-65 000	-343 000	-352 151	-9 151					
Kunnanviraston re- montti	B	-15 000		-15 000	-20 641	-5 641					
Vesilaitos	B	-12 000		-12 000	-19 912	-7 912					
Viemärlaitos	B	-27 000		-27 000	-17 663	9 337					
Tontit ym. maa-al.	B	-100 000		-100 000	-101 880	-1 880	50 000	50 000	65 102	65 102	15 102
Asunto-osakkeet	B					0	50 000	50 000			-50 000
Investoinnit yhteensä		-995 000	-65 000	-1 060 000	-1 102 277	-42 277	137 000	0	137 000	103 102	-33 898

RAHOITUSOSA	Menot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama	Tulot Al- kup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu talousar- vio	Tilinpää- tös	Poik- keama
Antolainauksen muu- tokset										
*Antolainasaamisten lisäykset	B -63 000		-63 000	-200 000	-137 000					
*Antolainasaamisten vähennykset	B					50 000		50 000		-50 000
Lainakannan muutok- set										
*Pitkäaikaisten laino- jen lisäys	B					3 957 000		3 957 000	4 000 000	43 000
*Pitkäaikaisten laino- jen vähennys	B -3 957 000		-3 957 000	-3 956 742	258					
*Lyhytaikaisten laino- jen muutos	B								700 000	700 000
Oman pääoman muu- tokset										
Vaikutus maksuval- miuteen										
Rahoitusosa yh- teensä	-4 020 000	0	-4 020 000	-4 156 742	-136 742	4 007 000	0	4 007 000	4 700 000	693 000
YHTEENSÄ	-28 744 160	-417 000	-29 161 160	-30 145 410	-984 250	28 842 750	0	28 842 750	29 324 948	482 198

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma (ulkoinen)

	<u>2018</u>		<u>2017</u>
	euroa		euroa
Toimintatuotot			
*Myyntituotot	1 188 519,73		1 536 393,14
*Maksutuotot	873 730,17		852 468,49
*Tuet ja avustukset	304 783,78		351 375,76
*Muut toimintatuotot	625 038,95	2 992 072,63	644 651,02
			3 384 888,41
Valmistus omaan käyttöön	20 253,56	20 253,56	7 858,14
			7 858,14
Toimintakulut			
*Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-7 715 427,34		-7 336 325,26
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 631 005,56		-1 549 841,21
Muut henkilösivukulut	-242 583,59		-321 307,16
	-10 362		
*Palvelujen ostot	879,50		-9 735 342,12
*Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 433 189,79		-1 396 502,08
*Avustukset	-1 336 049,64		-1 323 792,57
*Muut toimintakulut	-344 744,50	-23 065 879,92	-352 009,35
			-22 015 119,75
Toimintakate		-20 053 553,73	-18 622 373,20
Verotulot		10 655 663,34	10 847 293,16
Valtionosuudet		9 070 242,00	9 117 929,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
*Korkotuotot			
*Muut rahoitustuotot	195 787,39		367 795,59
*Korkokulut	-60 514,67		-70 447,74
*Muut rahoituskulut	-172 169,27	-36 896,55	-34 461,26
			262 886,59
Vuosikate		-364 544,94	1 605 735,55
Poistot ja arvonalentumiset			
*Suunnitelman mukaiset poistot		-1 281 820,44	-1 111 013,68
*Arvonalentumiset			-350 095,77
Tilikauden tulos		-1 646 365,38	144 626,10
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		14 967,06	14 967,06
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>-1 631 398,32</u>	<u>159 593,16</u>

Rahoituslaskelma

euro

	<u>2018</u>		<u>2017</u>
	euroa		euroa
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	-364 544,94		1 605 735,55
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät	-63 341,72	-427 886,66	-116 202,56
			1 489 532,99
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-1 102 277,22		-3 809 445,99
Rahoitusosuudet investointimenoihin	38 000,00		139 894,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	128 443,92	-935 833,30	145 952,00
			-3 523 599,99
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 363 719,96	-2 034 067,00
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	-200 000,00		-73 590,00
Antolainasaamisten vähennys		-200 000,00	32 840,00
			-40 750,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00		2 525 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 956 741,34		-460 635,67
Lyhytaikaisten lainojen muutos	700 000,00	743 258,66	2 064 364,33
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	228,33		1 467,37
Vaihto-omaisuuden muutos	-28 350,00		-56 407,85
Saamisten muutos	485 197,94		-836 928,38
Korottomien velkojen muutos	271 253,05	728 329,32	-308 841,64
			-1 200 710,50
Rahoituksen rahavirta		1 271 587,98	822 903,83
Rahavarojen muutos		-92 131,98	-1 211 163,17
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	3 678 439,28		3 770 571,26
Rahavarat 1.1.	3 770 571,26	-92 131,98	4 981 734,43
			-1 211 163,17

Tase

VASTAAVAA	2018	2017
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	29 121,27	56 161,91
Muut pitkävaikutteiset menot	1 001 205,21	672 931,77
	<u>1 030 326,48</u>	<u>729 093,68</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 893 884,84	2 857 107,04
Rakennukset	15 926 710,16	16 388 317,22
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 971 035,81	3 000 446,77
Koneet ja kalusto	189 083,05	216 779,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	17 746,00	124 688,05
	<u>21 998 459,86</u>	<u>22 587 338,08</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 975 749,03	2 970 749,03
Muut lainasaamiset	683 978,27	483 978,27
Muut saamiset	418 024,31	418 024,31
	<u>4 077 751,61</u>	<u>3 872 751,61</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	14 592,06	16 992,06
Lahjoitusrahastojen varat	13 534,38	13 989,94
	<u>28 126,44</u>	<u>30 982,00</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	265 241,71	236 891,71
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	95 000,00	3 500,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	509 302,49	535 215,41
Lainasaamiset	71 211,25	122 435,15
Muut saamiset	106 187,73	200 034,98
Siirtosaamiset	239 899,42	645 613,29
	<u>1 021 600,89</u>	<u>1 506 798,83</u>
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	3 515 003,60	3 525 796,11
	<u>3 515 003,60</u>	<u>3 525 796,11</u>
Rahat ja pankkisaamiset	163 435,68	244 775,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32 099 946,27	32 734 427,17

VASTATTAVAA	2018	2017
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot	3 248 637,79	3 248 637,79
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	3 622 789,42	3 463 196,26
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 631 398,32	159 593,16
	<u>12 572 564,43</u>	<u>14 203 962,75</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	531 330,70	546 297,76
	<u>531 330,70</u>	<u>546 297,76</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	17 059,38	13 989,94
Muut toimeksiantojen pääomat		5 696,67
	<u>17 059,38</u>	<u>19 686,61</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 792 103,65	10 208 696,99
Lainat julkisyhteisöiltä	149 991,00	192 849,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	260 874,92	238 547,72
	<u>14 202 969,57</u>	<u>10 640 093,71</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	700 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	416 593,34	3 913 883,34
Lainat julkisyhteisöiltä	42 858,00	42 858,00
Saadut ennakot	95 511,17	94 155,17
Ostovelat	2 090 807,47	1 951 029,21
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	288 530,06	143 154,76
Siirtovelat	1 141 722,15	1 179 305,86
	<u>4 776 022,19</u>	<u>7 324 386,34</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 099 946,27	32 734 427,17

Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	2018	2017
	euroa	euroa
Toimintatuotot	8 286 201,25	8 912 306,51
Toimintakulut	-29 453 423,99	-28 446 796,36
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	1 050,35	-4 762,20
Toimintakate	-21 166 172,39	-19 539 252,05
Verotulot	10 655 663,34	10 847 293,16
Valtionosuudet	10 805 782,02	10 773 472,07
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6 148,84	7 796,70
Muut rahoitustuotot	222 710,31	388 805,93
Korkokulut	-156 523,64	-190 663,45
Muut rahoituskulut	-180 583,57	-42 906,29
Vuosikate	187 024,91	2 244 546,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 927 288,80	-1 764 537,46
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		-350 095,77
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-1 740 263,89	129 912,84
Tilinpäätössiirrot	-336,53	3 038,61
Vähemmistöosuudet	5 088,21	309,71
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 735 512,21	133 261,16

Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017
	euroa	euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	187 024,91	2 244 546,07
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-57 418,94	-115 302,97
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 970 754,76	-5 099 229,25
Rahoitusosuudet investointimenoihin	39 365,06	141 855,39
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	149 104,64	183 595,68
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 652 679,09	-2 644 535,08
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-200 000,00	-73 590,00
Antolainasaamisten vähennys		32 840,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 130 000,00	3 838 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 360 588,95	-838 225,78
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 066 649,62	-418 100,00
Oman pääoman muutokset	-1 076,98	-4 689,58
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	176,07	-4 949,43
Vaihto-omaisuuden muutos	-28 819,16	-54 839,08
Saamisten muutos	508 954,36	-1 091 637,02
Korottomien velkojen muutos	269 669,74	-24 108,75
Rahoituksen rahavirta	2 384 964,70	1 360 700,36
Rahavarojen muutos	-267 714,39	-1 283 834,72
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 509 911,61	4 773 494,21
Rahavarat 1.1.	4 777 626,00	6 057 328,93
	-267 714,39	-1 283 834,72

Konsernitase**KONSERNITASE**

VASTAAVAA	2018	2017
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	227 669,02	256 670,02
Muut pitkävaikutteiset menot	1 001 205,21	776 544,40
Ennakkomaksut	<u>66 877,01</u>	<u>53 566,92</u>
	1 295 751,24	1 086 781,34
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 626 800,08	3 455 002,55
Rakennukset	25 543 719,50	26 461 538,87
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 975 913,90	3 007 273,78
Koneet ja kalusto	515 523,26	481 554,32
Muut aineelliset hyödykkeet	10 611,11	10 483,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>2 923 348,85</u>	<u>1 431 969,89</u>
	35 595 916,70	34 847 822,41
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	99 134,90	93 083,55
Muut osakkeet ja osuudet	594 361,65	592 975,45
Muut lainasaamiset	200 000,00	
Muut saamiset	<u>420 280,04</u>	<u>418 024,31</u>
	1 313 776,59	1 104 083,31
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	44 238,52	47 642,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	317 935,36	289 116,19
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	95 000,00	5 202,48
Lyhytaikaiset saamiset	<u>2 129 831,65</u>	<u>2 724 497,73</u>
	2 224 831,65	2 729 700,21
Rahoitusarvopaperit	3 664 284,95	3 677 742,37
Rahat ja pankkisaamiset	845 626,66	1 095 751,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>45 302 361,67</u></u>	<u><u>44 878 640,55</u></u>

VASTATTAVAA	2018	2017
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot	4 156 940,81	4 157 672,09
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 083 917,23	4 927 645,10
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 735 512,21	133 261,16
	<u>14 837 881,37</u>	<u>16 551 113,89</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	333 843,36	338 931,56
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	<u>197 910,10</u>	<u>185 941,93</u>
	197 910,10	185 941,93
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	34 133,44	37 361,72
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	22 517 417,60	18 273 197,48
Pitkäaikainen koroton pääoma	260 874,92	239 843,62
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 923 064,94	4 331 224,39
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>5 197 235,94</u>	<u>4 921 025,96</u>
	29 898 593,40	27 765 291,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>45 302 361,67</u></u>	<u><u>44 878 640,55</u></u>

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman (kv 7.1.2012 § 61) mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimukset

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Sopimusehdot on eritelty sivulla 122.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistaminen kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksessa syntynyt ero on kokonaisuudessaan kirjattu hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalon rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Uuraisten Vuokratalot Oy:llä ja Kiinteistöosakeyhtiö Oikarinmäellä on omat erilliset poistosuunnitelmat.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Suunnitelmapoistoja ei ole oikaistu.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Uuraisten Vuokratalot Oy ei ole toimittanut vuodelta 2017 tilinpäätöstä. Kuntakonserniin yhdisteltiin tilinpäätöksessä 2017 keskeneräiset tuloslaskelma ja tase. Uuraisten Vuokratalot Oy on laatinut vuodelta 2017 tilinpäätöksen, joka poikkeaa kuntakonserniin yhdistetystä tuloslaskelmasta ja taseesta. Vuoden 2017 kuntakonsernia ei ole oikaistu, koska muutokset eivät ole oleellisia konsernin kannalta.

Keski-Suomen liitto on yhdistelty kuntakonserniin vuonna 2017 1,0 prosentilla ja vuonna 2018 1,1 prosentilla, mikä aiheuttaa pieniä eroja tasejatkuvuuteen.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Tuloslaskelman liitetiedot**

Toimintatuotot	2018	2017
(ulkoiset)		
Valtuusto ja konsernijohto	223 094,98	430 512,25
Konsernipalvelut	63 819,35	91 709,43
Sosiaalilautakunta	1 121 161,89	1 082 411,62
Sivistyslautakunta	614 331,28	710 689,08
Tekninen lautakunta	969 665,13	1 069 566,03
Toimintatuotot yhteensä	2 992 072,63	3 384 888,41
Verotulojen erittely	2018	2017
Kunnan tulovero	9 494 284,43	9 651 848,84
Osuus yhteisöveron tuotosta	532 228,73	600 508,90
Kiinteistövero	629 150,18	594 935,42
Verotulot yhteensä	10 655 663,34	10 847 293,16
Valtionosuuksien erittely	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	9 640 446,00	9 769 667,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus</i>	<i>3 190 081,00</i>	<i>3 169 298,00</i>
<i>Järjestelmämuutoksen tasaus</i>		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-570 204,00	-651 738,00
<i>Sis. v:n 2017 oikaisun, jota ei makseta</i>	<i>1751,00</i>	<i>-1751,00</i>
<i>V:n 2018 oikaisua 974 € ei ole kirjattu (alle 2.000 €)</i>		
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Valtionosuudet yhteensä	9 070 242,00	9 117 929,00
Palvelujen ostot	2018	2017
(ulkoiset)		
Asiakaspalvelujen ostot	7 240 275,14	7 006 573,42
Muiden palvelujen ostot	3 122 604,36	2 728 768,70
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	10 362 879,50	9 735 342,12
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	2018	2017
Muut toimintatuotot	68 167,22	116 202,56
*Maa-alueiden luovutusvoitot	68 167,22	116 202,56
Muut toimintakulut	4 825,50	0,00
*Maa-alueiden luovutustappiot	4 825,50	
Satunnaiset tuotot ja kulut	2018	2017
Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2018	2017
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	7 507,29	7 507,44

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Merkinnät:	TP = tasapoisto (vuosipoisto on hankintahinta jaettuna poistoajalla) MJP = menojäännöspoisto (vuosipoisto on x % edellisvuoden lopun arvosta)
Poistojen aloittaminen:	Ensimmäinen poisto on tehty käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta. Verkostojen yms. poistot on aloitettu seuraavan vuoden alusta.
Poistoajat ja päätösvalta:	Ensisijassa noudatetaan poistosuunnitelman alarajaa ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole hyödykekohtaista perustetta. Kunnanhallitus päättää pidemmän poistoajan käytöstä hyödykekohtaisen perusteen mukaan enintään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisen poistoaikojen ylärajojen mukaan.

31.12.2012 JÄLKEEN VALMISTUNEET INVESTOINNIT

<u>Ryhmä</u>	<u>Suunnitelma</u>
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	TP 5 v
Muut pitkävaikutteiset menot	
Tietokoneohjelmistot	TP 2 v
Osakehuoneistojen muutostyöt	TP 5 v
Kehittämismenot	TP 5 v
Muut	TP 5v*
Ennakkomaksut	ei poistoja
*erityisestä syystä 10 v	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoja
Rakennukset	
Asuinrakennukset	TP 30 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	TP 30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	TP 30 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit	MJP 20 %
Puistot ja leikkipaikat	MJP 20 %
Laiturit ja uimalat	MJP 25 %
Piha-alueet	MJP 20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	MJP 20 %
Valaistut ladut	MJP 20 %
Ulkovalaistuslaitteet	MJP 20 %
Vesijohtoverkot	MJP 10 %
Viemäriverkot	MJP 10 %
Vesi- ja viemärlaitokset	MJP 25 %
Muut kiinteät koneet ja laitteet	MJP 25 %
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	TP 4 v
Atk-laitteet	TP 3 v
Muut laitteet ja kalusto	TP 3 v
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoja

Keskeneräiset hankinnat	ei poistoja
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluiksi.	

ENNEN 1.1.2013 VALMISTUNEET INVESTOINNIT

<u>Ryhmä</u>	<u>Suunnitelma</u>
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Tietokoneohjelmistot	TP 3 v
Muut aineettomat oikeudet	TP 3 v
Muut pitkävaikutteiset menot	
Osakehuoneistojen muutostyöt	TP 5 v
Tutkimus- ja kehittämismenot	TP 5 v
Ennakkomaksut	ei poistoja
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoja
Rakennukset	
Asuinrakennukset	
Puiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	
Puiset ja peltiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	
Puiset ja peltiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit	MJP 20 %
Puistot ja leikkipaikat	MJP 20 %
Laiturit ja uimalat	MJP 25 %
Piha-alueet	MJP 20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	MJP 20 %
Valaistut ladut	MJP 20 %
Ulkovalaistuslaitteet	MJP 20 %
Vesijohtoverkot	MJP 10 %
Viemäriverkot	MJP 10 %
Vesi- ja viemärlaitokset	MJP 25 %
Muut kiinteät koneet ja laitteet	MJP 25 %
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	TP 5 v
Palo- ja sammutusautot	TP 10 v
Atk-laitteet	TP 3 v
Muut laitteet ja kalusto	TP 3 v
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoja
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoja
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 7 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot**

Saamisten erittely	2018 Pitkä- aikaiset	2018 Lyhyt- aikaiset	2017 Pitkä- aikaiset	2017 Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		15 694,49		14 363,05
Lainasaamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>		<i>15 694,49</i>		<i>14 363,05</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				576,13
Siirtosaamiset		153 914,00		571 387,86
<i>Yhteensä</i>		<i>153 914,00</i>		<i>571 963,99</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		1 216,66		888,79
<i>Yhteensä</i>		<i>1 216,66</i>		<i>888,79</i>
Saamiset yhteensä	0,00	170 825,15	0,00	587 215,83

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
*Tulojäämät		
ELY-keskus	25 279,17	51 364,67
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri	153 914,00	571 387,86
Verohallinto	30 477,26	
Muut tulojäämät	30 228,99	22 860,76
*Tulojäämät yhteensä	239 899,42	645 613,29

Käyttöomaisuuden muutokset

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

euroa	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomaks. ja keskeneräiset h.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	56 161,91	672 931,77		729 093,68	2 857 107,04	16 388 317,22	3 000 446,77	216 779,00		124 688,05	22 587 338,08
Lisäykset tilikauden aikana	9 660,06	485 379,85		495 039,91	101 880,00	52 836,02	353 578,91	76 196,38		17 746,00	602 237,31
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00			38 000,00				38 000,00
Vähennykset tilikaudella					65 102,20						65 102,20
Siirrot erien välillä				0,00			124 688,05			-124 688,05	0,00
Tilikauden poisto	36 700,70	157 106,41		193 807,11		514 443,08	469 677,92	103 892,33			1 088 013,33
Arvonlenn. ja niiden palautukset											
Poistamaton hankintameno 31.12.	29 121,27	1 001 205,21	0,00	1 030 326,48	2 893 884,84	15 926 710,16	2 971 035,81	189 083,05	0,00	17 746,00	21 998 459,86
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	29 121,27	1 001 205,21	0,00	1 030 326,48	2 893 884,84	15 926 710,16	2 971 035,81	189 083,05	0,00	17 746,00	21 998 459,86
Olennaiset lisäpoistot											0,00

	2018	2017
Maa- ja vesialueet erittely		
*Kiinteistöjen liittymismaksut	89 707,31	89 707,31
*Muut maa- ja vesialueet	2 804 177,53	2 767 399,73
Maa- ja vesialueet yhteensä	2 893 884,84	2 857 107,04

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Joukkovelkakirjasaamiset, muut laina- ja muut saamiset						
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- laina- saamiset	Saamiset konserni- yhtiöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset omistusyht- yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 439 206,44	127 333,70	853 384,00	550 824,89	2 970 749,03		483 978,27			418 024,31	902 002,58
Lisäykset		5 000,00			5 000,00				200 000,00		200 000,00
Vähennykset					0,00						0,00
Siirrot erien välillä		1,00		-1,00							
Hankintameno 31.12.	1 439 206,44	132 334,70	853 384,00	550 823,89	2 975 749,03		483 978,27	0,00	200 000,00	418 024,31	1 102 002,58
Arvonlennukset					0,00						
Arvonkorotukset											0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 439 206,44	132 334,70	853 384,00	550 823,89	2 975 749,03	0,00	483 978,27	0,00	200 000,00	418 024,31	1 102 002,58

Omistukset muissa yhteisöissä 31.12.2018

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistusosuus %	Kuntakonsernin osuus		tilikauden voitosta/ tappiosta
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	
Tytäryhteisöt						
*Uuraisten Vuokratalot Oy	Uurainen	100	100	203 827,41	5 042 858,16	-4 894,33
*Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalo	Uurainen	70	70	1 157 324,62	61 566,43	14,00
*Kiinteistöosakeyhtiö Oikarinmäki	Uurainen	100	100	184 063,50	684 989,77	2 309,85
Kuntayhtymät						
*Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri	Jyväskylä	1,13	1,13	624 696,86	4 593 006,67	-65 517,78
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (konserni)	Jyväskylä	1,83	1,83	1 907 491,17	932 652,62	17 034,10
*Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky (konserni)	Äänekoski	1,47	1,47	388 488,01	38 894,63	-23 284,99
*Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	1,1	1,1	10 167,66	63 098,15	-3 971,55
Osakkuusyhteisöt						
*As.Oy Uuraskoto	Uurainen	35	35	32 091,48	1 596,20	8,75
*As.Oy Uuraisten Ykkösriveri	Uurainen	33	33	47 496,66	0,00	61,61
*Uuraisten Valokuituverkot Oy, ei ole yhdistelty	Uurainen	24,9	24,9	18 454,74	772 002,22	-10 890,44

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	2018	2017
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot		
*Kehittämisrahaston pääoma 1.1.	3 248 637,79	3 248 637,79
*Siirrot rahastoon tilikaudella		
*Siirrot rahastosta tilikaudella		
*Kehittämisrahaston pääoma 31.12.	3 248 637,79	3 248 637,79
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	3 622 789,42	3 463 196,26
*Siirrot		
*Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	3 622 789,42	3 463 196,26
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 631 398,32	159 593,16
Oma pääoma yhteensä	12 572 564,43	14 203 962,75

Pitkäaikainen vieras pääoma (eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua)	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 090 418,29	2 509 739,63
Lainat julkisyhteisöiltä		21 417,00
Yhteensä	2 090 418,29	2 531 156,63

Joukkovelkakirjalainat	2018	2017
Alle vuoden kuluessa eräänntyvät, korko 0,00 %	700 000,00	

Pakolliset varaukset	2018	2017
-----------------------------	-------------	-------------

Vieras pääoma	2018	2018	2017	2017
	Pitkä-	Lyhyt	Pitkä-	Lyhyt
	aikainen	aikainen	aikainen	aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		597,08		160,00
Siirtovelat				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 238 063,25		1 017
Siirtovelat				600,10

Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

Ostovelat

Siirtovelat

Erittely liittymismaksuista

	2018	2017
Muut velat /Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	257 356,74	236 086,62
Muut velat	3 518,18	2 461,10
Yhteensä	260 874,92	238 547,72

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	5 624,73	8 554,76
Lomapalkkajaksotukset	864 258,55	976 127,11
Henkilösivukulut	237 549,98	183 549,02
Muut menojäämät	34 288,89	11 074,97
Siirtovelat yhteensä	1 141 722,15	1 179 305,86

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Vuokravastuut	2018	2017
Vuokravastuut yhteensä	8 920,84	
Leasingvastuut yhteensä arvonlisäveroineen	71 640,44	66 009,03
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	28 893,86	36 431,82
Myöhemmin maksettavat	42 746,58	29 577,21
Yhteensä	80 561,28	66 009,03

Vastuusitoumukset	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
*Alkuperäinen pääoma	4 782 438,83	5 082 654,28
*Jäljellä oleva pääoma	2 986 443,37	3 454 687,04
Takaukset muiden puolesta		
*Alkuperäinen pääoma	5 461 318,00	5 961 318,00
*Jäljellä oleva pääoma	3 764 914,34	4 502 074,92

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	21 391 348,00	20 808 360,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvas- tuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	13 742,95	13 752,55

Muut taloudelliset vastuut

	2018	2017
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 599,49	1 999,37
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu		

*Kunta ei ole suunnitellut myyvänsä kiinteistöjä,
joihin alv-palautusvastuu kohdistuu

KORONVAIHTOSOPIMUSTEN 31.12.2018 SOPIMUSEHDOT

	Sopimus	Alkaen	Päättyen	Laskennallinen pääoma euroa	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Tasa-lyhen- nys	Sopimuksen markkina- arvo euroa
Kuntarahoitus	32014 ==> KSWAPO49/12 17.12.2012	27.10.2014	27.10.2022	944 000	1,71 %	6 kk euri- bor	82 000 puolivuosit- tain 27.4.15 alk	-43 123,64
Pohjola Pankki	430992 9.12.2015	27.10.2015	27.10.2022	-944 000	-1,71 %	- 6 kk eu- ribor	82 000 puolivuosit- tain 27.4.15 alk	46 391,81
Pohjola Pankki	430985 Swapt 9.12.2015	11.12.2025	11.12.2035	4 000 000	0,75 %	6 kk euri- bor		-77 296,38
<p>Optio-oikeuden käyttäminen: Ostajalla (pankki) on preemion (0,00 euroa) maksettuaan oikeus päättymispäivänä (9.12.2025) päättymisaikaan (11:00) mennessä saada kohde-etuutena oleva koronvaihtosopimus voimaan toteuttamalla optio.</p> <p>Mikäli optio-oikeutta ei käytetä option päättymispäivänä päättymisaikaan mennessä, optio raukeaa. Toteutushinta 0,75 % p.a.</p>								
YHTEENSÄ				4 000 000				
Op Yrityspankki Oyj	8609360 23.11.2018	4.6.2019	4.12.2024	3 000 000	1,43 %	3 kk euri- bor	-	-188 384,91
Op Yrityspankki Oyj Korkolattiasopimus	8610482	4.6.2019	4.3.2020	3 000 000				6 580,56

KONSERNIN LIITETIEDOT**Konsernituloslaskelman liitetiedot****Konsernituloslaskelman liitetiedot**

Toimintatuotot	2018	2017
(ulkoiset)		
Yleishallinto	351 505,03	566 899,52
Sosiaali- ja terveystalvet	5 280 119,21	5 341 986,73
Opetus- ja kulttuuripalvelut	930 086,85	1 096 029,15
Yhdyskuntapalvelut ja muut palvelut	1 724 490,16	1 907 391,11
Toimintatuotot yhteensä	8 286 201,25	8 912 306,51

Valtionosuus	2018	2017
Konsernissa lisäävät valtionosuutta ammattioppilaitosten saama yksikköhintarahoitukseen perustuva valtionosuus	1 735 540,02	1 655 542,47

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	2018	2017
	0	0

Pakollisten varausten muutos	2018	2017
K-S sairaanhoitop./Potilasvahinkovak.maksuvastuu 1.1.	185 941,93	177 035,38
*Lisäykset tilikaudella	11 968,17	8 906,55
*Vähennykset tilikaudella		
K-S sairaanhoitop./Potilasvahinkovak.maksuvastuu 31.12.	197 910,10	185 941,93

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	2018	2017
Muut toimintatuotot		
*Maa-alueiden luovutusvoitot (kunta)	68 167,22	116 202,56
*K-S sairaanhoitopiiri	135,60	19 210,00
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	4 462,94	8 346,86
Luovutusvoitot yhteensä	72 765,76	143 759,42
Muut toimintakulut		
*Maa-alueiden luovutustappiot (kunta)	4 825,50	
Luovutustappiot yhteensä	4 825,50	0,00

Konsernitaseen liitetiedot**Siirtosaamiset**

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
*Hankkeiden tuet ja avustukset	8 784,00	6 441,60
*ELY-keskus	25 279,17	51 364,67
*Muut siirtosaamiset	251 661,40	625 716,30
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.	285 724,57	683 522,57

Oma pääoma

	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	7 332 535,54	7 332 535,54
Muutos tilikaudella 1.1.-31.		
Peruspääoma 31.12.	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot 1.1.	4 157 672,09	4 161 870,28
Muutos tilikaudella 1.1.-31.	-731,28	-4 198,19
Muut omat rahastot 31.12.	4 156 940,81	4 157 672,09
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	5 060 906,26	4 929 979,21
Muutos tilikaudella	23 010,97	-2 334,11
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	5 083 917,23	4 927 645,10
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 735 512,21	133 261,16
Oma pääoma yhteensä	14 837 881,37	16 551 113,89

Pakolliset varaukset

	2018	2017
K-S sairaanhoitop.: Potilasvak.maksuvastuuvaraus	197 910,10	185 941,93
Yhteensä	197 910,10	185 941,93

Erittely liittymismaksuista

	2018	2017
Liittymismaksut	257 356,74	236 086,62
Muut velat	3 518,18	2 461,10
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat yht.	260 874,92	238 547,72

Siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat		
*Korkojaksotukset	29 143,87	38 871,33
*Lomapalkkajaksotukset	1 284 571,73	1 390 505,58
*Valtionosuudet	66 427,41	146 656,20
*Muut menojäämät	770 046,33	529 854,37
Siirtovelat yhteensä	2 150 189,34	2 105 887,48

Leasingvastuut

	2018	2017
Leasingvastuiden yhteismäärä	90 281,28	82 907,72

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut takaukset		
*jäljellä oleva pääoma	3 022 941,96	3 495 694,38

Muut vastuusitoumukset

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Takaukset muiden puolesta	3 764 914,34	4 502 074,92
Vuokravastuut	135 755,58	149 493,53
Arvonlisäveron palautusvastuu	270 805,48	291 611,39
Muut vastuut	<u>83 991,52</u>	<u>87 331,47</u>
Yhteensä	4 255 466,92	5 030 511,31

KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

Tuloslaskelma

	<u>Arvio 2018</u>	<u>Käyttö 2018</u>	<u>Käyttö 2017</u>
	euroa	euroa	euroa
Liikevaihto	281 010	300 185,55	304 024,01
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)			
Valmistus omaan käyttöön			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut	319 630	339 112,19	273 773,22
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	43 800	63 757,56	57 028,56
Palvelujen ostot	275 830	275 354,63	216 744,66
Henkilöstökulut	2 560	2 948,55	2 546,63
Palkat ja palkkiot		375,00	
Henkilösivukulut	2 560	2 573,55	2 546,63
Eläkekulut	2 560	2 571,12	2 546,63
Muut henkilösivukulut		2,43	
Poistot ja arvonalentumiset	141 460	142 615,20	151 357,74
Suunnitelman mukaiset poistot	141 460	142 615,20	151 357,74
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut		3 947,99	4 664,91
Liikeylijäämä (+) tai -alijäämä (-)	-182 640	-188 438,38	-128 318,49
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 900	-7 049,04	-6 862,33
Korkotuotot			
Muut rahoitustuotot			
Korkokulut	6 900	7 049,04	6 862,33

Korvaus jäännöspääomasta			
Muut rahoituskulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen satunnaisia eriä	-189 540	-195 487,42	-135 180,82
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen varauksia	-189 540	-195 487,42	-135 180,82
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (-)			
Tilikauden ylijäämä / -alijäämä	-189 540	-195 487,42	-135 180,82

Vesihuoltolaitoksen tase

	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	23 371,63	23 371,63
Rakennukset	9 915,23	10 296,59
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 111 502,02	1 211 076,27
Koneet ja kalusto		5 084,44
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Sijoitukset		
Muut saamiset	59 570,20	59 570,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	146 759,15	119 567,60
Muut lyhytaikaiset saamiset		
Rahat ja pankkisaamiset		
	<u>1 351 118,23</u>	<u>1 428 966,73</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	1 988 545,04	1 938 457,11
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-1 468 655,24	-1 333 474,42
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-195 487,42	-135 180,82
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	626 628,63	639 473,31
Lainat julkisyhteisöiltä	9 854,41	12 670,18
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	257 356,74	236 086,62
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	51 434,78	48 929,77
Lainat julkisyhteisöiltä	2 815,77	2 815,77
Ostovelat	64 206,21	4 596,53
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	14 419,31	14 592,68
Siirtovelat		
	<u>1 351 118,23</u>	<u>1 428 966,73</u>

Rahoituslaskelma**31.12.2018****Toiminnan rahavirta**

Liikelyli-/alijäämä	-188 438,38
Poistot ja arvonalentumiset	142 615,20
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 049,04
Tulorahoituksen korjauserät	
	-52 872,22

Investointien rahavirta

Investointimenot-	-37 575,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot+	
	-37 575,15

Toiminnan ja investointien rahavirta	-90 447,37
--------------------------------------	-------------------

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäykset-	0,00
Antolainasaamisten vähennykset+	0,00
	0,00

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	37 575,15
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-51 745,54
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	0,00
	-14 170,39

Oman pääoman muutokset	0,00
------------------------	-------------

Muut maksuvalmiuden muutokset

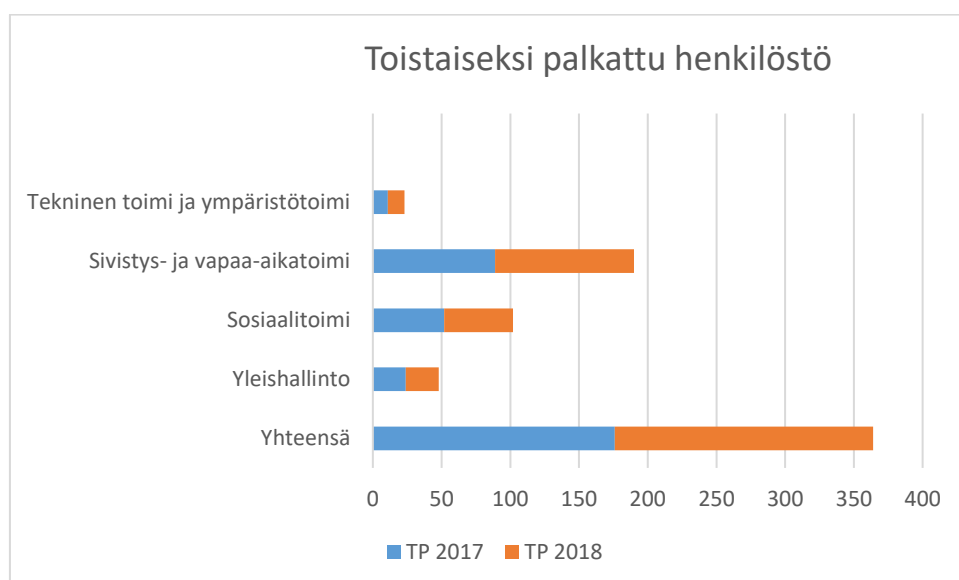
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00
Saamisten muutos	-27 191,55
Korottomien velkojen muutos	80 706,43
	53 514,88

Rahoituksen rahavirta	39 344,49
-----------------------	------------------

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Toistaiseksi palkatun henkilöstön määrä kunnan toimialoittain 31.12.2018

	TP 2017	TP 2018
Yleishallinto	24	24
Sosiaalitoimi	52	50
Sivistys- ja vapaa-aikatoimi	89	101
Tekninen toimi ja ympäristötoimi	11	12
Yhteensä	176	187

Työntekijöiden määrä yhteensä 31.12.2018

(sis. vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt)

	TP 2018
Yleishallinto	29
Sosiaalitoimi	78
Sivistys- ja vapaa-aikatoimi	124
Tekninen toimi ja ympäristötoimi	14
Yhteensä	245

Luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2017	2018
Suomen Keskusta, Uuraisten osasto	2 139,07	2 532,00
KD Suomen kristillisdemokraatit, Uuraisten osasto	237,50	191,00
Perussuomalaiset, Uuraisten osasto	772,42	552,75
Uuraisten Vasemmistoliitto	373,20	365,00
SDP, Uuraisten osasto	<u>692,63</u>	<u>546,50</u>
Yhteensä	3 519,19	4 187,25

Tilintarkastajien palkkiot

	2017	2018
Tilintarkastajien palkkiot		
BDO Audiator Oy		
*Tilintarkastuspalkkiot	6 655,88	7 603,39
*Tilintarkastajien lausunnot		
*Tilintarkastusltk:n sihteerin tehtävät		
*Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	6 655,88	7 603,39

Intressitahotapahtumat

Uuraisten kunnalla ei ole merkittäviä intressitahoja, jotka tulisi kirjata tilinpäätöksen liitetietoihin.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA 2018

- * Tilinpäätöskirja
- * Tase-erittelyt
- * Päiväkirja
- * Pääkirja tileittäin ja kustannuspaikoittain

- * Myyntireskontra
 - * tiliotteet ja saatavien erittelyt

- * Ostoreskontra
 - * tiliotteet

- * Palkanlaskenta
 - * palkkakortisto

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Uuraisilla, 25.3.2019

Liisa Stenman-Kässi

Mia-Riitta Allik

Veli-Matti Arponen

Olli Humalajoki

Veli Hytönen

Susanna Kettunen

Harri Palonen

Juha Valkama

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta
tänään kertomuksen.

Uurainen, _____._____.2019

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tuomas Mettomäki
tilintarkastaja, JH, HT